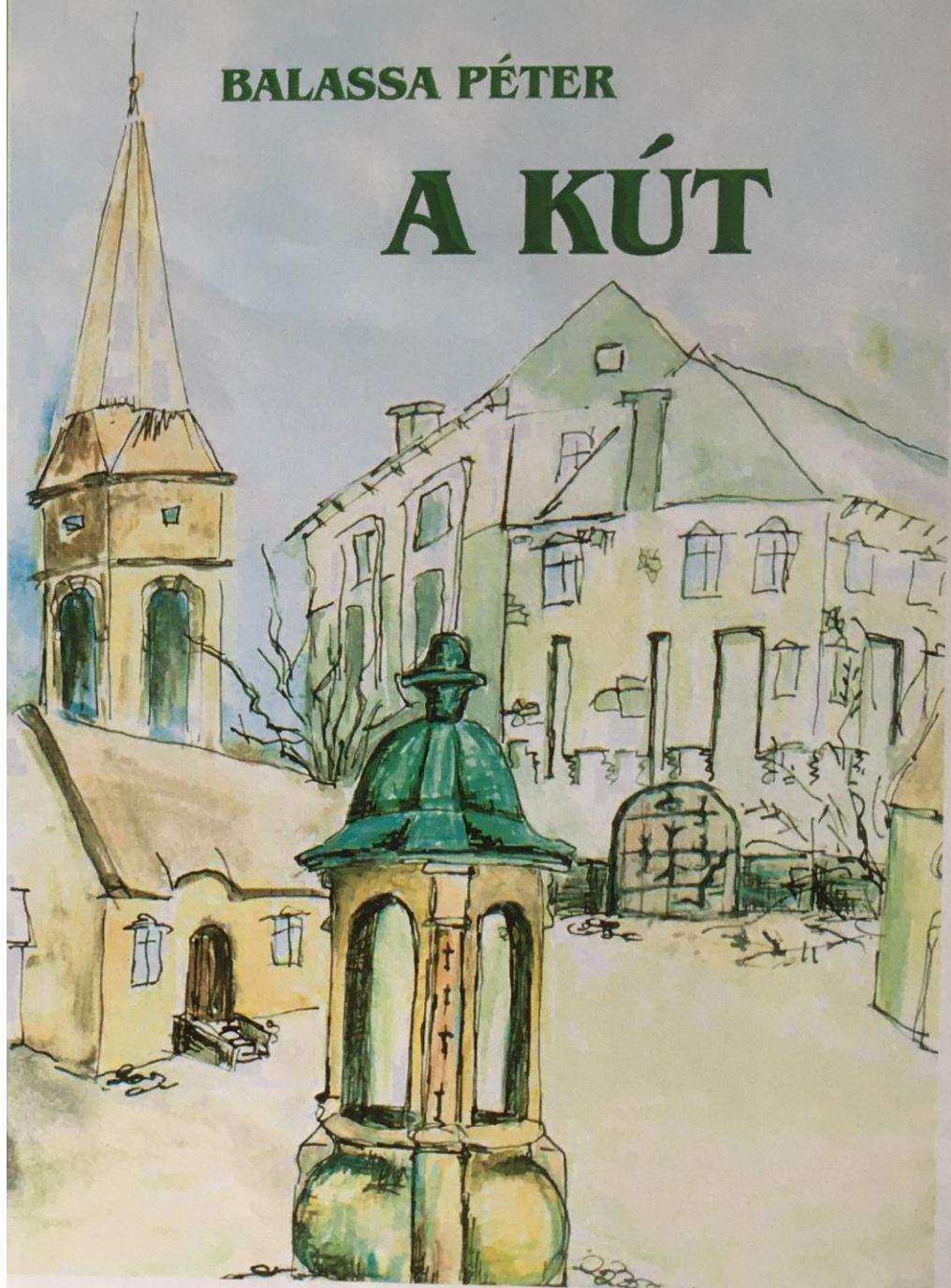

BALASSA PÉTER

A KÚT

Balassa Péter

A kút

(dráma)

Balassa Péter

A KÚT

- *dráma* -

Győr, 2013.

Írta: Balassa Péter

Borítóterv: Fábricz Katalin

Copyright © Balassa Péter, 2013.
Minden jog fenntartva.

Szerzői kiadás

ISBN 978-963-08-5849-6

Nyomdai munkák:
Esély Közhasznú Nonprofit Kft. Győr, 2013.

Elektronikus kötetet készítette: Dittrich Panka /2020./

Megrendelhető az alábbi e-mail címen:
adputeus@gmail.com

Szereplők:

Az Agg, Báró Hályogi Csala Kumra

Rebeka, a szobalány

Jóska, a mindenes

Báró Hályogi Csala Kázmér, a dédunoka

Enrikó, a szerkeverő

Gregor, a végrehajtó

Gergőffy, a király követe

Zoltán, a királyi követség parancsnoka

Tusnád, parancsnok helyettes, zászlóvivő

Szellem

Erzsébet, Kumra anyja

Andris, a jó barát

Erzsike

Albinusz, a sarlatán

Bertalan apó, a tudó ember

Ferkó, a kölyök

Bandi, álnevén **Andreász fon Tőtig**

Az inas, Liblik

Konrád, a polgármester fia

A polgármester, Szigetvári Konrád

A szűcs, Farkas Egon

A szabó, Szabó Földi János

A bárókisasszony, Nagyhegyy Lujza Irma

A lámpagyújtó, Vén Kis Máté

Jonász, Bandi embere

A takács, Apró Leó Gyula

A köszörűs

Doktor Zobor Roduvac, ügyvéd

Doktor Benedek Antal János ügyvéd

Doktor Szteniczky Imre, főbíró

Asszonyok és férfiak mellékesen

I. Felvonás

1. szín

Helyszín: *Kopottas, üres falú, szürke, poros szoba.*

Berendezés: *a színpad közepétől kissé balra és hátrébb rozoga, régi szék fából, ami ócska, összetákolt asztal alatt fekszik, eldöntve. Az asztalon tartóban gyertyák. Bal oldalt ajtó. Jobbra elnyújtott fektető, ami valaha ágy lehetett: siralmas, rozzant. Mögötte a sarokban antik állványos óra. Csillogó, gyönyörű fából. Arany keretű, fénylő üvegű beépített óra, mely alatt arany inga fityeg. Az ágyon agg férfi fekszik hanyatt, félig betakarva. Bámulja a mennyezetet. Valaki kopogtat. Rövid várakozás után benyitja az ajtót, hallgatózik pár pillanatig, aztán belép, és az agghoz lopózik.*

Rebeka: *(Nagyot sóhajt, zsörtölődik magában.)*

Ejnye, na! Mi érdekes van azon a fránya mennyezeten, hogy az uraság folyvást csak azt bámulja! *(Felnéz a plafonra, majd az ujjával is felfele bökö.)*

Látja-e? Lassan kikopik a mennyezet kárpitja a tekintetes úr tekintetétől!

(Az ajtón fiatal férfi jön be, majd az asztalhoz lép, helyére állítja a széket.)

Jóska: Ebadta vén kecske! Hogy ennek mindig útjában van a szék!

Rebeka: *(Jóskára teremt.)*

Te mafla! Még meghallja az uraság, aztán nézegethetünk mind a ketten!

Jóska: Ugyan már! Hiszen vagy öt éve se nem szól, se nem beszél ez! *(Int fejével az aggastyán felé.)*

Siket is, vak is! *(Elvigyorodik.)*

Meg bolond is! Nem hiába van naphosszat bezárva ebbe a koszos likba!

Rebeka: Csakhogy nála van a kulcs! Ne feledd! Az ajtót az uraság nyitja, csukja, bévülről! Méghozzá mindig ugyanabban az időben!

(Halkabbra veszi a beszédjét, szinte súgja.)

Nem lehet olyan nagyon bolond! Ráadásul ő a ház ura!

(Súgva, tovább.)

Látod, nem mernek megszabadulni tőle! Olyan ő, mint valami rossz démon, akinek a tekintetét nem állja senki!

Még a saját családjából sem!

Jóska: Mit nem állja! Hiszen folyvást a plafont bámulja! Nem néz ez senkinek a szemébe!

(Int karjával az agg felé, lemondóan.)

102 évesen jó, ha levegőt tud venni!

Rebeka: Nézd meg jól azt a plafont! Szinte kopik azon a helyen, ahova az uraság bámulni méltóztatik! Mintha az ördögeit táncoltatná ott! *(Megrázkódik.)*

Jaj! Még a hideg is kirázott! *(Keresztet vet.)*

Jóska: *(Odalép Rebekához, átöleli a derekát, magához szorítja.)*

Gyere galambom, majd én megmelegítlek!

Rebeka: Ejnye, no! Már ezt igazán nem szabad, Jóska!

(Eltolja magától kissé a fiút, de csak annyira, hogy a karjaiból nehogy kikerüljön.)

Mit szólnak, ha meglátnak!

Jóska: Azt mondják: ni csak, de szép kis gerlepár ez itten! Hagyjuk őket turbékolni!

(Megint magához vonja Rebekát, és megcsókolja. Hangos kiáltás hallatszik kintről. A fiatalokat szólongatja egy hang, egyre közelebbről. Jóska és Rebeka szétrebbenek. Jóska nagy szorgalommal kezdi igazgatni az asztal lábait. Rebeka pedig, az agghoz rohan, betakargatja, rendezgeti az ágyat. Báró Hályogi Csala Kázmér lép be; az aggastyán dédunokája.)

Báró Hályogi: Hát ti? Még mindig itt lábatlankodtok? Mit képzeltek? Mi ez a ház? Lopjátok a drága időt!

Rebeka: Bocsásson meg uram! Már éppen végeztem!

Báró Hályogi: Ideje a dolgodra menni, ha enni is akarsz! *(Rebeka szélesebben ki.)*

És te? Mit szerencsétlenkedsz itt?

Jóska: Rebeka említette, hogy rozoga az asztal, uram! Gondoltam, rendbe hozom, hogy ne billegjen, mert...

Báró Hályogi: Elég! Mit gondolsz, miért fizetnek téged? Nos, úgy látom, újra el kell mondanom: a parasztnak nem az a dolga, hogy gondolkodjon! Ahhoz nem nőtt fel eléggé! Te, fiacskám, azért vagy a világon, hogy azt tedd, amit én mondok neked! Semmi többet! Megértetted?

Jóska: Igenis, uram! Bocsásson meg, uram. *(Lehajtja a fejét.)*

Báró Hályogi: Takarodj a dolgodra, mihaszna kölke!

(Jóska kimegy. A báró - miután magára maradt az öreggel - nagyot sóhajt, majd kotorászik kabátja belső zsebében. Papírost vesz elő, kihajtogatja, aztán az asztalra teszi. Hosszasan igazgatja, mintha simára akarná vasalni. Valami erősen jár a fejében, azzal viaskodik. Végül összeszedi magát és lassú, megfontolt léptekkel odalopódzik az agg elé; akár az ördög elé menne, személyesen. Jó lépésnyire megáll az ágy előtt, kémleli az aggastyán tekintetét, aki egyszer csak felnéz rá. A báró azonnal lehorgassza a fejét, kerüli a szemkontaktust.)

Agg: Mi van! *(A báró megrázkódik, köhint egyet.)*

Báró Hályogi: Nem akarnám zavarni Báró úr! A dédunokája vagyok, Kázmér! Csupán egy levelet hoztam, ami egyenesen a királytól jött! Magának szól! Gondoltam, felbontom, hogy magának ne kelljen...

Agg: Hallgass! Elmehetsz!

Báró Hályogi: Válaszra vár...

Agg: Majd eldöntöm! Eridj!

Báró Hályogi: Igenis!

(Haptákba vágja magát, majd kihátrál, lehajtott fejjel. Becsukódik az ajtó.)

Néma csend. Aztán kulcsok csörögnek halkan. Megmozdul az aggastyán, nagyon lassan. Ledobja a takarót. Felül az ágyon, tekintete réveteg. Hátrafordul, az órát figyeli.)

Agg: Ezt is kibírtam.

(Feláll, tapogatja a derekát; sajog neki erősen. Odacsoszog az ajtóhoz, a kulcsok csörögnek a kezében. Nagy kínok között kulcsra zár.)

Már azt hittem, sose telik el ez a negyed óra!

(Az asztalhoz vonszolja magát, leül a székre. Gyertyát gyújt. Olvassa a levelet. Felhorkan.)

Hitvány mitugrász!

(Az olvasottak rendkívül felingerlik, haragra lobbando összegyűri a papirost.)

Csak kérni tud, de fizetni nem akar!

(Rácsap az asztalra mérgében, már amennyire az ereje engedi.)

Hát kopjon fel az álla, a híres népével együtt! Hitvány senkiházi!

(Megfordul, megint az órára pislant.)

Minden perc egy emberöltő... Végtelen, nyúlós, mint a hullaszag...

Véget nem érő kínlódás...

Parttalan üresség!

(Feláll, csoszog össze-vissza céltalanul, közben halkan nyögdéssel.)

Ülni nem tudok...

(Halkan nyöszörög tovább.)

Feküdni nem tudok...

(Megint nyöszörög.)

Állni, járni sem tudok!

(Újra nyöszörög.)

Aludni nem tudok...

(Megáll, csendben marad, tekintete a messzibe réved.)

Meghalni...

Meghalni sem tudok... És ez baj... Nagyon nagy baj...

(Az ágyhoz billeg, leül.)

Sohasem hittem a megfoghatatlan világ dolgaiban. Sem szellemben, sem lélekben.

Nem hittem semmiben, ami több mint az anyag!

Ez volt számomra a létezés.

(Felemeli hangját, kezeit a szeme elé tartja, nézegeti őket, aztán bal karjába markol bele: a maradék kevés húsba és a lötytyedt bőrbe.)

Ez, a megfogható, ami az enyém, ami ha sebesül, nekem fáj, s ha dőzsöl, élvezhetem!

Ez volt a határ, amíg én tartok, s ami e határon túl van: az a leigázásra váró, birtokba vehető zsákmány!

Zsákmány bizony!

(Kissé elvigyorodik, a múltba merengve, de hirtelen megint komorrá válik az arca.)

Mindent meg akartam szerezni magamnak. És ha megszereztem, hát kevés volt; még több kellett! Mindig több és több! Ha enyém volt a vagyon, hát kellett a test is. Ha már azt is megszereztem, hát eljátszadoztam vele,

mert örömet okozott. Vad, kielégíthetetlen boldogságot...

Azt hittem, olyan az öröm és olyan a boldogság, ahogyan én átéltem, amilyennek gondoltam! Pedig...

(Lehajtja a fejét, arcát fáradtan a kezébe temeti.)

Mennyi emberélet...

Ismeretlenek sorsa és élete felett hoztam ítéletet, kényem és kedvem szerint. A halált csupán könnyöretből osztottam, ha már magam sem bírtam a szenvedéseket. Amikor már kesernyéssé vált a szám íze a sok jajgatástól, vagy eluntam az emberi kínok keltette hangzavart hallgatni...

Megundorodtam mindentől. Így hát, másokra bízam a piszkos munkát...

Számok és adatok lettek az emberek mind.

A haszon kitermelői.

(Elmerül gondolatai között, aztán rátalálnak a szavak.)

Igen, azt hiszem, valahogy így választottam istent magamnak! Így lettem vallásos! Mert a haszon lett az istenem! S a préda attól kezdve: istenem ajándéka a számomra!

(Feláll, nem bír megülni. Megint a derekát sajdítja. Hátranéz az órára. Nagyot sóhajt.)

Még tíz perc, aztán jönnek! Megint... Mindjárt tíz óra.

Reggelig megfordul itt valamennyi, újra. Csak jönnek, mennek, amikor kedvük tartja. És mindig egyre többen lesznek! Egyre többen és többen...

Bárcsak végre valahára mindannyian itt lennének, és számba tudnám őket venni!

(Megrázkódik. Halkan sír.)

Negyven éven át: kerülgettek! De valaki mindig hiányzott...

Csak eszembe jutna végre, ki az! Ki lehet az!
Sosem hagynak gondolkodni! Csak jönnek, sorban.
Mindig más sorrendben. Aztán végre valahára reggel
lesz, és a félhomály szűnik. Alakot kap megint az anyag,
itt körülöttem, s a kelő nap fénypázmái felisszák utolsó
cseppig az éjszaka lajstromba vett lélekcseppjeit.
Következő este pedig kezdődik minden újra, előről...
Már negyven év óta, minden este!
S nappal, ha álomba szenderülök, csak az éjszaka arcait
látom újra.
Már a tudatomba égtek azok az arcok!
Visszavonhatatlanul.

Örökre.

*(Elvonszolja magát az asztalig. Még két gyertyát gyújt meg.
Leül a székre és vár. A méregdrága szerkezet elüti a tíz órát. A
kulcsra zárt ajtó nyikorogva, lassan feltárul. Az aggastyán
feláll, remegő kezekkel asztal alá tolja a széket. Egy lépést tesz
az ágy felé, de meggondolja magát, és visszafordul az ajtó
irányába. Zavartan, összegörnyedve tipródik nagy fájdalmak
között egy helyben. Beletúr maradék ősz hajába, idegesen.
Szemében rettegés szikrái villódnak.)*

Agg: Hát, kezditek megint! Ti néma emlékezet
kényszerképzetei! Gyertek csak!

Gyertek!

*(Mozgása értelmetlen rángás inkább, mint akit megragadott
egy hatalom, ami elől menekülne, de az nem ereszti. Néhány
pillanattal később fehér ruhába öltözött fiatal nő - inkább lány -
alakja libben át a küszöbön, és az agg fele indul, kecsesen,
lassan, némán.)*

Agg: Erzsike... Ma tiéd az elsőség... Mint volt
akkoriban.

Ifjúi hévvel rontottam rád egy sötét estén a fészkerünkben. Nem hagytad magadat... Én pedig nem bírtam magammal... Megfojtottalak, mert sikítani akartál... Aznap éjjel megkínlódtam, mert ki kellett hurcoljalak az erdőbe, hogy el tudjalak kaparni. Az erdő két kilométerre volt, s még az ásót is cipelhettem... Ó végzet! Vak és süket sorstalanság!

(A női alak körbejárja az aggastyánt. Angyali mosoly és evilági sajnálat keveredik vonásaiban. Megérinti az aggastyán vállát. Egyre csak nézi a vénember homályos szemeit. Tekintetük terméketlen rabságban egyesül egy pillanatra, aztán a női alak elfordul, majd visszaindul az ajtó irányába. Nincs feloldozás. De már jön is a következő: egy legény fehér ruhában. Félúton összeég tekintete az aggéval, aminek hevében az agg ember megrázkódik, majdnem összeesik.)

Agg: Andris!

Amolyan mintagyerek voltál. Törekvő. Túl sokat dicsért a gazda! Nem hagyhattam, hogy elvedd tőlem a zsíros állást... Ezt igazán

megértheted! Igazán!

(A székhöz vonaglik, hogy megtámaszkodhasson. A fiú ugyanúgy körbejárja az aggastyánt, megérinti vállát, majd az ajtó fele libben.

Jön a következő alak. Idősebb férfi, köpcös, nagybajuszú. Fehér ruhája fénye kiemeli arcának büszke vonásait. S mögötte egyre sűrűbben fehér ruhás alakok, sorban.)

Agg: Ki lehet ez a férfi?

(Mélyen gondolataiba merül, eszelősen, de nem akaródzik megismerni. Aztán az alak szinte hipnotikusan a szeme közé néz, s az agg tekintete megint fogoly. Fényes arcáról szájalom tükröződik.)

Igen, már tudom! Már emlékszem!

(Tudatának valami egészen mély bugyrán oldódik el hirtelen a fojtókötés, és az emlékek szinte feldolgozhatatlan mennyisége bugyog elő. Az aggastyánt egészen felizgatják a feltörő emlékfoszlányok. Tébolyult vigyorgástól feszül ráncos arca, mert ráébred valamire, ami felnyitja értelme berohadt kapuit.)
Hát ez az! Ez az ember indított el a lejtőn! Igen! Igen! Hát persze!

Akkor ragadott magával a zsákmányszerzés könnyűségének felismerése! Ott, abban a kisvárosban ébredtem rá a szabad rablás végtelen lehetőségeinek egyszerűségére! Az emberi együgyűség kihasználhatóságára! Ott kezdődött minden...

Fiatal voltam, és zsákmányra éhes! Vad voltam, de ravasz! És könnyörtelenül learattam a babérokat... Hogy is volt? Nézzük csak! Most sok mindent megérthetek!

(Közben a fehér ruhás alakok sorra jönnek be, elhaladnak az aggastyán előtt. Nézik a szánalmas testet, megérintik, sorban egymás után a remegő vállakat, és visszatérnek az emlékezet mélyére az ajtón át. Az agg fellelkesül az emlékezés adta lehetőségen, és figyelme gondolatainak sűrűsödő forgatagába terelődik. Szinte már nem is figyel a körülötte mozgó alakokra.)

Egy jónak tűnő ötlettel kezdődött, ami egyre jobbra változott.

Felhasználtam ezt az embert... Aki polgármester volt... Békekissziget városában...

Azzal kezdődött. Minden.

Igen, akkor.

(Az ajtón érkezők mind kimennek közben. A járkálás megszűnik.)

Egyetlen alak marad benn a szobában, aki az óra mellett, a félhomályba húzódva várja meg, amíg mindenki más távozik.

Az agg támolýog asztal és ágy között, el, vissza. Eszelősen vigyorogva keresi emlékei között a kapaszkodót. A fehér ruhás férfialak lassan mellé lépdél. A vén báró hirtelen felriad gondolataiból.)

Agg: Te! Te ki vagy? Téged még nem láttalak! Nem emlékszem rád!

(Hunyorog, méregeti vaksi szemeivel, de arcán értetlenség ül. Nem ismeri fel.)

Agg: Legalább szólalnátok meg! Így nagyon nehéz!

(Könnýek szöknek a szemébe.)

Így nagyon nehéz megérteni, mi végre van az örökös színjáték!

Szellem: Te félsz.

(A kiejtett szavaktól az aggastyán megdermed.)

Agg: Te beszélsz? Te beszélsz! *(Szinte újjongva.)*

Te beszélsz!

Szellem: Azért jöttem, amiért már eddig oly sokszor.

Agg: De én még sosem láttalak téged!

Szellem: Csupán nem méltattál figyelemre! A sötétség gonosz, megértést elzáró bilincsei régóta rabságban tartják bénult tudatodat!

Agg: Látnom kellett volna téged? Mikor?

Szellem: Minden olyan pillanatban, amikor nem a számodra készített utat választottad...

Agg: Miféle utat?

Szellem: Majd meglátod... Most megláthatod.

Agg: Ugyan, mit láthatok meg, ami elkerülte a figyelmemet ezeddig? Ugyan mit?

Szellem: Mindent. Azért vagyok most itt. Elhoztam számodra a sötétség bilincseit nyitó fénykulcsokat! Egyet kivéve. De azt az egyet is megkaphatod ma éjjel!

Agg: Miféle kulcsokat?

Szellem: Azokat, melyek elvezetnek valódi önmagadhoz; a mélységed kulcsait.

(Melegen mosolyog. Szeme és mosolya tele van szeretettel. Karon fogja az aggastyánt, aki értetlenül figyel közben az arcát. Lassan az ágyhoz vezeti, és ahogy az agg lefekszik az ágyba, betakarja, a takarót gondosan eligazítva az öreg testen.)

Szellem: Most pihenj. S amíg pihen a tested, megmutatom neked mindazt, amit eddig nem vettél észre!

(Az aggastyán lehunyja a szemét. Elalszik.)

Egy életet átaludtál! Gyere hát, most élj végig egy életet, míg alszol!

2. szín

A Hályogi kastély egy apró dohányzó szobája. Baloldalon és szemben egy-egy bőrborítású, mélyen süppedő fotel, előttük apró dohányzóasztal. A falakon trófeák. A háttérben könyvespolc, mellette kicsi, sokajtós, fiókos szekrény. (Dohány- és italtárolásra.) Jobb oldalon ajtó. Az ajtót Jóska nyitja sietve. Báró Hályogi Csala Kázmér, a dédunoka lép be, és sötét köpenyes, nagy fekete kalapos embert invitál a helyiségbe.

Báró Hályogi: Jöjjön utánam, Enrikó! Foglaljon helyet!

(Enrikó sunyin, sietve leül a fotelbe.)

Dohányt? Italt? Igazi újvilági dohány, nem az a kapás szemét, amihez szokott, higggye el! Csak bátran, ha erős a tüdeje! Jóska! Mozogj már, te isten barma! Ne tátsd a szád! Mintha élnél!

(Enrikóhoz.)

A fenyővizünket ne hagyja ki! Még a halottakat is feltámasztja, ha mondom! Jóska, a vendégpoharakat ide! Iszunk a vállalkozásra, most!

(Enrikó intene, hogy nem kér, de nem mer. Figyel, mi következik. Arca kissé zavart, félelmet tükröző. Jóska közben asztalra teszi a tálcát a két pohárral, s kezében az üveg. A dohány cirádás dobozban már az asztalon. Jóféle szivar.)

Mit szorongatod azt az üveget? Tölts már, az istenér'! Még kiszáradunk a nagy várakozásban...

(Enrikóra vigyorog, aki most már úgy ül, mint aki karót nyelt.)

Semmi hasznodat nem veszem megint! Eredj! Takarodj ki innen, te szolgálok csúfja! Hallod? Jóska! Vagy segítsek rajtad egy kicsit?

(Jóska menekülve hátrál, ki az ajtón. Az ajtó bezárul.)

Enrikó: Higgye el nagyuram, az anyag kipróbált...

Báró Hályogi: Most igyál, ne rontsd jobban a kedvem! Támadjál fel a halottaidból, mielőtt meggondolom magam!

(Pohárért nyúl, kiissza egy húzásra. Enrikó még kezében tartja poharát, megrágva magában az imént hallottakat, de ahogy asztalra koppan a báró pohara, a zajra megriadva lehajtja ő is azonnal a sajátját.)

Azért!

(Újra tölt, megisszák. Megint újra tölt, megint lehúzzák. Enrikó vörösödik a nagy erőfeszítéstől, ahogy szervezete birkózik az alkohollal. A báró nagyot csettint nyelvével, majd folyamatosan Enrikót figyelve rágyújt egy szivarra.)

A szertartás része kell legyen egy szivar is! Most, hogy az élők közé emeltettél újra, vegyél, s ne vond el magad az ünnepléstől!

(Kissé vicсорítva ejti az utolsó szótagokat.)

Enrikó: Nem értem, hogy történhetett...

Báró Hályogi: A szavak ideje lejárt! Csupán egy csendes agg-halált rendeltem a szakmától, hogy dédemet az örök nyugalom partjaira segíthessem! De a szakma úgy látszik, mit sem ér!

Enrikó: Értse meg! A referenciák...

Báró Hályogi: Én nem birkatort akartam ülni, hanem magáét a sátánét! Gazember! De lásd csak, milyen jó a szívem, adok még egy esélyt, hogy tudományodat végre megmutathasd... Most már a látszat sem érdekel, csak az eredmény. Képes vagy megbirkózni a feladattal, barátom?

(Enrikó kissé megnyugszik; nyakán enyhülni érzi a szorítást. Megigazítja francia nyakkendőjét, majd kissé sértetten.)

Enrikó: A finomkodáshoz ragaszkodom! A szakma csúfjára nem tehetek! Higgye el, nem gondoltam volna, hogy így alábecsülöm az agg test erejét. Ezúttal nem lesz hiba, erre esküszöm!

Báró Hályogi: Ebben biztos vagyok! Hisz most magasabb a tét: a fizetséged a holnapod lesz.

(Enrikó félrenyeli a füstöt, erősen köhögni kezd.)

Aki az én szivaromat szívja, annak erős tüdő kell amígó!

(Elvigyorodik)

Különben hamar elfogy a levegő!

(Megint tölt az üvegből.)

Az ilyen üzleteket meg kell pecsételni!

(Hosszan belenéz Enrikó szemébe.)

A holnapra, barátom!

(Kiisszák a poharat. A báró pohara nagyot koppan az asztalon, s már ordít is az ajtó fele.)

Jóska! Te semmirevaló barom!

(Nyílik az ajtó, Jóska haptákba vágja magát, amint belép.)

Enrikó úr nálunk tölti az éjszakát, az emeleti szélső vendégszobában!

Jóska: Értettem, báró úr!

Báró Hályogi: Kísérd oda, és vigyázz éjjel az ajtaja előtt, nehogy bárki zavarhassa nyugalmát!

Jóska: Értettem, báró úr!

Báró Hályogi: Jóska! Intézkedj, hogy Gregor tíz percen belül itt legyen előttem! Sürgős beszédem van vele, és nem szeretném, ha megvárakoztatna! *(Enrikó fele fordul, tettetett bájo vigyorral.)*

Jó éjszakát Enrikó! Akkor reggel hatkor pontban várom itt, megint. Aztán kiderül hamar, kinek meddig tart a holnapi nap!

Enrikó: Jó éjszakát, nagyuram! Nem fog csalódni, higgye el! Szép napunk lesz! Szép, és sikeres. *(Jóska és Enrikó kimennek.)*

Báró Hályogi: Szép napunk lesz...

(Tölt magának még egy pohárral. A pohár megint nagyot koppan, a báró gondolataiba merülve, fejét ingatja.)

Mindent nekem kell megoldani... Mindent! Csak magamra számíthatok! Hiába minden...

(Kis idő múlva háromszor kopogtatnak.)

Gyere be, Gregor!

(Nyílik az ajtó. Tagbaszakadt ember lép be rajta, inas ruhában, amiben elég mulatságosan néz ki.)

Báró Hályogi: Te marha! Amikor azt mondtam, hogy kerüld a feltűnést, nem arra gondoltam, hogy bohócnak öltözz!

(Végigméri, tetőtől talpig.)

Ha már maskarát akarsz hordani, inkább öltözz úgy, mint a kocsisok!

Gregor: Ja! Mint a kocsisok! Ja!

Báró Hályogi: De nem úgy gondoltam, hogy szedd le valamelyikükről a kapcát! Szólj annak a Jóska gyerekeknek, az majd szerez neked egy öltözetet.

Gregor: *(Bután vigyorog.)* Szerezni fog, hamar!

Báró Hályogi: Most persze nem ezért hívtalak ide! Lesz egy kis elintéznivalód holnap este. Igen. *(Gondolkodik.)*

Igen! Ha kocsisnak öltöazol, az lesz a legjobb!

(Szivarra gyújt.)

Ezt a pojacát, ezt a méregkeverőt kell majd egy hosszú útra elkísérned holnap, ha megtette a tőle telhetőt!

Gregor: Mennyire hosszú útra?

Báró Hályogi: *(Leveri a hamut a szivarról.)*

Ahonnét sosem néz vissza! Ha-ha!

De ne csalódjam benned! Erre a hétre elég volt a csalódásokból! Értetted, Gregor?

Gregor: Ja! Értettem!

Báró Hályogi: Akkor jó! Mellette leszel egész nap, megvárod, míg végre elintézi a dolgát, aztán eltünteted a kastélyból, a lehető leghamarább!

Végeztem. Eredj a dolgodra!

(Gregor kimegy. A báró nagyot slukkol a szivarból, s a füstöt vastagon kifújja.)

Minden a kezemre játszik! Enyém a világ, s benne minden hatalom! Azt teszek, amit akarok, s mégis, mindenkor, mindenhol egy név vág eret dicsőségem dagadó izmain: Csala Kumra! Csala Kumra! Csak meghallom e nevet, és senkinek érzem magam! Másod hegedűsnek! Egy élő holt árnyékában!

(Megint slukkol egy nagyot, és hosszan, vastagon fújja a füstöt a mennyezet fele.)

Csala Kumra... A sátán maga! De holnap végre oda jut, ahová való! Talán legjobb lenne, ha elhagynám a kastélyt, míg a lelkét le nem húzza a mélység! Igen!

Holnap már biztosra megyek! Túl nagy a tét, s a vénember szava még mindig hatalom felettem! Szorít az idő! A sors tálcán kínálja felém a lehetőséget, hisz a király most sebezhető! Nem! Nem akarok várni tovább!
(Újabb füstfelleg.)

Na. Ha a színjátéknak vége, én választok végre magamnak királyt!

(Tölt magának egy pohárkával, és felhajtja. Aztán nézi, nézi az üveget a kezében, és újra tölt.)

Vagy mindjárt kettőt! Hogy érdekesebb legyen!

(Lehajtja a pohárkával, s a pohár nagyot koppan az asztalon. Magának.)

Előkészítetem reggelre a kocsit. Hajnalban indulok.
Gregorra bízom a piszkos munkát! Hehehe...

3. szín

Erdei tisztás, a kastélytól néhány kilométerre. A király küldöttségének táborhelye. Középen, a háttérben a királyi követ sátra. A sátor előtt öt-hat nagyobb kődarab, rögtönzött ülő alkalmatosságnak. A királyi követ lép a színre. Megáll a kövek között, gondolataiba merülve, majd leül az egyik kőre.

Gergőffy: Hatalmas sakkjáték ez itt! S mi mindannyian csupán kellékek vagyunk, valami gonosz játékos remegő, csúf kezében! Ó, boldogtalan emberek! Mi végre vagyunk mi ez átkozott szerepekbe osztva?

(Katona lép a színre. Gergőffy feláll, fogadja az érkezőt.)

Vártalak, Zoltán! Fontos ez az este! Talán sorsfordító is, nem tudhatjuk még.

Zoltán: Szolgád vagyok, jó uram!

(Biccent tisztelettel Gergőffy felé.)

Gergőffy: Ülj ide, közel! Amiről szó lesz, közöttünk kell, hogy maradjon!

(Újabb katona lép be. Az érkező felé fordulnak.)

Tusnád, jó vitézem!

Tusnád: Hívattál, nagyuram! Állok rendelkezésedre!

Az Úr vigyázzon ránk ez éjen, Zoltán!

(Köszönti Zoltánt is egyúttal.)

Zoltán: Szükség lesz rá, azt hiszem. Ülj ide, mellém, tisztelj meg velem!

Gergőffy: Itt vagytok mindketten, ne pazaroljuk hát az időt! Beszéljünk, hogy a tettek félre ne csússzanak, ha a sor arra kerül.

Holnap hajnalban hív a katonaeskü: megóvjuk a királyt!

Habár a módszer ellenemre van, a kígyót mégis csak a fejénél célszerűbb lefogni!

Zoltán: Harcba megyünk? Vezérem, mond a részleteket!

Tusnád: Tudtam én, hogy Zoltánra, s a fiúkra nem kíséretül számítottál, vezér! Éreztem!

Gergőffy: Verekedni fogunk, annyi szent! De minden ütésnek helyét, s idejét előre tudnunk kell, hogy kitekerhessük a mérges kígyó nyakát! Minden mozzanat eldöntheti ellenünkre is akár, s a király és az ország ellenére a végkimenetelt! Mert olyasmi ellen kell gyorsan és csendben fellépünk, ami szavakkal nem kifejezhető!

Tusnád: Emberére talál bennünk az ellen!

Zoltán: Mondd, mégis mit kell tennünk? Ki ellen megyünk, hogy csak száz katonád hoztad, s azokat is gyalog?

Gergőffy: A sátán ellen megyünk verekedni, fiúk! A sátán ellen! És hajnaltól nincs többé visszaút!

Tusnád: Mit értesz ez alatt?

Gergőffy: Kivágjuk az almából a férget, Tusnád!

Egy királyt, s vele egy országot szolgálunk mindannyian. A király élete most veszélyben forog, mégpedig ott, abban a kastélyban fenik a gyilkos tört!

(Fejével baloldalra bökö, valahova a távolba.)

Hályogi Csala báróval van elintézni valónk, aki mögött hatalom van, és temérdek vagyon. A király életére tör, s a trónt irányítani áhítozik. Tervének szöttezésében fuldoklik az egész ország! És higgyétek el, nagyapáink idejében kezdték szőni e terveket!

Zoltán: Kezdem félni a holnapot! Ismerem a Hályogiak hatalmát, s a terved lényege is dereng! Nem katonadolog, amiben járunk! Ez annál mocskosabb lesz, azt hiszem!

Gergőffy: Mocskosabb és félelmetesebb! Mert nem tudni, mire számíthatunk.

Kémünk van a falak között, és minden azon múlik, időben tesszük-e, amit kell. S főként: tudjuk-e, mit kell tennünk akkor, és ott! A terv maga pofon egyszerű.

A fiatalabb Hályogi báró a dédapja ellen tör. Felbérlet egy méregkeverőt, hogy észrevétlen a hatalmas vagyont átvehesse, s évek óta csendben kieszelt tervét valóra válthassa. Ne higgyétek, nem király akar lenni ő! Csupán azt szeretné, hogy a király az ő kénye-kedvére cselekedjék! Így a nép a királyt utálja meg, s a végén minden hasznot besöpörni remél, észrevétlenül.

Úgy akadályozhatjuk meg e terveinek megvalósulását, ha jókor leszünk jó helyen.

A méregpohár, amikor a vén báró kezéből kiesik, akkor kell lecsapnunk! S tetten érünk valahogy...

Így az igazság bárdjával, törvény előtt tiszta kézzel megmenthetjük a királyt.

Tusnád: A terv kedvemre való! De minek ehhez száz jó katona?

Gergőffy: Ha nagy csetepaté támad, akkor kevesen is leszünk! Hidd el Tusnád, hamar támad ellenünk még ezer harcos is, ha elvétjük a dolgot.

Zoltán: S ha mégis sikerül, minél kevesebben tudjanak róla. Nem igaz?

Gergőffy: Száz titoktudó száját szeretnék holnap estére magam mellett tudni! Jól mondod, Zoltán! S még, ha úgy is lesz, jön holnapra holnapután...

Tusnád: Értem már, miről van itt szó! Ha bosszút vonunk magunkra, az Isten segítsen meg bennünket, kik a titkot tudjuk!

Gergőffy: Nagy sorsot vállalunk! De nem tehetünk másképp. Ha balul üt ki a vállalkozásunk, nos, maga a király is letagad bennünket! Ez már politika.

Zoltán: A kastély, akár egy erőd: vastag falak, nehéz kapuk. S odabenn zsoldosok, gondolom.

Gergőffy: Ötven fegyverforgató, s az udvar népe: férfiak, megint csak ötvenen. Ennyi, amiről tudunk.

Tusnád: A politikát nem szeretem. De most már jól látom a lehetőségeinket! Nem katonának való helyzet ez!

Gergőffy: Valóban nem az! De amint mondtam, nem tehetünk mást. A sorsunk hozott ide!

Zoltán: Katonasors. Tesszük, amit tennünk kell! Amíg a döntést tisztesség és uralkodói erény birtokában hozzák meg, tetteink bátrak és tiszták! Az idő igazolni fogja!

Tusnád: Életekről vajon joga van-e bárkinek is döntést hozni tisztesség és erény birtokában? Zoltán?

Gergőffy: Vakon bízni csak Istenben lehet! S a világot Isten kormányozza, hiszem!

Zoltán: Katonák vagyunk! Felesküdtünk a király szolgálatára! Az eskü pedig: szent dolog!

Tusnád: Bízom a királyban, hisz trónját az Úrtól kapta! Tegyük hát, amiért itt vagyunk!

Gergőffy: Az Úristen legyen velünk! És bocsássa meg nekünk, ha tudatlanul ellene cselekednénk!

Tusnád: Holnap ilyenkorra majd meglátjuk, helyesen döntöttünk-e! Mond, mint tegyük, nagyuram! Rajtunk már ne múlják!

II. Felvonás

1. szín

Békekissziget város főtere, előtérben a kúttal. Jobb oldalon egy szekér roncsa, oldalra borulva. A Kút félig összeomolva: tele van szeméttel, törmelékkel. Annyira, hogy a káván kifolyva a kút mellett is szemétkupac, mindenütt. Az egész szín szeméttel zsúfolt. Olyan hatást vált ki, mint egy elhagyott csatatér. A kút kávéjának ép részén a Szellem támaszkodik, a homályban. Alakja alig látható. Az agg báró támolyog be. Félhomály van, erőlteti a szemét, hogy lásson valamit.

Agg: De furcsa álom ez! Ha álom egyáltalán!

(Körbenéz a színen, közben bele-bele botlik a szétszórt szemétbe.)

Hol vagyok? Mi ez a hely? Olyan ismerős itt minden! Mintha... Mintha jártam... volna... már itt! Vagy csupán a képzelet kerít hatalmába?

(Lassan odaér a kúthoz. Szeme kezd hozzászokni a homályhoz. Meglátja a szellemet. Megijed.)

Hát te ki vagy! Mit keresel itt? És én mit keresek itt?

Szellem: Ez a te álmod, Kumra! Velem jöttél ide!

Agg: Hogy merészeled! Tudod, kivel beszélsz?

Szellem: Tudom, Kumra. Egy világtalan ronccsal; veled.

Agg: *(Felbőszülve)*

Ezért bosszúval fizetek, ficsúr! Velem te így nem beszélsz, ha mondom!

Szellem: *(Nyugodt hangon, mosolyogva.)*

Szellem vagyok, rám bízattál! Mond, mit teszel velem? Csak egy pillantás, s álmodat elvesztheted, melyet menedékül kaptál, az Úr kegyéből! Felébrednél szívesen?

(Az agg csak bámul rá, haragja gyorsan elszivárog. Ereje elhagyja, s a kút kávéjára rogy.)

Agg: Fenyegetsz?

Szellem: Nem. Hisz te döntesz! A kegyelem a te választásod, ha úgy akarod! Szabad vagy, senki sem kényszerít!

(Az agg nagyot sóhajt.)

Agg: Már dereng valami... Te is azok közül való vagy... De arcodra sehogy sem emlékezem!

Szellem: Az arcom nem ismered. Majd emlékezni fogsz, ha pirkadni kezd! Addig, amit mondok neked, csak arra figyelj!

Agg: Mi lehet még fontos? A szavakat elnyeli az idő, és feloldja, eltünteti. Már nem vár semmi rám; a halálra is én várok csupán...

Szellem: A szavakat életre kelteni jöttünk ide! Ha megölték is őket démonjaid, a formák, s az értelem, melyeket képviseltek, olyanok, mint a fénixmadár! Mindig feltámadnak újra, ha eljő az idő! S ha magadból életet engedsz nekik.

Agg: Életet adni én? Magamból? Te gúnyt űzöl velem!

Szellem: Beszéddel nem megyünk semmire! A beszéd: locsogás! Többről van itt szó! Csak nézz körül, s a szavakat látni fogod testet öltetni! S közben: a szemedet is lehunyhatod akár!

Agg: Nyitott szemmel is vaksi vagyok! Az idő nekem már formákat, színeket megkoptatott! Megint gúnyolódsz!

Szellem: Ha megmondom, hol vagyunk, s főképp, mikor: hidd el, csukott szemmel is látni fogod, ami körbevesz.

Agg: Nem kell megmondanod. Már tudom magamtól is!

Szellem: Akkor jó! Elmondanád, mi történt ezen a helyen?

Agg: Undor fog el, ha visszagondolok! Akik itt éltek, olyanok voltak, mint az állatok... Megérdemelték sorsukat, nem kétséges!

Szellem: Nem sorsról volt itt szó! Ne mondj ilyet!

Agg: De! Bizony! Az emberek mind gonoszok, s e helyen nem védte meg őket egymástól semmi! Úgy kaszabolták halomra, egyik a másikat, hogy okot sem nagyon kellett keresniük! Oknak elég volt, ha csak kicsit is különböztek valamiben.

Szellem: Ebben tévedsz, mert minden ember jónak születik!

Agg: Minden arra utal, valóban! Nézz csak körül itt! Szinte érzem a hullaszagot, amit az a bizonyos emberi jószág maga után hagyott! Sokan meghaltak ebben a városban akkor, ha jobban belegondolok!

Szellem: Ennek a városnak Békekissziget volt valaha a neve. S benne életrevaló, szorgos emberek éltek, békében egymással.

Agg: Nem értem, miről beszélsz?

Szellem: Mert a forma még halott a szívedben! A jószág és a béke formája. S még nagyon sok egyébé.

Agg: Ki vagy te, hogy ítélkezz felettem, s megmondd, ki vagyok én?

Szellem: Már mondtam: szellem vagyok, akire bízattál.

Agg: Nem értem, mi végre vagyunk éppen itt? Még vizet sem ihatok, pedig emészt a szomjúság nagyon!

(A kútra mutat.)

Haszontalan egy kút ez, még vize sincsen!

Szellem: A gyógyulás jele e szomj!

Agg: Miféle gyógyulásé? Nem gyógyulni akarok én, hanem megszabadulni mindentől! Vagy a halált is így hívjátok, ti szellemek: gyógyulás?

Szellem: A halál formája leginkább valóban a gyógyuláséhoz hasonlít... Szinte egylényegűek e megformált szavak...

(Hosszasan nézi az agg arcát.)

A forma már megmozdult benned, azért szomjazol! Nem véletlen állunk e kútnál éppen!

Agg: Hiszen telve van szennyel, mocsokkal, méreggel! Emberi tetemekkel... Ebből semmiképp nem innék! Nem értem!

Szellem: Erről később!

Agg: Később? Hogy érted ezt?

Szellem: Mindent a maga idejében! Ahogy a kettő jön az egy után, s a nyarat megelőzi a tavasz, úgy kell végigmennünk az úton újra, előlről. S ha érdemesnek találod magad a kegyelemre, mindent megértesz majd, mire felébredsz. Most hagyjuk a gondolkodást! Figyelj a szívedre, s érezd át, amit látsz: csak az a fontos ezen az éjen.

Agg: Tehetek mást, mint hogy zagyva beszédedet hallgatom?

Szellem: Fel is ébredhetsz, akár! Hagyom!

Agg: Mindig ezzel jössz! Azt mondd, választhatok: szenvedek a test fájdalmaitól, és az idő múlásának lassú áramában kísérteteimmel társalgok, vagy pihenhetek, messze a testtől, érthetetlen zagyvaságaidnak

özönében... Az utóbbi hasznosabbnak tűnik, ezért elvisellek. Ha kell.

Szellem: Mondtam: te döntöd el, mit választasz! Az indokaiddal később el kell számolnod úgyis.

Agg: Majd elszámolok, ha akarok!

Szellem: Akarni fogod!

(Elmosolyodik.)

Csökönyösen ragaszkodsz a korlátaidhoz!

Agg: Mindenhez ragaszkodom, ami az enyém!

Szellem: Birtoklási vágyad oda vezetett, hogy már ez a kút sem a tied!

Agg: Mindig is az enyém volt a kút, hiszen okos üzletet kötve vettem meg! Sőt, itt minden és mindenki az enyém volt, testestül, lelkestül! Az enyém volt, mert rendelkezhettem velük!

Szellem: Most is a tiéd?

Agg: Az enyém bizony! Csak egy szavamba kerül, és akár a sárga földig romboltatom, ami még a városból megmaradt!

Szellem: Itt semmi sem a tiéd, csupán bitoroltad minden pillanatban, míg önhatalmúlag rendelkezteél felette! S lám, tévedésseddel mivé tetteid vélt tulajdonodat! Csak nézz körül...

Agg: Ugyan, miket beszélsz! Kifizettem, és amiért én valaha pénzt adtam, az enyém is lett! Marhaság!

Szellem: Válaszolj: a föld az emberé, vagy az ember a földé?

Agg: Természetesen a föld az emberé!

Szellem: Tévedés! Egyik sem tulajdona a másiknak! Boldogtalan. Minden az Egyből lett! Ha az emberek megértenék ezt, nem lenne pokol az életük a paradicsomban!

Agg: Megint prédikálsz! Attól én még birtokoltam, ami az enyém volt az életben! Utána, ha vége lesz valahára, nem érdekel többé, mi volt azelőtt! Büszkén halok meg, mert megszereztem mindent, amit csak meg lehetett szerezni ebben a cudar életben!

Szellem: Másként látod majd! Most így is jó. A vita parttalan és értelmetlen lenne, hiszen töredékét sem tudod annak, amit én tudok. Megint csak szavakkal vagdalóznánk, s a forma, az értelem halott maradna.

Agg: Ez a kút nem is kell nekem! Értéktelen, használhatatlan! Semmire sem jó! Ahhoz, hogy valaha megint vizet adjon, iható vizet: rengeteg munkára volna szükség, hogy a belegyűlt szemetet, mocskot kitakarítsa valaki belőle, és hosszú, hosszú időre, míg a vize kitisztul!

Szellem: Nos, ez lenne a feladat!

Agg: Kinek a feladata?

Szellem: A tiéd, ha akarod. Senki más nem teheti meg helyetted...

Agg: Kell a fenének ez a kút! Semmi hasznát nem tudnám venni; értéktelen! Ehhez az egyhez nem ragaszkodom, már mondtam!

Szellem: Majd fogsz; egyszer, ha megtalálod benne önmagadat.

Agg: A kútban? Bolond vagy? Miért keresném magamat a kútban?

Szellem: Szavakat tudnék csak mondani. Nem teszem. Inkább megmutatom neked, amit a démonok oly mélyre elástak, s befedtek annyi mindennel. Jöhetsz, ha érdekel. Elkísérlek.

Agg: S ha nem megyek?

Szellem: Akkor kísérteteiddel maradsz. Hiszen már említettem.

Agg: Többször is! Kár volt kérdenem! Ám legyen! Ha az álom nyugalmának ez az ára, hát megfizetem!

(A szellem elindul balra, aztán visszanéz.)

Szellem: Mutatom az utat!

Agg: Ne rohanj úgy! Lépést kell, hogy tartsak veled!

Szellem: Magaddal tarts lépést, és figyelj!

(Kimennek a színről.)

2. szín

Szegényes parasztház tisztaszobája. Jobbról, és szemben lóca, középen asztal. A bal oldali sarokban tulipános ládikó. A falakon néhány falitányér. A ládikó felett feszület. Jobbról, balról ajtók. Fiatalabb asszony lép be, vendéget invitál maga után.

Erzsébet: Gyere beljebb, no! Mindig örömmel látom a vendéget!

(Fiatal fiú lép be, úgy 16 év körüli.)

Andris: Nem akarom feltartani, csak édesanyám küldött az új cipóból. Mára reggel sült a kemencében, még jó meleg!

(Tarisznyájából kisebb kenyérkét húz elő és átadja Erzsébetnek.)

Erzsébet: Édesanyád igazán jó hozzánk, az Isten segítse meg! Nem is tudom, mi lenne velünk a segítségük nélkül...

(Elfordul, könnyek folynak az arcán.)

Mondjad meg neki, hogy köszönjük szépen! Remélem, valaha még meghálálhatom mindazt a jót, amit tőle kaptam!

Andris: Ugyan már! Édesanyám azt mondta, nem kell megköszönni! Hiszen mindnyájan Isten gyermekei vagyunk, azért kapjuk az élet ajándékait, hogy megosszuk egymással! Még mást is küldött. Na! Csak megvan! Tessék!

Erzsébet: Három ezüsttallér? Hát ezt meg...

Andris: Ezen a héten érkezik az adószedő. Biztosan jól jön! Édesapám a piacon jó vásárt ütött nyélbe a marhákkal, ezért hát, tessék nyugodt szívvel eltenni!

Nehéz most maguknak! Ez igazán nem sok... Aztán majd alakul valahogy, úgyis!

(Erzsébet lassú mozdulattal átveszi a pénzt, és megöleli a fiút.)

Erzsébet: Áldja meg az Isten a családot! Áldja meg az Isten!

Andris: *(Félszegen állja az ölelést.)*

Jól van, no! Jól van! Ne tessék sírni! Nem azért küldtek, hogy sírjon, nénémasszony!

Erzsébet: *(Hátralép, letörli kötényében a könnyeit.)*

Ne haragudj rám, nem akartalak zavarba hozni! Mondd csak, mivel kínálhatlak? Van itthon egy kevés bodza lé. Finom, édes. A múlt héten készítettem. Ülj csak le, azonnal öntök neked!

Andris: Köszönöm, elfogadom! Hiszen amit szívből adnak, azt nem szabad elutasítani!

(Erzsébet Andris elé teszi az italt, s a fiú lehúzza egy szuszra.)

Köszönöm szépen! Ez nagyon finom volt! Most még csak egyetlen dolgot szeretnék kérdezni: Kumra mikor jön haza? Vele még beszédem volna! Tetszik tudni, az uraság fia tanulni megy valami külföldi nagyvárosba, és képzelje el, engem fogadott fel, hogy az úrfi segítségével legyek idegenben! Bizony ám! Mehetek világot látni! Igazi előléptetés! Hiszen maga is tudja, hogy ilyen szép foglalkozás ritkán adódik!

Erzsébet: Na, te gyerek! Ennek igazán örülök! Hiszen az uraság a lehető legjobban választott, annyi bizonyos! Szóval, úri szolgáló leszel! Belső ember!

Andris: Bizony ám! Tegnap mondta apám, hogy megegyeztek! Hát, ezt akarom Kumrának is eldicsekedni! Igaz, csak az új kenyér utáni hónapban indulunk, mert addig meg kell tanulnom a megfelelő

viselkedést, hogy az úrfira szégyent ne hozzak, ott, külhomban!

Erzsébet: Na tessék! Ez már igen! Gyere, had öleljelek meg! Nagyon örülök a szerencsédnek, Andris! Hiszen megérdemled! Mindig is jó gyerek voltál; jószívű, és segítőkész!

Andris: Köszönöm a szavait, Erzsébet néném!

(Nyílik az ajtó, belép Kumra.)

Erzsébet: Na, megjött az én kisfiam is! Gyere gyorsan! Nagy híre van a mi kis Andrisunknak ám!

Kumra: Adj' Isten, Andris! Na, mi történt?

(Lekezelnek.)

Andris: Adj' Isten, barátom! Hát, nagy megtiszteltetés ért, mert képzeld csak el, én fogom a messzi városba kísérni az úrfit! Beíratna valami kollégiumba az uraság, ahol négy hosszú évet fog tanulni. Igaz, nálamnál fiatalabb két évvel az úrfi, de jól ismerem, és azt gondolom, jól megleszünk mi ketten! Világot láthatok, Kumra!

Kumra: Igazán örülök! De csak ősszel indultok, ugye?

Andris: Igen. Csak ősszel. Azért szóltak már most, mert nekem is sok úri szabályt, meg mindent kell tanulnom addig, hogy szégyent ne hozzak a fiatalúrra. Még valami idegen nyelven is meg kell tanulnom, azt mondták. Mer' képzeld el, ott nem is így beszélnek az emberek, mint mi itten!

Kumra: Az már nem semmi! Kész úriembert faragnak akkor belőled, igaz-e? Csak azt sajnálom, hogy a legjobb barátomtól el kell, hogy szakadjak arra az időre! Nem is tudom, mihez fogok én nélküled kezdeni! Örülök is a szerencsédnek, meg sajnálkozok is...

(Kopognak. Fiatal lány lép be az ajtón.)

Erzsike: Adjon Isten minden jót, Erzsi néném! Maguknak is, fiúk!

Erzsébet: Adjon Isten, Erzsike! Gyere beljebb! Nagy hír van éppen, hiszen jó, ha te is tudod!

Andris: Bizony ám!

Kumra: Képzelse, Andris delegációba megy az úrfival külhonba az őszön! Hogy felvitte az Isten a dolgát, igaz?

Erzsébet: Mit szólsz?

Erzsike: Nagyon örülök! De mit jelent az a delegáció?

Kumra: Külföldön fog tanulni a fiatalúr, Andris pedig segítségnek megy vele. Igazi világlátott ember lesz a mi Andrisunkból! Az úrfi személyi szolgája lesz négy évig!

Andris: Hát, ez a helyzet!

Erzsike: Ez bizony tényleg jó hír! Nagyon örülök a szerencséjének! De Kumra nem megy, ugye?

Erzsébet: Nem, nem. Kumra nem megy, ne aggódj! Neki itt van dolga. Idehaza! Isten segedelmével ő is megtalálja majd a helyét! Igaz, kisfiam!

Kumra: Igen, anyám!

(Erzsike fele fordulva.)

Ősztől a béresek mellett dolgozhatok én is, jó fizetésért! Elég erős vagyok, hogy helyt tudjak állni, meg aztán Andorás bá', Andris édesapja sokat segített, hogy alkalomadtán többre is vihessem. Sokat tanultam tőle! Igyekszem megszolgálni, ahogy lehet.

Erzsike: A sok jó hír miatt majdnem elfelejtettem, miért is küldött anyukám! Erzsi néném, jöjjön át hozzánk, mert három tyúkunk is kotlik! Nekünk pedig, annyi kiscsibe most nem kell. Adni akar magának anyukám egy kotlóst, meg hozzá fias tojásokat is. Aztán, majd visszaadja, ha már megnőttek, és tojnak a csibék!

Erzsébet: Anyádnak aranyból van a szíve! Köszönöm! Át is szaladok érte, mert bizony a csirke jó a háznál! A mi tyúkjaink meg már mind kimúlnak! Ti addig csak beszélgetsetek! Jövök hamar!

(Az ajtóból még visszaszól.)

Kumra, fiam! Kínáld meg a vendégeket bodza lével! Sietek vissza!

(Kimegy.)

Andris: Tudod, Kumra, csak a tanulástól félek. El sem tudom képzelni, hogyan lehet másként beszélni. Nekem a más népek beszéde mindig olyan érthetetlen volt; sosem gondoltam volna, hogy egyszer idegenekkel kell majd szót értenem...

Erzsike: Ugyan már, maga bolond! Hiszen, ha egyszer meg tanult beszélni, akkor meg lehet azt tanulni újra, meg újra! Az iskolában is mennyi mindent megtanultunk, amiről sosem gondoltuk volna, hogy lehetséges lesz valaha is! Mindig Mojzi bácsit láttuk számolni a boltban például, és azt hittük, a számolás: varázslat! Ma meg? Összeadunk, meg kivonunk kedvünk szerint!

Kumra: Erzsikének igaza van! Mindent meg lehet tanulni. Csak akarni kell! Akaratból meg nincs benned hiány, nem igaz?

Andris: Igaz... Nem kellene vesztegetnem az időt holmi félelmekkel. A mi Kárulyunkból is pap lett, édesapám testvérbátyjából, pedig még rendesen a lovat sem tudta befogni! Most meg: de szépen is prédikál a templomban!

Kumra: Na látod, ebben igazad van! De tudod mit? Majd én is tanulok veled együtt! Neked is könnyebb lesz, hidd el! Úgy csapkodjuk majd egymáshoz az idegen szavakat, hogy öröm lesz nézni!

Andris: He-he! Nagyszerű ötlet! Nagyon jó lenne, ha segítenél! Nagyon jó!

Kumra: Persze, hogy segíték! Azért vannak a barátok, nem?

Erzsike: Szép dolog a barátság, na de maga nem mehet el a tanítóhoz Andriszal! Az uraság mit szólna ahhoz?

Andris: Majd meglátjuk, ki lesz az a tanító... Megkeressük a gyengéjét, aztán úgy fordítjuk, hogy jó barátságban legyünk! Ne féljen, Erzsike, ezt a férfiak el tudják intézni, ha kell!

Erzsike: Maga tudja, Andris! De mikor lesznek maguk még férfiak?

(Elkuncogja magát.)

Andris: *(Felindulva.)*

Ne csúfolódjon! Maholnap 17 éves leszek! Onnan már csak egy kurta lépés, és akár meg is házasodhatok, ha úgy akarom!

Erzsike: Na! De házas ember nem hagyja el a családját, a feleségét, csakhogy idegenben csavarogjon!

Andris: Ejnye már! De nagy szája van! Majd meglátja, hogy elintézek mindent! Majd meglátja!

Erzsike: Jól van, no! Nem kell mindjárt úgy felpaprikázni magát! Miattam, lehet férfi, ha akar! A maga dolga! Csak aztán viselje is úgy a következményeket, amint egy férfihez illik!

Kumra: Az a fontos, hogy Andris megértse majd, mit beszélnek azok ott abban a városban... Hogy úgy is legyen, azért megteesszük a tőlünk telhetőt, és kész!

Andris: *(Erőst nekigondolkodik.)*

Nagy falat lesz, az már igaz...

(Megbátorodva felszegezi a fejét.)

Nade! A buksit is meg tudták tanítani, mikor kell ugatni! Aztán, arra is, hogy a különböző füttyszó mind mást jelent!

Ha jobban belegondolok, csak többet tudok, mint egy kölyökkutya!

(Elégedetten elvigyorodik.)

Erzsike: Egyszer férfi akar lenni, másszor meg kölyökkutyához hasonlítja magát.

(Kuncog megint.)

Andris: Nanana! Csak ne csúfolódjék, mert még dögönyözés lesz a vége!

Erzsike: Éppen az kéne! Nem vagyok én kiskutya, hogy dögönyözzenek!

Kumra: Miért? Tán a szép lányokat nem szabad megszorongatni?

Erzsike: *(Elszégyelli magát, belepirul az elhangzott szavakba.)*

Nem úgy értettem... Olyan soká jön már Erzsi néném, alighanem jobb lesz, ha utána nézek, nem kell-e valamit segíteni odakint!

(Vissza sem néz, kismordál a színről.)

Andris: Ejnye, Kumra! Hát, szeret téged 'iszen ez a lány! Láttam a szemiben! Velem feleselget szívbaj nélkül, de a te szavadat bizony nem állja!

Kumra: Á, csak elszégyellette magát. Lehet, hogy nem kellett volna incselkednem vele...

Andris: Látom én, amit látok! Szerencsés ember vagy te, cimbora!

Kumra: Ugyan, miért?

Andris: Tudod te azt! Ilyen lányt nem kapni még egyet! Istenem, be szép is volna, ha a helyedben lehetnék...

Kumra: Talán éppen te vagy itt a hős szerelmes! Velem meg csipkelődsz!

Andris: *(Nagyot sóhajt.)*

Hajaj! Csuda vihetné a delegációt! Ha belegondolok, hogy mire hazakerülök, Erzsike már asszony lehet... De mit tehetek... A parancs: az parancs! Apám nem az a viccelődős fajta! Nincs pardon. Megyek is, mert a nagy szomorkodás közepette eszembe jutott, hova is küldött még édesanyám... Na, Isten áldjon, Kumra! Megyek a dolgomra!

Kumra: Isten áldjon, Andris!

(Lekezelnek. Andris elmegy az ajtóig, Kumra kikíséri. Az ajtóban Andris visszafordul.)

Andris: Azért én örülök a szerencsédnek, ha a szívem szakadna is meg miatta!

(Kacsint egy nagyot Kumrára, aztán kimegy a színről.)

Kumra: *(Néz a távozó felé sokáig, majd becsukja az ajtót. Visszamegy az asztalhoz. Önt magának a bodza léből, és leül az egyik lócára.)*

Még hogy én lennék szerencsés...

Egy ilyen sehonnai szegény koldus sosem tud delegációba kerülni, mint amilyen én vagyok! Egy ilyenre még csak nem is gondol senki! Még csak arra sem méltatnak, hogy szolgálóként bánjanak az emberrel! Csak, mint valami szerencsétlen, nincstelen barom, annyi vagyok az emberek szemében!

(Egy húzásra megissza a bodzalevet.)

Mit kellene ahhoz tennem, hogy jussak valamire az életben? Mert ha beállok a béresek közé? Ott is csak egy rongy leszek, akibe mindenki belerúghat! Istenem, mennyit kell ahhoz szenvedni, mennyi áldozatot kell

hozni, hogy vigye az ember valamire! Pedig, én sokkal több vagyok annál, mint akinek tartanak! Sokkal több!

(Feláll az asztaltól, járkálni kezd.)

Biztosan van valami megoldás, hogy levetkőzze az ember gyereke ezt a nincstelenséget! Talán a vándorbűvész, vagy ki! Talán ő tudna nekem segíteni! Ő úgy él, mint az urak! Csak jön-megy a világban, ahová akar, nem dolgozza magát agyon, mégis megengedheti magának a mulatozást! És még mi mindent...

(Közben belép Erzsébet.)

Erzsébet: Mi a baj, fiam? Zaklatottnak tűnsz.

Kumra: Nem, anyám, nem erről van szó! Csak elgondolkodtam ezen az Andris gyereken. Meg kell mondjam, kissé irigy vagyok rá!

Erzsébet: Ugyan, ugyan! Örülj a barátod szerencséjének! A sors útjai kifürkészhetetlenek, ki tudja, mi miért történik! Nem tudhatod! Majd, ha egyszer úgy negyven év múlva szerencsétek lesz beszélgetni a múltról, mint az öregek szoktak, meglásd, akkor értitek majd meg, mit is akart veletek az élet! Mert az élet dolgainak megértése mindig csak visszafelé működik!

Kumra: Nem tudom, anyám! Én jobban szeretném megérteni most, hogy a dolgok miért úgy történnek, ahogy!

Erzsébet: Most nem az a dolgod, Kumra! Most az a dolgod, hogy megélj mindent, ami veled történik, mégpedig úgy, ahogy az élet hozza! Tudod fiam, minden tettet, amivel válaszolsz a téged ért hatásokra, formál téged! Mindenből tanulhatsz, miután látod magadat, hogy miként cselekszel akkor, amikor az élet azt követeli, hogy cselekedjél!

Sokszor kell döntened, mit is teszel, és nagyon gyakran nem lesz még arra sem időd, hogy gondolkodj, miként teszel! De miután cselekedtél, mérlegelhetsz, hogy helyesen tetted-e, amit tettél. S ha jó mértékkel, isteni mértékkel méred magadat, tudni fogod, mit hibáztál, és legközelebb már kisebb eséllyel cselekszel helytelenül!

Olyan ez, mint amikor agyagból edényt formáz valaki, aki még sosem készített olyat. Először biztosan kell segítség, hogyan is fogjon hozzá, miként bánjon az agyaggal. S még úgy sem valószínű, hogy edény lesz a munkája eredménye! Nagyon sok türelem, figyelem és alázat kell, no és sok-sok gyakorlás, miután az agyagból áldozati edény lesz, amelyet ugyebár csak a legnagyobb agyagozó mesterek tudnak készíteni...

Kumra: No és, ha egyszerűen veszek egy szép edényt?

Erzsébet: Ebben a példában te magad vagy az agyag, és az is, aki ebből az agyagból formát készít! Hidd el fiam, ráadásul azt a bizonyos edényt saját magadnak formálsz, hogy végül be tudd mutatni a legnagyobb ajándékot a mindenség Atyjának: ami megint csak te magad leszel...

Kumra: Nem értem!

Erzsébet: Majd megérted egyszer, ne félj! Csupán egyetlen törvényt kell bevésned az eszedbe, és akkor semmi rossz nem történhet veled: mindig úgy cselekedjél, hogy tetteiddel mindenkinek a legjavát szolgáljad! Úgy magadnak, mint másoknak!

Kumra: De anyám! Az emberek olyan gonoszok tudnak lenni!

Erzsébet: Az emberek sokat hibáznak. Sok-sok kis agyagozó tanonc vagyunk mi valamennyien itt a földön, és ha a példánál maradunk, temérdek hibával

dolgozunk. Ettől még nem vagyunk gonoszak! Csupán elvétjük a célt. De tanulhatunk a hibáinkból, mert ha odafigyelünk, ugyanazt a hibát újra már nem követjük el. Persze, sok másikat igen, ugyanakkor minden felfedezett hibánk közelebb visz a megoldáshoz, s a célhoz!

Kumra: Honnan tudsz te ilyeneket, anyám! Úgy beszélsz néha, mint egy prédikátor! Olyan titkokat ismersz, amiket a falusi asszonyok ritkán szoktak!

Erzsébet: Hosszú történet ez, Kumra. Ha majd elég érett leszel, hogy megértsd, mindent elmesélek neked. Most viszont legyen annyi elég, hogy máshova valók vagyunk, mint azt sokan gondolják. De mindkettőnk érdeke, hogy a valódi származásunk még jó ideig titok maradjon!

Kumra: Tudtam, hogy nem vagyunk senkiháziak! Ugye, valami nemes vérből valók vagyunk? Gazdag családból?

Erzsébet: Erről még ne beszéljünk! Tudom, nem véletlen, hogy éppen most kellett ennek a kérdésnek felmerülni! Egyelőre mégis csak hajtóerő legyen a számodra, hogy amit mindig is éreztél a lelked mélyén, az nincs nagyon messze az igazságtól! Erősítsen a tudat, hogy kiválasztott vagy, különleges, de tudd azt is, hogy emiatt sokkal többet kell tűrnöd, dolgoznod, tanulnod és bizonyítanod, mint bárki másnak! Az a vagyon, amink van titokban, minden egyes embernek megadatott. Minden pillanatban rendelkezésére is állna mindenkinek, ha hozzá tudna férni! Erőszakkal, akarással, csellel azonban ez sohasem sikerülhet! Csak alázattal, odaadással, becsülettel, szolgálattal és tiszta, érdek nélkül érző szívvel!

Kumra: Tudtam! Tudtam, hogy többek vagyunk! Mindig tudtam! De akkor miért élünk így? Mindenkinék kiszolgáltatva, nevetség tárgyaként?

Erzsébet: Erre most nem tudok olyan választ adni neked, amit el is fogadnál... Egyszerűen, ésszel felmérhetetlen titokról van szó! Csak akkor értheted meg, ha nagyon mélyen képessé válsz majd a saját szívedbe látni... Amikor a kutad mélyén felfedezed arcod tükörképét...

Kumra: Nem! Tényleg nem értem, hogy képes vagy végignézni, ahogy az egyetlen fiad szenved! Hogy mindenhol csúfolják, semminek sem nézik, kiröhögik! Hogy korlátok között kell élni! Hogy ilyen rongyokban kell járni!

(Megrázza mellkasán a ruhát.)

Erzsébet: Mondtam, fiam: most nem érted, de majd meg fogod érteni! Mindent meg fogsz érteni, csak bízzál bennem! Hiszen mindennél jobban szeretlek téged! Te is tudod!

Kumra: Most valahogy nem tudom ezt elhinni! Miért titkolózol előttem? Ha szeretsz, miért nem mondasz el mindent nekem?

Erzsébet: Mert még nincs itt az ideje! Még csak a vetésnél tartunk. Jól tudod, hogy aratni csak azután lehet, ha a termés beérett!

Kumra: Badarság! Hagyjuk a magyarázkodást!

Erzsébet: Menj, most inkább zárjuk le ezt a beszélgetést! Bízz anyádban! Hiszen mindent csak érted teszek!

(Magához öleli Kumrát, aki ingerülten elhúzódik, s nem viszonozza az ölelést.)

Eridj, menj ki az udvarra, és vágd össze a maradék fát! Meglátod, sokat fog segíteni a munka! Majd később,

ígérem, még beszélgetünk erről! De csak miután lehiggadtál! Gondolkodni csak nyugalomban lehet! Eridj!

(Megfogja Kumra karját, és az ajtóhoz vezeti, majd kiteszékel. Becsukja az ajtót, lassan szembefordul, lehajtott fejjel.)

Istenem, segíts neki, hogy felül tudjon kerekedni a haragon és a dühön, ami most kínozza! Segítsd őt az elindulásnál, hogy utat ne tévesszen! Mutasd meg neki a célt, hogy könnyebben tudja meghozni a szükséges áldozatot! Ámen!

(Erzsébet kimegy a színről a másik ajtón. Ekkor a szellem lép elő a takarásból, az oldalsó függöny mögül, mögötte az agg tántorog.)

Szellem: Mit érzel, Kumra?

Agg: Nem kapok levegőt! Nagyon szorít a szívem!

(Szuszog, mint a gőzgép.)

Szellem: Ez a nap sorsfordító volt az életedben! A magvetés napja. Most miként látod?

Agg: Szorít a szívem! Meghalok!

Szellem: Ezt érezte Erzsébet. Éppen csak tudta, miként segíthet a fájdalmán...

Agg: Hogyan segített?

Szellem: Hiszen tudod te is! Imádkozott! Érted. Ilyen érzés az, amikor félted a legszeretettebb embert, aki a számodra mindennél többet jelent.

Agg: Én úgy érzem, ez inkább halálfélelem!

Szellem: Te úgy érzed. Mert még mindig nem értetted meg jó anyád imént elhangzott szavait!

Agg: Elborított a düh! Sőt, most is előnt a méreg, ha csak visszagondolok! Sosem tudtam meg, mi az igazság!

Szellem: Erről azért te magad is tehetél, nem igaz?

Agg: Nem tudom, miről beszélsz!

Szellem: Arról, ami az udvaron történt e beszélgetések után!

Agg: Mi történt utána?

Szellem: Emlékezz csak vissza: kivel találkoztál?

Agg: Nem emlékszem! Jaj! Mindjárt összeesek! Nem bírom!

Szellem: Dehogynem! Aznap elvettetett a búza is, meg a gaz is.

Agg: Miért kell ennyire félremagyarázni mindent?

Szellem: Jó, igazad van! Nem beszélek!

Agg: Éppen arra járt az a vándorbűvész, Albinusz.

Szellem: Micsoda név...

Agg: Csak egy név! Na és?

Szellem: Több van e mögött! Nézz, és láss! Ebből az emberből egyszerűen minden hiányzott, ami emberré emelhet egy ösztönlényt! Folytassuk az utat!

Agg: De ez nagyon fáj!

Szellem: Tisztul a fekély a szíved helyén! Ha nem bírod, tudod...

Agg: Keményebb fából vagyok én!

(Megrázza magát.)

Menjünk! Vezess!

(Kimennek a színről. Elöl a szellem, mögötte az agg, kapaszkodva a szellem vállában.)

3. szín

Parasztház udvara. Középen, elöl, favágó tuskó, belevágott fejszével. A tuskó körül aprított fa, amit Kumra rakosgat a baloldal szélére, farakásba. Ölébe vesz annyit, amennyit csak elbír, az ölnyi fát ledobja a készülő farakás előtt, hogy aztán rendben egymásra rakva emelkedjen a rakat. A háttérben vesszőből font kerítés, ami mögött gyalogút húzódik. Kumra elmélyülten rakja a fát, közben morog magában, meglehetősen bosszús ábrázattal.

Jobbról kopott fekete ruhás férfi sétál be a színre, aki a kerítés mögötti úton halad, mindenhova belesve, mindent jó alaposan szemügyre véve. Meglátja Kumrát, és a szín közepéről, ameddig besétált, kissé visszalép a kerítés mellé, hogy a fiú ne vegye észre, és nézi egy ideig a rakodót. Arcán a hirtelen támadt ötlettől kaján vigyor nyiladozik.

Kumra: *(Morog magában, ahogy hordja a fát.)*

Nem értem édesanyám csökönyösségét! Bizony Isten, nem értem! Legalább csak annyit mondana el, kik vagyunk, és honnan jöttünk! Ki volt az én apám?

Ha tudnám, ki is vagyok valójában, nyugodt szívvel el tudnám viselni az emberek lenéző viselkedését! Nyugodt szívvel! Mondjanak csak, amit akarnak! De most, csupán egy árva gyerek vagyok! Egy nincstelen özvegyasszony szutykos gyereke! Egy senki! Így nagyon nehéz az emberek szemébe nézni!

(Leszórja a fát a rakás mellé, kiegyenesedik, nyújtózik. Elmerengve néz a közönség felé.)

Lehet, hogy egy gróf volt az apám... Vagy egy kapitány... Báró... Mindenesetre, VALAKI! De jó is

lenne tudni! Ej, de jó is lenne! Minden más volna, ha tudnám! Milyen más is volna...

(Visszafordul a favágótuskó fele. Észreveszi a furcsa szerzetet a kerítésnek támaszkodva. Az idegen mindjárt felveszi a „titoktudó ember” arcát, és azonnal ráköszönt Kumrára, mintha csak abban a pillanatban érkezett volna oda.)

Albinusz: Legyen üdvözlöve, nemes ifjú!

(Kumra a meglepetéstől szóhoz sem jut.)

Bölcs segítségre lenne szükségem, bizonyos megfontolandó kérdések ügyében! Kit tisztelhetek az ön nemes személyében?

Kumra: Adjon Isten! Hát, én Kumra vagyok, és itt lakom.

Albinusz: Kumra. Milyen nemes név... Mit keres ön egy ilyen helyen? A neve is jelzi számomra, hogy nem idevalósi!

Kumra: Már mondtam, én itt lakom. Édesanyámmal. Apám a születésem előtt meghalt, ezért kicsit szűkösen élünk, valóban. De mióta az eszemet tudom, mindig itt laktunk, uram!

Albinusz: Értem! Hogyne érteném! Hiszen ha jobban elmélyülök...

(Becsukja szemeit, és úgy tesz, mint aki koncentrálni próbál. Jobb kezét maga elé emeli, mintha formázná vele, amit lát.)

Igen! Megvan! Már kezdem is látni az alakját! Csillogó gyűrű a jobb keze ujján... Címer...

(Megrázza magát, kinyitja a szemeit.)

Bocsásson meg, szakmai ártalom! Nem is mondtam semmit! Ha elhangzott volna valami, kérem, felejtse el! Homályosodik a látásom... Ezért is keresek magamnak pihenni való, nyugodt kis szállást, ahol csendben

elmélyülhettek, töltekezhettek. Nagyon elfáradtam ma reggel! Nem lett volna szabad ennyi erőt elhasználnom! Na, de térjünk vissza az eredeti kérdésemhez! Tehát, hogy úgy mondjam, bölcs segítségre lenne szükségem az említett kérdés ügyében! Nem ismer ön, kedves barátom, egy nyugodt szálláshelyet valahol itt a faluban?

Kumra: Ismerni éppen ismerek egyet! Hiszen, csak egyetlen fogadó van itt nálunk, de az a falu másik végiben. Csendesnek elég csendes, mert kevés a vendég! Azon felül a fogadós özvegyember, nemrég temette el a feleségét. Szomorú történet! Azóta nem túl bőbeszédű szegény Imre bátyám... Úgyhogy, elég csendes fogadó az. Olyan magának való.

Albinusz: Kegyes velem a sors, hogy önnel találkoztam, kedves barátom! Már is sokat segített! Nem is tudom, hogyan viszonyozhatnám a kedvességét!

Kumra: Ugyan már! Ez a legkevesebb!

Albinusz: Nem úgy van az! Nemes jellemre vall a segítőkészség! Magából még nagy ember lehet, Kamra! Barátom!

Kumra: Kumra. Kumrának hívnak.

Albinusz: Persze, persze! Kérem, bocsássa meg a figyelmetlenségemet! Csak ez a kimerültség, a reggeli szertartás után... Kérem, nem haragudjon rám!

Kumra: Nem haragszom. Ha jól értem, Albinusz úr amolyan mágusféle?

Albinusz: Ó, köszönöm, hogy mágusnak nevez, de csupán bűvész és kártyavető jó vagyok! Talán majd egyszer eljutok arra a fokra is...

Addig azonban alázattal kell képességeimet a köz számára kamatoztatnom... Igazán köszönöm!

Kumra: Maga tud jósolni?

Albinusz: A szellemek segítségével. Csakis a szellemek segítségével, ifjú barátom!

Kumra: És, mondja, mit kér egy jóslatért? Már úgy általában, ha valaki valamire kíváncsi, tudja...

Albinusz: Ó, nem tarifával dolgozom! Az nem jóshoz méltó! Segítek az embereknek, amiben lehet. Mindenki azzal hálálja meg a segítségemet, amivel tudja. Ekképpen működik a praxis nálam.

Kumra: Mondja csak, nekem is tudna jósolni? Persze, meghálálnám valamivel...

Albinusz: Adj a tenyerét! Mert a tenyér nagyon beszédes ám! Mivel olyan segítőképző volt, hát a legkevesebb, hogy egy kérdésre még most választ keresek! Azért csupán egyre, mert nagyon el vagyok gyengülve a reggeli dolog miatt. Többre végképp nincs lehetőség ma már... Holnap. Addigra feltöltöm magamat az erővel! Holnap keressen fel abban a fogadóban. Állok a rendelkezésére, amiben csak kívánja.

Kumra: *(Odaadja a tenyerét. Albinusz, hosszasan tanulmányozza, és mormol valami érthetetlen rigmust közben.)*

Azt akarom tudni, ki volt az apám!

Albinusz: Igen! A surfeusz vulterisz akkceptálja a ferrum nuóvum pleberiszkum sajtaaminusz doktumatisztát... Ige, igen. Érdekes! Tudtam, hogy ezt fogja kérdezni, hiszen az imént, még mielőtt feltette volna a kérdést, már láttam is édesapja alakját! Homályosan... Csak azt a gyűrűt! Barnás hajú ifjú férfi, erős, vállas... Nézzük csak a vonalakat... Igen... Sok-sok titok. Nem engedik látni... Még nem! De meg fogja tudni hamarosan! Csak magára számíthat a kutatásban! Valaki

azért segít... Önzetlen segítő... Akit nem ismer... Igen...
Bocsásson meg, de sajnos elfáradtam.

(Elengedi Kumra kezét, és a homlokához teszi a tenyereit.)

Ha legközelebb találkozunk, miután újra feltöltődtem,
egész biztosan mélyebbre tudok majd nézni az élete
összefüggéseiben... Erőm most elhagyott... Bocsásson
meg!

Kumra: *(A tenyerét nézegeti, mintha oda lenne írva kérdésére
a válasz.)*

Igazából még ennyire sem számítottam! Mondja csak,
milyen címer volt azon a gyűrűn?

Albinusz: Valamilyen állat. De nem olyan, mint amiket
lehet látni. Ez az állat egészen különbözik mindentől,
amit ismerek. Ha nem tartanám magam is furcsának, azt
mondanám, hogy egy sárkány volt. De nem láttam
pontosan. Mert, ugye akár kígyó is lehetett! Szárnyas
kígyó...

Kumra: Ilyen címert még sosem láttam! Ilyen csak
nemes embernek lehet, nem gondolja?

Albinusz: Nos, bizonyára. Nem tudom, kié, mié lehet.
De megígérem, segíteni fogok önnek az utánajárásban!
Ne legyen a nevem Albinusz Magisztrusz Kolónisz!

Kumra: Szép hosszú neve van, az már biztos!
(Csaknem elneveti magát.)

Albinusz: Elárulok egy nagy titkot, fiatal barátom! A
névben rejtőzik az ember ereje! Bizony!

Kumra: A nevében?

Albinusz: Igen! Ez az igazság!

Kumra: Meggondolni való...

Albinusz: Lassan én indulnék is. Merre kell menni abba
a fogadóba?

Kumra: *(Mutat bal fele.)*

Csak arra, egyenesen. Mondom, a falu végén találja meg. Nincs úgy különösebb neve, csak úgy hívja nálunk mindenki: a fogadó.

Albinusz: Mondja, ki lakik még az épületben? Tudja, a nyugalom miatt.

Kumra: Csak Imre bátyám. Sajnos, nekik nem lehetett gyermekük. Így élete végére, egymagára maradt. Hetente kétszer édesanyám jár oda takarítani. Most nincs vendég; üres az egész ház. Imre bátyám lakik benne egyedül.

Albinusz: Még a rokonai sem látogatják?

Kumra: Nincsenek rokonai. Messziről költöztek a feleségével valamikor rég ide hozzánk. Senkivel nem tartották a kapcsolatot, soha.

Albinusz: Értem. Helyes! Akarom mondani: éppen nekem való! Ott bizonyára kipihenhetem magam, ha kapok szállást!

Kumra: Azzal nem lesz hiba. Imre bátyám is pénzből él. Márpedig mostanában kevés a szállást kérő. Menjen csak nyugodtan oda.

Albinusz: Jól van, köszönöm! Majd látogasson meg a napokban! Szeretnék én is segíteni önnek, ifjú barátom! *(Erzsébet hangja hallatszik, aki Kumrát szólítja.)*

Albinusz: Itt az ideje, hogy induljak! Ajánlom magamat, fiatal barátom! Apropó! Ne beszéljen senkinek a találkozásunkról, kérem! Most ki kell pihennem magamat, igazán nem lenne jó, ha zaklatnának! Jobb, ha senki sem tudja, hogy itt vagyok! Ugye, megígéri, hogy titokban tartja a találkozásunkat?

Kumra: Ha úgy akarja... Nem mondom el senkinek.

Albinusz: Köszönöm!

(Megemeli a kalapját, és tovább somfordál az úton, gyakran visszanézve, hogy aki kiabált, vajon meglátta-e.)

Erzsébet hangja hallatszik megint. Újra Kumrát szólítja.)

Kumra: Itt vagyok még kint, anyám!

(Erzsébet lép a színre.)

Erzsébet: Olyan csendben vagy! Már azt hittem, elmentél itthonról!

Kumra: *(Elnéz arra, amerre Albinusz ment.)*

Kicsit pihentem. Nagyon belehúztam az elején, és jól esett kinyújtóztatni az izmaimat!

Erzsébet: Örülök neki, hogy sikerült megnyugodnod! Reméltem, hogy így lesz.

Kumra: Mondd csak, anyám, volt a családunknak címere? Mondjuk sárkányos?

Erzsébet: Látom, nagyon foglalkoztat ez a dolog! Kérlek, bízz bennem! Oka van a hallgatásomnak! Sajnos, erre a kérdésre nem válaszolhatok. Hazudni nincsen jogom, az igazság viszont...

Kumra: Értem. Most már értem.

Erzsébet: Menjünk, ebédeljünk, fiam. Ebéd után segíteni kell menned Andorásékhoz, tudod. Oda nem mehetsz üres gyomorral.

Kumra: Nem. Oda tényleg nem mehetek!

(Kimennek a színről. Pár pillanatig csend. Aztán belép a függöny sarkából a Szellem, mögötte az Agg.)

Szellem: Ugye, most könnyebb a szíved?

Agg: Könnyebb! Olyan ismerősen bizsergető érzés ez!

Szellem: Most azt érzed, amit ez a bizonyos Albinusz érzett az imént. Sötét gondolatokat tápláló érzést! Gonosz érzést!

Agg: Nevezd, ahogy akarod! De most nem fáj! Ez a fontos!

Szellem: Emlékszel még, mi történt később?

Agg: Hát persze, hogy emlékszem! Elmentem a fogadóba ehhez az Albinuszhoz, és ő megmutatta nekem a gond nélküli élet titkát! Rengeteget tanultam tőle! Azt ugyan soha nem tudta megmondani, ki volt az apám, csak annyit mutattak a lapok, hogy nemes ember, nagy vagyonnal! Később felkészített arra, hogyan szerezhetem vissza azt a rangot, ami engem megillet! Igazán hálás lehetek ennek az embernek! Szegény, szegény Albinusz...

Szellem: Édesanyád elvetette benned a jóság magvait, Albinusz pedig a gonoszságét. Te az utóbbit tápláltad a szívedben, így a gonoszság végül minden jóságot kiölt belőled...

Agg: Ezt a dolgot én másként látom! Ettől az embertől megtanultam, hogy vagyok valaki! Azt is megtanította, miként vehetem el azt, ami megillet! Megláttatta velem, hogy az általad annyira magasztalt emberi jóság csak a képzeletben létezik; valójában aljasok az emberek! Az ilyen környezetben csak az erősek maradhatnak fenn!

Szellem: Kiket neveznél erőseknek?

Agg: Azokat, akik képesek a többi fölé emelkedni! Csakis azokat! A megalkuvó senkiknek ebben a világban pusztulniuk kell!

Szellem: Ez a törvény, amit az imént említettél, teljesen ellent mondd az isteni törvényeknek! Azokban ugyanis éppen arról van szó, hogy csak az egész világ együtt, egyszerre képes előbbre jutni! Mindenkinek erőssé kell válnia, hogy az akadályokat közös erővel le tudják küzdeni! Persze, a kétfajta erő, - amiről te beszélsz, és amiről én - nos azok teljesen mások! Az általad nagyra tartott erő nem más, mint az erőszak... Én pedig a

szeretet erejéről beszéltem! Az erőszak véges tápláltatású. A szeretet: végtelen!

Agg: Nem vitatkozom veled! Egyáltalán nem győztél meg! Mert mondd: mi lett volna belőlem, ha anyám gyengeségének engedek, és alázattal beálllok szolgálni a béresek közé? Aztán feleségül veszem Erzsikét, ahogy mindig is akarta? Hát megmondom én neked: egy senki! Egy szerencsétlen nincstelen, akinek a gyerekeivel együtt felkopott volna az álla!

Szellem: Ha már harminc évesen eljutottál volna addig a felismerésig, aminek az eléréséért most itt vagyunk, sok ezer ember életében lett volna lehetőséged fényt hozni! Erről azonban most ne beszéljünk. Még nagyon kötnek a sötétség bilincsei! Egyszerűen nem értheted, nem érezheted, amit mondok... Egyébiránt akkor is lehettél volna valaki, ha az édesanyád mutatta úton jársz! Mert az ember valódi értéke belülről fakad! És nem a külső, látszólagos körülményekből! Csupán el kellett volna fogadnod magadat olyannak, amilyen voltál! Meg kellett volna ismerned a benned szunnyadó isteni értékeket! Végtelen lehetőségeket temettél így magadba, ha hiszed, ha nem...

Agg: Nem tartasz túl sokra.

Szellem: Ha nem tartanálak sokra, most nem lennénk itt! Mert én aztán ismerem az értékeidet, abban biztos lehetsz!

Agg: Nem tudok rajtad kiigazodni. Ellenemre beszélsz, mindent rossznak tartasz, amit tettem, mégis értem teszed, amit teszel... Mi végre az önfeláldozás?

Szellem: Megint rosszul látod, mert még mindig nem ismerted fel a valódi arcomat... Soha nem hagytál rá

időt, hogy felismerj. Persze, az idő végtelenje rendelkezésedre áll! Tégy belátásod szerint!

Agg: Beszélhetnél érthetően! Mindig csak utalgatsz, hogy ha így lett volna, vagy úgy lett volna; hogyha ezt, meg azt tettem volna... Minden szavad ködös utalgatás!

Szellem: Már mondtam: a szavak torzultak! Mi pedig a valódi formák miatt vagyunk úton! Hogy megértsd végre az összefüggéseket, és rátalálj önmagadra. A forrásodra.

Menjünk tovább! Sok mindent meg kell még mutatnom neked!

Agg: Rohansz, pedig az előbb azt mondtad, rengeteg időnk van!

Szellem: Idő nem létezik! Az idő csak látszat! A megértés szolgálatába állított ajándék. Isteni kegy...

Csupán azt szeretném elkerülni, hogy gondolkodni akarj! Újra kell élned az eseményeket, melyek életedben történtek, mégpedig gyors egymásutánjában. Ez az egyetlen esélyed, hogy megértéshez juthass! Az elméd bilincseitől csak ekképpen szabadulhatsz! Akarod?

Agg: Vezess, majd eldöntöm később, akarom-e!

Szellem: Akarni a jót, vagy a rosszat: erőd és kitartásod képessé tett céljaid elérésére! S te képességeidet mégis eltékozzoltad! Mert csodákat tehettél volna, ha a jót csak fele annyira akartad volna, mint a rosszat!

Agg: Mindig a jót akartam! Azt, ami nekem jó! Számít ennél több?

Szellem: A csepp hatalmasabbnak látja magát a tengernél... Talán, végül megérted ezt is.

Most menjünk. Dolgunk van még.

(Kimennek a színről, bal fele.)

4. szín

A fogadó egy szobája. Szemben, a háttérben egyszerű ágy, bevetve. Mellette balra üveges szekrény, előtte asztal, jobbról, balról egy-egy székkal. A jobboldali széken Kumra ül, előtte az asztalon gyertya ég. A fiú zaklatott, eszelős képpel bámulja a lángot. Albinusz lép be.

Albinusz: Már azt hittem, sosem érsz ide, te nőcsábász!

Kumra: Hagyj ezzel! Adj innom valamit inkább!

Albinusz: Hohohó! De hamar ráérezted az alkohol adta megváltásra! Tán kikosaraztak? Te kis szoknyavadász!

Kumra: Amit akarok, azt megszerzem! Állom a szavam! Nem vagyok kevesebb náladnál, elhiheted! Tetteimmal bebizonyítottam előtted, hiszen láthattad! Ma sem volt másként! De kissé elgyengültem, s erőre kell kapnomelőbb!

Albinusz: Gyere, akkor pótoljuk együtt azt az erőt! Itt az idő! Ünnepelni kell a győzelmedet!

Kumra: Elértem a célt, nem vitás! Talán még túl is szárnyalom a terveket, mert a fiatal uracska gyengéjét hamarabb megtaláltam, mint reméltem! Már most is azt teszi, amit én akarok!

(Albinusz két poharat és pálinkát vesz elő a szekrényből.)

Kumra: Tölts már, az istenért! Epedek!

Albinusz: Kiszáradt a szád, fiú! Gyöngeség jele ez! Nem szeretem, ha gyöngének látlak!

(Tölt, koccintanak, lehúzzák.)

Kumra: Még egyet! Hogy ne remegjen a kezem!

(Megint tölt, koccintanak, lehúzzák.)

Albinusz: Egyet, hogy vidámabbnak lássalak!

(Újabb pohárkát hörpintenek fel.)

Kumra: Most egyet az egészségedre!

(Megisszák.)

Albinusz: *(Feláll, áthajol az asztal felett, és egy hatalmas pofont hasít le Kumra arcára, hogy a fiú leesik a székről.)*

Ezt meg, hogy magadhoz térj, te mafla! Titkod van nálam, mert oktalan én sem vagyok! Felkel a nap, és bizonyosságot hoznak erről a reggeli hírek! A kezemben vagy megint! Hát érdemes tanítanom téged?

Kumra: *(Még a földön ül, bambán bámul, nem érti az egészet.)*

Mire volt jó ez a pofon?

Albinusz: *(Visszaül a helyére a legnagyobb nyugalommal, tölt magának egy pohárával, és megissza.)*

Törvény elé adhatnálak, ha ellenséged volnék. Te tudod miért, én tudom miért. Immár kétszeresen is. Ha azt mondom, uralkodj magadon, mindig és mindenki előtt, akkor ne csak a szád járjon: „Megfogadom! Megfogadom!”

(Utánozni próbálja Kumra hangját, ahogy e szavakat mondja.)

Uralkodj magadon, te fajankó! Ha már így esett, remélem, alapos munkát végeztél!

Kumra: Honnan...

Albinusz: A szemedben látom! Mondtam már: távolítsd el magadtól az érzelmeket! A benned üvöltő lelkiismeretet pedig némítsd el! Csak a gyengék hiszik, hogy tökéletlenek! Te légy tökéletesen biztos abban, amit teszel! Ne felejtse el soha: mindenki ellenséged! S ha az ellenségeid bármily módon elgyengítenének: véged! Hazudj, még magadnak is, ha kell, annyiszor, hogy igaznak hidd szavaidat, teljes bizonyossággal! Akkor nem lesz bajod!

Kumra: Szem előtt tartom legközelebb...

Albinusz: Ajánlom is, ha érvényesülni akarsz! Ne hozz szégyent rám! Hallod?

Kumra: Nem fogok...

(Megint tölt Albinusz, de most mindkét pohárba.)

Albinusz: Igyunk! Most a fogadalmadra!

(Lehúzzák.)

Albinusz: Anyád keresett ma reggel. El akart tőled búcsúzni.

Kumra: Nem találkoztam vele.

Albinusz: Vigyázz, mert eltérít, ha nem figyelsz! Hallgass rám, kerüld el messzire őt, s ne búcsúzz el tőle! Többet tud, mint kellene! Remélem, tudod, mit jelent ez?

Kumra: Túl sokat gondolsz felőle! Csak az ösztöne hajtja utánam, hisz az egyetlen fia vagyok! Ennél többről nincsen szó.

Albinusz: Megint gyengének látlak. Nem tetszik ez nekem.

Kumra: Igazad van! Ha kell, bármit megteszek! Te vagy a mester! Minden szavad parancs nekem!

Albinusz: Csak egy kérésem van: okosan cselekedj! Indulj ki abból, hogy az anyai szív megszakadhat, ha az egyetlen szeretett gyermekétől búcsút kell vennie, s látja, hogy oly hosszú időre magára marad...

(Kintről hörgéssel összemosódó kiabálás hallatszik. A fogadás az, Albinusznak kiabál.)

Na, ez jól rákapott! Már egy vagyont felemészt, hogy életben tartsam. Szombaton jön az ügyvéd, és elkészül a szerződés végre: s enyém lesz a fogadó! Aztán triplán kapja az adagot... Mindjárt jövök.

(Kimegy. Kumra kutat a zsebeiben. Egy kis fiolát vesz elő. Erősen figyel az ajtót, jön-e Albinusz. Gyötri a döntési

kényszer, hezitál. Aztán fogja a poharakat, teletölti őket, s végül a saját poharába cseppent néhány cseppet a fiola tartalmából. Albinusz poharába belenyúl a mutatójával, másik kezével felemeli a poharat, és az ujjáról a pohár alá keni az italt. A poharat óvatosan visszateszi a helyére. Vár. Nyugtalanul feszeng. Albinusz közelgő lépteinek zajára összerezzen. Mélyet sóhajt, kétszer is, és nyugalmat erőltet az arcára. Belép Albinusz.)

Albinusz: Na, ennyi anyag holnap estig elég lesz az öregnek! Remélem, még ezt a pár napot kibírja a szíve!
(Leül, szeme megakad a kitöltött italon.)

Hát ez?

Kumra: Ha megbocsátasz: a sikereimre még nem ittunk, aminek köszönhetem, hogy holnap már úton leszek a fiatalúrral!

Albinusz: Gyanús vagy nekem, te! Kumra! De kifogok rajtad én, addig éljek! Látom ám a részleteket! Tán csak nem akarsz engem is megölni, gyerek? Az anyád már túl nagy falat lenne neked, s inkább velem akarsz végezni?

Kumra: Meghozom a szükséges áldozatokat! Megfogadtam, s meg is teszem!

Albinusz: Hazudsz! Látom, izzad a tenyered!

Kumra: Megvan a magam célja, amit tűzön-vízen át véghez is viszek!

Albinusz: *(Kicseréli a poharakat. Elvigyorodik.)*

Mindjárt kiderül, mi az igazság! Egészségünkre!

(Kezébe veszi Kumra poharát, tartja.)

Na, mi az? Talán félsz?

Kumra: *(Óvatosan a pohárért nyúl, kézbe veszi, de nem iszik belőle.)*

Mit feltételezel rólam? A mesterem ellen nem emelek kezet!

Albinusz: Szóban: meglehet! Most tettekkel bizonyíthatod! Idd meg, amit kiöntöttél!

Kumra: Lehet, hogy mégsem volt olyan jó ötlet töltenem...

Albinusz: *(Hatalmas tört híz elő a kabátjából.)*

Idd meg, mert elvágom a torkodat! Most azonnal!

(Kumra nagyon lassan a szájához emeli a poharat, és egy hirtelen mozdulattal megissza a pálinkát. Albinusz vigyorog, sőt, felnevet! Elteszi a tört, vissza a kabátjába. Csak nézi, nézi Kumrát, lenéző sajnálattal. A pohárért nyúl, közben gúnyosan, rútul vigyorog.)

Majd laza mozdulattal ő is magába önti az italt.)

Kumra: Ne haragudj! Meg vagyok ijedve, de semmi olyat nem terveztem, amire gondolsz!

Albinusz: Hát, ne is tervezz soha! Én a vesédbé látok! Csak te veszíthetsz, tudod jól!

Kumra: *(Hirtelen megváltozik a viselkedése.)*

Tudnom kellene? Hisz ki vagy te? Csupán egy leszerepelt mester, akin túlnőtt a tanítványa!

Albinusz: Miről beszélsz?

Kumra: A mai utolsó vizsgán majdnem elbuktam, de sokat tanultam belőle! Köszönöm neked a felkészítést! Most felsőbb osztályba lépek, ha megengeded! Vár a meghódításra teremtettnagyvilág!

Albinusz: Miről beszélsz? Ne húzd ki a gyufát!

Kumra: Mától csak magamnak engedelmeskedem! A parancsait mindenki tartsa meg magának!

Albinusz: Jaj! *(A gyomrához kap mindkét kezével.)*

Jaj! Hát, mégis megtetted! Te álnok kígyó!

Kumra: Köszönöm a jó osztályzatot! Megérdemlem!

Albinusz: *(Elvonszolja magát az ágyig. Ott leroskad az ágyra, összegörnyed.)*

Ezt nem hiszem el! Jaj! Meghalok!

(Fennakadnak a szemei. Vége.)

Kumra: *(Odalép az ágyhoz, nézi, nézi a halott arcát.)*

Elgyengültél. De ebből sokat tanultam én! Viszlát a pokolban, mesterem! Most megyek a dolgomra. Jó éjszakát!

(Tenyerét a halott homlokára teszi, és lezárja a szemhéjait. Belenyúl a kabátzsebeibe, kiveszi a törts, és egy bőrzacskót. Megrázza: pénz zörög benne. Zsebre teszi a zacskót, a törts pedig övébe fűzi.)

Erre már nem lesz szükséged...

(Fütyülni kezd egy mélabús, lassú dalt, és kimegy a színről.

A Szellem jön. Megáll az asztal előtt, és a halottat bámulja. Aztán visszafordul az Agg fele, aki csak ekkor tántorog be a színre.)

Szellem: Ezen a napon szakadt meg anyád szíve. Az anyák mindent megéreznek, ha szeretnek, ezt tudtad-e?

Agg: Nem érdekel! Most nagyon rosszul érzem magam! Hagyj békén!

Szellem: Anyád sokat imádkozott érted! Láttá, kinek a búvkörébe kerültél, és annyi mindent megpróbált tenni ellene... S te elutasítottad a segítő kezeket!

Addig jártál Albinuszhoz, amíg teljesen elválasztott a céljaidtól, melyek miatt a világra jöttél... Édesanyád végtelen szeretete tartott életben, s te még csak nem is tudtál róla! Ő akkor is adott neked, amikor mindent elvettél már tőle!

Agg: Nem vettem én semmit el anyámtól!

Szellem: Csupán a jövőbe vetett reményét, hogy szenvedéseinek értelmet adsz majd! De téged nem tudott megváltani; hiszen nem is tudhatott volna! Mert minden ember csak magáért felel. Odaadó szeretete

végül mégis termést hozott; megváltotta saját magát, és mindenki mást is magával emelt, aki szeretetét elfogadta!

Agg: Nekem mégis hazudott!

Szellem: Megóvott téged a hallgatásával!

Agg: Hogyne! Jaaaj! Nagyon fáj! Ezt nem lehet kibírni!

Szellem: Látod, még egy eltévelyedett, érzelmek nélküli ember is érez! Ilyen az, amikor feltör a sok elfojtott, lehazudott félelem! Így érzett utószor mestered, s így érez még most is.

Agg: *(Görnyedve a fájdalomtól, nyöszörgő hangon.)*

Már csaknem... 90 éve... halott! Hogyan... érezhetne... bármit is?

Szellem: Már mondtam: az idő nem létezik. Ezen gondolkodj el!

Agg: *(Felemeli a fejét.)*

Fenyegetsz, hogy így járok én is?

Szellem: Nem számít, mire gondolsz! Éld át! Most csak ennyi számít!

Agg: Jaaaj!

Szellem: Azt hitted, hogy neked sosem fog fájni, ami fájdalmat másoknak okoztál. Pedig fáj. Már abban a pillanatban fáj, amikor az elszenvedőknek! Csak érzéketlen voltál rá. De az érzéketlenség egyszer feloldódik a látszatok ködével együtt! Ami akkor következik, azt gyakran úgy emlegetik: pokol. A pokol nem más, mint kölcsön, ami visszatérül!

Agg: Ez már a pokol?

Szellem: Ha az is, most még csak külső szemlélődők vagyunk benne.

Agg: Menjünk innen! Kérlek, menjünk tovább!

Szellem: Még nem lehet! Mond el, mire tett pecsétet ez a gyilkosság, ami itt történt? Emlékezz, mit tettél a megelőző hetekben?

Agg: Andris helyett akartam elmenni az úrfival, hogy meneküljek ettől a gyűlölt falutól. Először csak ennyit akartam. Megtanultam mindent, amit Andrisnak tanítottak, és Andorás bátyámnak minden alkalommal el is hencegtem vele. Végül, amikor Andris meghalt, Andorás Bátyám ajánlott a fia helyett szolgálatra az uraságnak...

Szellem: Meghalt, mert lelökted a szikláról...

Agg: Egy kicsit löktem csak meg! Nem gondoltam át, mit is teszek! Egy hirtelen ötlet mozdította a karomat, s mire feleszméltem, ő már odalenn feküdt...

Szellem: Addigra elsötétült a benned élő fény.

Agg: Meghoztam a szükséges áldozatot! Nagy dolog!

Szellem: Megölted az Istent, Kumra! Mert egy szikrát kioltottál, ami belőle fakadt! Nem érzed ennek a súlyát, mondd?

Agg: Csak egy fiúcska volt. Semmit se számított, élt-e, vagy meghalt.

Szellem: Isten világokká korlátozta értünk magát, s te egy világot töröltél el mozdulatoddal... E tetteredd bezártad magadba a fényt, mint ólomszekrénybe az aranyaidat, s a fénytelenységben vakon, semmit se látva mentél tovább: már nem volt visszaút! Erzsike is áldozatul esett vad ámokfutásodnak! Egy barát szívét törted széjjel, s az egyetlen emberét e földön, aki képessé tett volna arra, hogy végtelen, feltételek nélküli szeretete által megváltsad magad: Erzsike szívét! Tetteidet végül megpecsételted Albinusz megölésével, aki kolonc lett a nyakadon. Még csak nem is édesanyádat védted, bár

semmit se változtatott volna a történetek súlyán, ha úgy teszel sem!

Agg: Nem fogok... mentegetőzni! Az idő... engem...igazolt! Meghoztam az... áldozatot, hogy... lehessek valaki!... Jaaaj! Menjünk innen! Már érzem a... tűz hevét... ami megemésztette e fogadót... Éget... Nagyon-nagyon!

Szellem: Hideg vagy, és kemény, mint a kő. Hogy tudtál így élni, nem tudom! Elszakadva mindentől, ami él...

(Kumrához lép, átöleli egyik karjával az Agg vállát. Együtt elindulnak kifelé a színről.)

A szavak végképp értelmetlenek. Innentől csupán szemlélődni fogunk! Készülj, mert szükséged lesz az erődre...

(Kimennek.)

III. Felvonás

1. szín

Bertalan apó kunyhója. Szegényes berendezés: jobboldalon priccs, szalmával. Baloldalon a fal mellett kicsi asztal, körülötte három szék. Szintén baloldalon, az asztal előtt ajtó. Középen, hátul kályha. A kályha mellett a bal oldali sarokban sajtár. A falakon növényi részek lógnak. Az asztalnál öregember ül, pipázik. A kályhánál fiatal fiú keverget egy kis lábasban valami ételt. Kopogtatnak.

Bertalan apó: Ki az?

Konrád: Konrád vagyok, a polgármester fia, a városból! Van velem egy súlyos sérült ember! Segítsen, az Isten áldja meg!

Bertalan apó: Eredj kölyök, menj ki! Segítsd be őket!

(Ferkó leveszi az ételt a kályháról, odateszi az asztalra, nyitja az ajtót. Az ajtóban fiatal férfi áll, egy másikat támogat, már amennyire tudja. Ferkó odaugrik, belekapaszkodik a sérültbe a másik oldalon, és segíti becipelni a színpadra. Bertalan apó is felkecmereg az asztaltól, pipáját az asztalra teszi, közelebb lép az érkezőkhöz.)

Bertalan apó: Na, ezt csúnyán helyben hagyták! Hol talált rá erre az emberre? Mert azt látom, hogy nem ismerőse! Fektesse oda a priccsre!

(Elvonszolják a priccsig, lefektetik. Konrád megkönnyebbülve fúj egy nagyot.)

Konrád: Hazafele tartottam a kastélyból, és elől, az út szélén dulakodás zajára lettem figyelmes. Sötétedett

már, ezért nem láttam jól, mi történik. Odakiáltottam, ugyan mit művelnek, de nem válaszolt senki: egyszerűen megijedtek és elszaladtak! Akkor láttam meg, hogy valaki el van nyúlva a földön. Ez az ember feküdt ott eszméletlenül. Fogalmam sincs, mi történhetett! De nem hagyhattam magára, hiszen ember ez is! Igencsak elhagyta magát, ezért a rövidebb utat választottam: ide hoztam magához! Ha lehet rajta segíteni még, akkor itt jó kezekben lesz!

Bertalan apó: Hozzál hideg vizet a kútról, kölyök! Én addig megnézem, mit tehetek!

(Konrád áll az ágy mellett, figyel, mi történik. Ferkó fogja a sarokban a sajtárt, és kimegy az ajtón. Bertalan apó közelebb lép a priccshez, feltűri az inge ujját.)

Bertalan apó: No, lássuk, mi a hiba!

(Kezeivel végigtapogatja kezét, lábát.)

Nem tört el semmije.

(Megnézi a fejét.)

No, ezt jól kupán vágták... Épp csak hogy be nem horpadt a feje... Veszi még a levegőt, ne aggódjon Konrád úrfi. Megmarad. Bízsa csak rám. Későre jár, menjen inkább haza, még magáért is aggódnak majd. Ha addig érünk, elküldöm a kölyköt. Megüzenem vele, hogy van az idegen. Legyen nyugodt.

Konrád: Jól van, Bertalan apó! Majd azért megnézem holnap, miben lehetek segítségül! Jó éjszakát!

(Kicsit még téblábol, menjen-e, aztán elmegy az ajtóig. Ott visszafordul.)

Konrád: Ha már rám bízta a Jóisten ezt a szerencsétlent, hát úgy illik, hogy jót álljak érte! Bármilyen költsége lesz a gyógyításnak, én állom! Így helyes! Na, Isten áldja meg magukat! Jó éjszakát!

Bertalan apó: Jó éjszakát! Nyugodt hazafelé utat, úrfi!

(Konrád kimegy, Ferkó éppen hozza a sajtárban a vizet, leteszi az ágy mellé. Bertalan apó tiszta rongyot akaszt le a falról, egy szőgről, aztán odamegy az ágyhoz, odaviszi a székét is. A rongyot megmeríti a vízben, hogy neki tudjon látni a sebtisztításnak. Leül, megtörli a beteg homlokát, aztán a vállá fölé hátraszól Ferkónak.)

Friss levél kell ide kölyök! Szárított nem jó! Eredj, menj le a lapos rétre, gyűjtsél hamar, ami kell: sebtisztítót, nyugtatót, meg olyant, ami csillapítja a fájdalmat. Siess! Addig én megnézem, mit tehetek.

Ferkó: Hozom, apó!

(Ferkó megint kimegy. Becsukódik az ajtó mögötte. Csend ereszkedik a szobára. Bertalan apó nagy levegőt vesz, lassan kifújja. Megint. Aztán újra. Halkan duruzsol magában valamit.)

Bertalan apó: Lássuk, merre tartasz te idegen? Miért hozott ide a sors, s kezeimre mily' céllal bízattál?

(Tenyereit az eszméletlen ember homlokára teszi, lehunyja szemeit, mély levegőt vesz, majd nagyon lassan kifújja. Ezt még megismétli

néhányszor, aztán csend ül a szobára. Egyszer csak Bertalan apó hirtelen felnyög, és fiatalokat megszágyenítő fürgeséggel ugrik fel a székéből, hogy a szék hátracsapódik a földre. Kezeit úgy kapja el a beteg homlokától, mintha forró olajba nyúlt volna. Arca eltorzul, hatalmas ijedség merevedik ráncai közé, mint aki rémeket látott. Akaratlanul is hátralep néhányat, és a fekvő testet bámulja. Kezei, egész teste reszketnek.)

Bertalan apó: Megváltóm! Ments meg a gonosztól!

(Remegő ajkaival szavakat próbál formázni, de csak a szája mozog. Hang nem jön ki rajta. Térdre esik, és csak nézi, nézi a priccsen nyugvó testet.)

Hát, elérkezett a megmérettetés ideje... Itt ért még, megöregedett testtel, elfáradt lélekkel Előtted, s Te, Uram méltónak találtál, hogy bizonytságot tegyek a hitemről! Áldott legyen a Te neved Uram! Kérlek Téged, vezesd a kezemet, és engedd, hogy segíthessek ezen az eltévelyedett emberen! Segíts, hogy fölülemelkedhessek az ítélkezés gyöngeségén; hogy a Te szemeddel tudjam látni a lelket, akit kezeimre bízta! Adj erőt, Uram, hogy méltó tudjak maradni szereteted fényéhez, mellyel megajándékoztál, érdemtelenül is! Ámen!

(Nagy nehezen feltápáskodik. Görnyedten megáll a szín közepén, szemben. Kezei tehetetlenül lógnak le a válláról.)

Elmúlt az idő fölöttem. S az idővel a hitem is halványodik, most látom csak! A sok fájdalom és szenvedés, amit láttam, s gyógyítani volt szerencsém, bennem sem múltak el nyom nélkül! Eddig a perzig azt hittem: hiszem az Istent. De most, az Ő nagy kegyelméből tudom is! Igazán!

(Áll néhány pillanatig, szótlanul.)

Eljött hozzám a gonosz, személyesen... S most látom csak, ki is valójában ő! Megkísért saját hajlékomban! Amit Istennek szenteltem! Irgalom Atyja, jaj, ne hagyj el!

(Fejével a priccs fele fordul, majd folytatja.)

Gyilkost küldött hozzám az Úr, hogy gyógyítsam meg, s engedjem, hogy éljen... Vére sűrű már a haláltól, szíve fekete a haragtól, szeretetlenségtől! Régen elválasztotta magát a Forrástól, s durcásan a Forrást okolja élete üressége miatt. Boldogtalan!

(Lehunyorja szemeit, kissé kihúzza magát, kezeit összekulcsolja maga előtt.)

Amit most cselekszem, azzal mérlegre kerül egész életem! Döntenem kell: éljen az, aki halált hoz

mindenkire, vagy engedjem önnön mérgébe fulladni most... Mennyi embert menthetnék meg a szenvedéstől...

(Gondolataiba mélyed, töpreng.)

Vajon, van-e jogom életek fölött rendelkezni? Mérlegelni, megítélni, ki jó, s ki a rossz? Sorsok szálait elválasztani egymástól? Láttam ez ifjú múltját. S azt is: mit hoz, ha meggyógyítom, s lábra kap!

(Az asztalhoz megy, előkotor a fiókból egy gyertyát, meggyújtja a kályha tüzével, és az asztalra teszi.)

Legyen világosság!

(Letérdel az asztal elé, kezeit összekulcsolja megint, és a gyertya lángját nézi.)

Legyen az Úr törvénye szerint!

(Nem mozdul, imádkozik, csendben. Hosszú perc múlik így el. Nyílik az ajtó, Ferkó jön be. Bertalan apó elmélyülten imádkozik, nem figyel fel a zajra. Ferkó csendben a kályhához oson, és külön kupacokba rakosgatja a szedett gyógyfűveket, a földre ülve. Az apó nagyot sóhajt, keresztet vet, majd feláll. Ferkó fele fordul.)

Dolgod lesz hajnalban, kölyök! Ide kell hívjad Békekissziget polgármesterét, az idősebb Konrádot!

(Ferkó bólint.)

Nem alszunk ma éjjel! Lejárt a nekünk szabott idő e helyen! Más dolgunk van, fönny a hegyekben: útra kell készülnünk! Napnyugtakor indulunk...

(Ferkó szeme nagyra kerekedik.)

Ferkó: Hosszú időre megyünk a hegyekbe?

Bertalan apó: Én magam örökre. Te, gyerek, csak egy kis időre.

Ferkó: *(Meghökkenve.)*

Úgy érti, elköltözünk innen?

Bertalan apó: Halottakat nem kell gyógyítani, kölyök! Segítséget meg úgysem kérnek, mert vakok, és süketek, amikor az Úr megszólítja őket... Én már ide nem térek vissza, te még továbbmész majd onnan is: amerre a dolgod viszen.

Ferkó: Mi történt, apó? Olyan fáradtnak tűnsz!

Bertalan apó: Föltárult a végzet, s láttam benne magamat... Minden gondolatmag beérik egyszer, eszedbe' tartsd! A termést az aratja, aki vetett! Hát, válogasd meg jól, mit akarsz érlelni magadban! Ennyi, ami ebből rád tartozik!

Ferkó: Tán csak nem nagy útra készülsz? *(Kérdezi ijedten.)*

Bertalan apó: Mondtam: dolgom van még a hegyekben! Ne aggódj, nem hagylak még magadra! Sőt, te vagy költözésre az ok! Tanításoddal haladni kell.

Ferkó: Nem értem?

Bertalan apó: Majd megérted. Mindent megértesz nemsokára, ha a tudás magvait megkapod. Most készülj, szedj össze mindent, amit fontosnak tartasz, hogy magunkkal vigyünk. Holnap más dolgunk lesz, estig pihennünk is kell! Indulásra készen állj, mire holnap lemegy a nap! Én is teszem a dolgomat.

(A nézőtér fele.)

Emberek, bocsássatok meg nekem! S leginkább, magatoknak bocsássatok meg!

2. szín

Ugyanott, Bertalan apó kunyhójában. A beteg alszik a priccsen. Bertalan apó jön be.

Bertalan apó: *(Odamegy a priccshez, tenyerével megnézi az alvó lázát.)*

Megmaradsz, már biztos. A természet megtette a magáét... Bárcsak az emberek is azt tennék, amiért teremődtek...

(Az asztalhoz cammog, leül a szemközti székre, pipáját a szájába veszi, de nem töm rá. Csak tartja, mintha füst jönne belőle.)

Mit is tehetnék... Mindenkinek nem szólhatok egyenként! Ez az út nem járható...

Az egyetlen ember, akinek kezébe tétetik a város sorsa, az idősb Konrád! Rajta fog állani, vagy bukni minden... Jó ember az, de gyengéje mindenkinek van! Kiderül hamar, ha a sorsával birokra kél... Miként adjam a szavakat elébe, hogy megértse, amit oly kevesen: mindig vigyáznak ránk, ha hagyjuk, odafönről!

Tiszta szív kell hozzá, és búzaszemnyi hit! Már annyi elég volna... Közelünkbe sem férne semmi, ami ellenünkre tör! Tudni az egy törvényét: hisz valamennyien az Egyhez tartozunk! S egyenként megvan minden emberben a hatalmas végtelen... Hiába... Nyitott szemmel is vakok vagyunk...

(A beteg halkan felnyög. Kezd magához térni. Bertalan apó leteszi a pipát, feláll, néhány lépéssel közelebb megy, és várja, mi történik.)

Bertalan apó: No, ébredeznek a halálhozó...

(A priccsen fekvő megmozdul. Megint felnyög, de most már hangosan. Egyszerre felpattannak a szemei, és felül, rémülten.)

Kumra: Hol vagyok! Kicsoda maga! Mit tett velem!

(Az apó elmosolyodik, s nyugodt hangon köszönti, miközben közelebb lép.)

Bertalan apó: Hát magához tért végre! Szerencséje volt, a polgármester fia, Konrád még éppen jókor zavarta el rablóit! Megtámadták az úton, tegnap este! Konrád ide hozta hozzám, hogy kötözném be a sebeket. S én megtettem, ami tőlem tellett.

a többi már magán múlt.

Kumra: De kicsoda maga?

Bertalan apó: Bertalan a becsületes nevem. Itt mindenki Bertalan apónak hív. Füves embere vagyok a környéknek: gyógyszerekért jönnek hozzám, én meg segítek, amiben tudok. A város, ami ott fenn a dombon emelkedik, Békekissziget városa. Így talán jobban tájékozódhat, hova is került...

Kumra: Békekissziget! Igen, már emlékszem! Éppen oda igyekeztem, amikor megtámadtak... Mindenemet elvették, azok a sehonnaiak!

Hol a kabátom? Elvitték azt is talán?

Bertalan apó: Ha volt kabátja, úgy el, bizony! Így került hozzánk, ahogy fekszik a priccsen! Alapos munkát végeztek a rablók, nem kétséges.

Kumra: Vesztükre az életemet nem sikerült elvenniük!

Bertalan apó: Nagy árat fizetnek érte, úgy hiszem...

Kumra: Emlékszem az arcaikra! Jó a memóriám, megismerem őket, akárhol lássam újra!

Bertalan apó: Úgy a törvény utoléri a gazembereket, mert e városban messze földön híres rend uralkodik!

Kumra: Elég nekem, ha megtalálom őket! A törvény betelik rajtuk, annyi szent!

Bertalan apó: Már akkor betelt, amikor zsványkodásra adták a fejüket!

Kumra: Szomjas vagyok! Adj innom, öreg!

Bertalan apó: Csupán vizet tartok idehaza. Most hozta reggel a kölyök, onnan lentebbről, a forrásról! Ezzel szolgálhatok...

Kumra: Jó lesz! Epedek!

Bertalan apó: *(Elfordul, a sajtárhoz indul, közben az asztalról levesz egy bögrét.)*

A sérülés epeszt, melyet lelkedben hordozol! Arra kevés lesz a víz, bizonyosan.

(Mindezt maga elé mormogja.)

Kumra: Mit mondasz, öreg?

Bertalan apó: *(A sajtárból merít épp vizet. Felnéz, úgy felel.)*

Pihenned kell, még friss fejedén a seb! Ha epedsz, az a főzettől van, amivel hajnalban megittattalak.

Kumra: Miféle lötyöt itattál velem? Mondd el, de azonnal!

Bertalan apó: Fájdalomra való fű vízben ázott nedvét. Attól lábra kapsz estig, meglásd!

Kumra: Remélem, tudod, mit csinálsz!

Bertalan apó: Ne aggódj, idegen, tudom!

Kumra: Ha már így alakult, te is tudd, kicsodán segítettél! A nevem Csala Kumra. Kereskedő és tanácsadó vagyok! Messzi földről jöttem ide, hozzátok, mert hírért hallottam a város gazdagságának! Jártam eleget a világban, láttam mindent, ami érdekes volt. Itt az ideje, hogy letelepedjek végre, s megállapodjak, ahogy mindenki más is teszi. Békekissziget pedig még a nevében is nekem valónak tűnt e célra!

Bertalan apó: Valóban békés hely ez. Olyan, ahol az embereket összetartja a földbe vetett bizodalomuk, s az egymásba vetett hitük. No meg a kölcsönös tisztelet! Élni csak így lehet, hiszen valamennyien egymásra vagyunk utalva!

(Átadja Kumrának a bögrét.)

Kumra: Szép beszéd ez, öreg! Kár, hogy a nagyvilágban ennek az ellenkezője működik! Nem képmutatás-e mindaz, amit magukról tartanak Békekissziget nemes polgárai?

(Megissza a vizet.)

Bertalan apó: Hamar kiderül ez is. Az idő segít megismerni a valóságot!

Kumra: Az idő nekünk dolgozik, békés polgároknak, nem igaz?

Bertalan apó: Értünk dolgozik, maradjunk annyiban...

(Kopogtatnak.)

Bertalan apó: Nyitva vagy! Jöjjenek be!

(Nyílik az ajtó. A polgármester, és fia, Konrád lépnek be.)

Polgármester: Békességet a háznak!

(Leveszi a kalapját, kissé előredől, köszönt.)

Konrád: Adjon Isten minden jót!

Bertalan apó: Isten hozta magukat, polgármester uram! Hát megérkeztek!

Polgármester: Á, ön az a szerencsés ember, akiről a fiam mesélt! Köszöntöm itt, minálunk, habár igazán röstelltem, hogy ily dolog történt éppen a város határában önnel! Engedje meg, hogy bemutatkozzam: Szigetvári Konrád vagyok, Békekissziget polgármestere! Ígérem önnek, mindenben a rendelkezésére fogunk állni, hogy e rendkívül súlyos atrocitást kiheverhesse! Kérjen

bármit, amiben tudunk, segíteni fogjuk, abban biztos lehet!

Kumra: Köszöntöm önöket, jó polgárok! Jómagam Csala Kumra volnék. Kereskedő, és tanácsadó. Köszönök minden segítséget! Szükségem is lesz rá... a rablók mindenemet elvitték, s most tehetetlen lennék a segítő kezek nélkül!

Polgármester: Nyugalomra van szüksége! Személyesen én felelek e perctől önért! Engedje meg, hogy szerény hajlékomba invitáljam, így segítve mielőbbi felgyógyulását!

Kumra: Köszönöm jóindulatát! Elfogadom a szíves invitálást! Ez a szalmakazal meglehetősen kényelmetlen; itt nem tudom kipihenni magam!

Konrád: Azonnal intézkedek apám! Elhozom a legkényelmesebb hintót, amit csak a városban találok!

(Kumrához fordul.)

Bocsásson meg Kumra úr, most visszamegyek Békekissziget városába, hogy teljesíthessem ígéreteimet!

(Biccent a fejével, hozzá szinte szalutál, aztán kimegy.)

Bertalan apó: *(Közben merít még egy bögre vizet, amit Kumra kezébe ad.)*

Ezt itt, még igya meg! Délutánra megerősödhetik annyira, hogy átszállítsák a városba!

(Kumra megissza a vizet, visszaadja a bögrét.)

Polgármester: Most pihenjen! Rablóit még nem keressük. Nem idevalósiak voltak, annyi bizonyos! Már árkon-bokron túl vannak, de nem menekülhetnek, ne féljen! Megvannak az eszközeink, hogy utolérjük a galádokat! Addig nem nyugszom, míg a büntetésüket meg nem kapják! A rend minálunk elvi kérdés! Aki bűnt követett el, bűnhődnie kell!

Kumra: Lekötelezne, ha segítene visszakapnom, amit elvettek tőlem!

Polgármester: Abban hiba nem lesz! Most indulnom kell, vissza Békekissziget városába! A testület elé viszem az ön esetét! Na, Isten áldja!

(Kalapot emel, kissé előredönti magát. Már-már meghajlásig, de ügyelve a büszkeség mértékére. Biccint Bertalan apó fele is, aki hátrébb áll az asztalnál, majd az ajtóhoz megy. Bertalan apó az ajtónál szólítja meg.)

Bertalan apó: Polgármesterem! Egy percre, ha az idejéből szánna rám! Beszédem van önnel, mégpedig mindennél fontosabb! A várost mélyen érintő kérdésben, ha lehetne önnel pár szavam!

Polgármester: Habár sietnem kell, Bertalan apóra mindig van időm! Tessék, hallgatom.

Bertalan apó: Menjünk a vén tölgyfa alá! Templomba való, amit mondani akarok!

Polgármester: Ahogy Bertalan apó gondolja! Menjünk akkor hát oda!

(Kimennek. Kumra utánuk néz, majd amikor meggyőződik róla, hogy távolabb mentek, felül az ágyon.)

Kumra: *(Kissé meginog.)*

Jaj, de szédülök!

(Megkapaszkodik a priccs oldalában.)

Átkozott bolondok! Majd megmutatom én, ki a főnök! Megbánjátok, hogy ellenemre törtetek! Senkiháziak! Barmok!

(Kezével megtapogatja tarkóján a kötést. Felszisszen az éles fájdalomtól.)

Nem tudjátok ti, kire emeltetek kezet! *(Sóhajt.)*

De nem panaszkodom! A cél világos, s ha jobban belegondolok, minden körülmény a kezemre játszik!

Jobban nem is alakulhatnának a dolgok! A város lüktető szíve kerül a kezembe, ha a polgármestert kiismerhetem! Csupán fogást kell találnom rajta! Erre pedig, úgy látszik, lesz mód és alkalom!

(Motozás hallatszik kintről. Kumra gyorsan visszafekszik a priccsre, és figyel. Lassan nyílik az ajtó, egy fej tűnik fel. A priccsre néz, miután körbenézett mindenhol, és elvigyorodik.)

Bandi: Megvagy, Kumra! Végre!

(Kumra felnéz, aztán - miután felismeri a társát - megint felül az ágyon. Újra megszédül, meg kell kapaszkodnia.)

Kumra: Bandi! Az istenedet! Hova tűntél, te! Kis híján megöltek a banditáid!

Bandi: *(Beslisszol, gyorsan becsukja az ajtót maga mögött.)*

Átverték azok a disznók! Valamit kevertek a boromba, amitől elaludtam! Talán meg is akartak mérgezni! Szerencsére nem sikerült nekik... Beleválasztottam velük, ez igaz! De megtaláltam mindegyiket, s immár együtt üvöltenek a pokolban!

Kumra: Visszaszerezted, amit elvittek?

Bandi: Vissza hát! Kamatot is hoztam rá! Nem voltak szűkmarkúak, amikor az életük volt a tét! Mondtam nekik, hogy állom a szavam! Nem is reklamál többé egyik sem emiatt!

Kumra: Jó, hogy idetaláltál! De még jobb lenne, ha nem látna minket együtt senki se! Nagy tervem van, mihelyt lehet, te is megtudod! Most menj Békekissziget városába, s foglalj magadnak egy szobát, hosszabb időre! Amint lehet, üzenetet hagyok neked a „Felejtő” fogadóban! Ott az a legcsöndesebb! A többiben túl sok az ember!

Eridj! Mindjárt jön az öreg! A pénzemre meg vigyázz, mint a szemed fényére! Hallod-e?

Bandi: Jól van, na! Meglesz minden tallér, ne félj!

Kumra: Menj már, amíg mehetsz!

(Int neki a kezével is, hogy menjen.)

Várj! Még valami! Egy hét múltával kell megint hat ember! De most figyelj oda, kiket hozol magaddal!

(Bandi biccent egy aprót, majd szó nélkül kislisszol, úgy, ahogy bejött.)

Így már jó! Már nem is fáj annyira!

(Visszafekszik a szalmára.)

Békekissziget, az enyém vagy! Szinte érzem: már epekedve várod, hogy meghódítsalak!

3. szín

Polgári lakóház dohányzószobája. Berendezése szolid, de érzékelteti a rangot. Faragott asztal áll közepén, körben bőrrel borított ülőbútorok. Faragott üveges szekrény balra a háttérben, mellette és körben képek a falon.

A polgármester baloldalon ül az egyik alkalmatosságon, kezében kristálypohár, benne vörösbor. Jobbra a szűcsmester, Farkas Egon, ugyanígy. Szemközt Kumra ül, szivarral a kezében, pohara az asztalon. Mellette a szabó mester, Szabó Földi János, kezében üres pohárral, mosolyog.

Kumra: Engedjék meg, uraim, hogy pohárköszöntőt mondjak, a mi nagyszerű polgármesterünkre, aki nélkül most nem ülhetnénk e szerény hajlék falai között: sokáig éljen a mi nagyszerű polgármesterünk!

(Hangosan éljenez a szűcs is, a szabó is. A szűcs lehajtja italát, a szabó csak nyel egy nagyot.)

Bocsásson meg, mester uram, hogy üresen hagytam maradni a poharát! Máris töltök újra, és önöknek is, nehogy kiszáradjunk!

(Feláll, nagy színpadiasan tölt valamennyi pohárba.)

Polgármester: Örülünk neki valamennyien, hogy városunk ilyen jóra való polgárral gazdagodhatott! Külön öröm, hogy Békekisszigetet választotta, drága Kumra uram, hogy letelepedjék, megállapodjék! Meglátja hamar: jobban nem is választhatott volna! Ez a kis névleges segítség városunk részéről, bízom benne, jól mutatja, mennyire nagyra értékeljük önt!

Szabó: Azt szeretnénk, ha azt a szerencsétlen estét mielőbb elfelejtené, mert higgye el, mifelénk nagyon

ritkán üti fel fejét a bűn! Gyarapodás, és fejlődés jászola a mi kis városunk!

Szűcs: Remélem, kedves Kumra, hamar otthonosan érzi majd magát itt, minálunk!

Kumra: Önök roppantul kedvesek! Mindenek előtt, a váltót, amit megelőlegeztek nekem ennek a szerény kis házikónak a megvásárlására és berendezésére, mielőbb rendezni szeretném! Már küldtem egy követet Bécsbe, egyet pedig Párizsba, hogy bankjaimmal felvegyem a kapcsolatot! A formaságokat ugyan időbe kerül elintézni, de még így is egy-másfél hónapon belül rendelkezésükre bocsátom a váltón szereplő összeget! Sőt, azon leszek, hogy kedvességüket viszonzzam: építeni kívánok majd egy kis kápolnát a város védőszentjének tiszteletére, hálám jeléül!

Polgármester: Nagyszerű ember maga, barátom! Még sokra viheti itt nálunk, ebben biztos vagyok!

Szűcs: Na, és vannak már tervei a jövőre nézve? Mihez kezd itt, nálunk?

Kumra: Már elterveztem, igen! Szolgálni kívánom a közjót, ezért patikát nyitok! Olyat, ami Bécsből, Párizsból, Rómából tölti fel a készleteket, hiszen az itt élő emberek megérdemlik az egészséget!

Polgármester: *(Kissé leesik az álla az ötlet hallatán, meglepetésében még tapsol is egyet.)*

Na, bravó! Ennél nagyszerűbb ötlet egyikünk fejéből sem pattanhatott volna ki! Patikusként igazán gyökeret ereszthet itt nálunk, főképp most, hogy Bertalan apó így eltűnt!

Kumra: Sokat köszönhetek annak az embernek, s még lehetőségem sem volt legalább a kezét megszorítani!

Polgármester: Senki sem tudja, mi lelte! Miután önt átszállította a hintó szerény hajlékomba, Bertalan apó még aznap este eltűnt a városból! Azzal a Ferkó gyerekekkel együtt! Hiába, az elvonult emberek mindig furcsák egy kicsit... Ki értheti őket?

(Ezen valamennyien mosolyognak. A polgármester az ajtó fele nézeget, majd feláll, leteszi a poharat, és előre lép. A szobába belép az ifjabbik Konrád, jobbján fiatal hölgygel. A társaság észreveszi e momentumot, és mindenki követi a polgármester példáját.)

Konrád: Legyenek üdvözölve a jelenlévő urak!

(A köszönést viszonzozza mindenki.)

Kumra: Hozta Isten az én megmentőmet! Pláne, hogy gyönyörű kísérorje társaságával is megtisztelt!

Konrád: Nos, igen! Engedje meg, hogy bemutassam önnek jegyesemet, Nagyhegy Lujza Irma bárókisasszonyt!

Bárókisasszony: Örülök, hogy megismerhetem!

(Kumrára néz, ahogy e szavakat mondja, de gyorsan lesüti a szemét. Kumra szeme tágra nyílik a meglepetéstől, aztán kaján vigyor szalad végig a szája szélén, amit a jelenlévők nem vesznek észre, csak a bárókisasszony.)

Kumra: Enyém a megtiszteltetés, hogy megismerhetem, bárókisasszony!

(Közelebb lép, kezét csókol. A bárókisasszony ösztönösen elrántaná a kezét, de az önkontroll ebben mégis megakadályozza. Összerezzen a kontaktustól, és kissé feszülten kezd viselkedni. Konrád ezt valahogy észreveszi, bár félreérti, ezért igyekszik mielőbb szabadulni a társaságtól.)

Kumra: Ha megbocsátanak, egy régi ismerősöm érkezett meg! Fogadnom illenék... Azonnal jövök vissza! Addig csak érezzék otthon magukat!

(Kumra mindenkit meglep a hirtelen távozással.)

Polgármester: Hát nem elbűvölő ember?

Bárókisasszony: Különös... Olyan idegen itt. Igen, ez a legjobb jelző, amit mondani lehet...

Polgármester: Az a bolondos Bertalan mondta még nekem, vigyázzak Kumrával, mert a halált látta a háta megett! Meg azt, hogy a városnál fontosabb az ember! Na, ezt fejtse valaki meg!

Konrád: Nekem meg annyit mondott: a szeretet mindennél fontosabb! Még a büszkeségnél is... Igaza van, azt hiszem! De miért adta fülembe e szavakat búcsúzóul? Azóta is ezen gondolkodom...

Szűcs: Vén bolond, beszélt össze-vissza! Nem is ismerte ezt az áldott jó embert! Hiszen látjátok, még alig langyult neki itt minálunk, máris patikát, meg kápolnát akar építeni!

Szabó: Nem sajnál ez mitőlünk semmit, én meg azt mondom! Rossz ember nem lehet!

Bárókisasszony: Hideg és idegen.

(Elkalandoznak a gondolatai, homlokát ráncolja. Kumra ekkor visszatér, és a terembe vezet egy idegent, aki nem más, mint Bandi. Bandi öltözéke kifogástalan, legújabb divatú. A jelenlévők arcára kiül ennek felismerése.)

Kumra: Hölgyem, uraim, engedjék meg, ha már említettem a patika ötletét, bemutatom önöknek bécsi üzlettársamat, Andreász fon Tőtiget! Ő fogja segíteni a majdani patika működését, mégpedig az egész Európára kiterjedő üzleti kapcsolatain keresztül!

Andreász: Guten tág, mindenkinek itten! Örülök nágyonis, hogy lenni itt, magukhoz!

(Mosolyog, biccent mindenkinek.)

Kumra: Még tanulja a nyelvet, nézzék el neki, ha furcsán ejti a szavakat...

Polgármester: Isten hozta minálunk! Remélem, jól fogja érezni közöttünk magát!

Kumra: Üljön ide mellém, kedves Andreász! Italt?

Bandi: Danke, mein fräjd!

Konrád: Az imént láttam, amint néhány vendéget fogadott még, engedjék meg, hogy a bárókisasszonnyal mi is köszöntsük őket!

Polgármester: Ha megbocsátanak, én is kimegyek egy percre a fiatalokkal!

Kumra: Persze, persze! Ha megengedik, addig töltök magunknak is, hogy Andreással tudjunk koccintani!

(A szabónak csorog már a nyála, epekedik a bor után. A szűcs közben a fiatal lányokat lesi, lopva, akik az ajtó mögötti helyiségben társalognak.)

Kumra: Már megbocsásson, drága Egon uram, de csak remélni tudom, hogy ilyen szerencsém lesz a fehérnéppel, mint magának adatott!

Szűcs: Tessék? Tessék?

Kumra: *(Nyájasan fűzi a szót.)*

Észrevettem, hogy titokban mennyi fiatal hölgy keresi a tekintetét! Önnek aztán van férfivarázsa! Csak nekem lenne fele ilyen!

(Csettint a nyelvével. A szűcs elpirul, zavarba jön.)

Szűcs: Nem is vettem észre, biztosan téved!

Kumra: Szemem van az ilyen dolgokhoz, higgye el! De nem akarom bosszantani, isten ments! Hanem, inkább meséljék el nekem, hogyan lehet az, hogy a polgármester fiának bárókisasszony lehet a mátkája? Valóban békés e hely, mert ilyen dologra még nem láttam precedenst!

Szabó: *(Miután Kumra megint teleöntötte a poharát.)*

Hosszú történet ez; szerencsétlen egy eset! Tudja, a bárókisasszony családjában, hogy úgy mondjam, hamar halnak a férfiak. Valami régi átok miatt, azt beszélük. Minden esetre a báró ifjak messze elkerülik a nagydombi kastélyt! A báróné viszont nem akarja, hogy pártában maradjon a lánya, hiszen minden birtoki teendőt egyedül kell, hogy intézzon. Polgármesterünk vágya pedig, hogy a város erős és gazdag legyen.

Kölcsönös előnyöket hozna hát e frigy... Megállapodtak, - a polgármester, meg a báróné, - hogy nyélbe is ütük, mindenki javára!

Szabó: A baj csak annyi, hogy a fiatalokat nem kérdezte meg senki! Ők csak megpecsételik a szerződést... Pedig a mi Konrádunk szerelmes egy lányba, aki itt lakik a városban! S a lány is szereti őt! Ám, a körülmények nem kedvezőek! Amikor Konrádnak megkérte polgármesterünk a bárókisasszony kezét, a fiú szerelme is pártába állt...

Szűcs: Konrád legjobb barátja, a kovács fia lett a kérő. Azóta a két ifjú nem beszél egymással.

Szabó: Szomorú dolog. De fontosabb a kötelesség!

Szűcs: Polgármesterünk szerint! Lehet!

(A polgármester jelenik meg az ajtóban.)

Polgármester: Egon! János! Nézzék, ki jött közénk! A báróné személyesen!

(A férfiak felállnak helyükről, és kifele indulnak. A szűcs visszanéz.)

Szűcs: Nagy megtiszteltetés ez! Jöjjön, fogadja önagyságát!

Kumra: Menjenek előre, urak! Azonnal jövök magam is!
(Szűcs, szabó kimennek. Kumra Bandihoz fordul.)

Kumra: Kincsesbánya ez a város, apafej! Akarom mondani, Andreász! Te marha! De épp kapóra jött a terveimhez! Csak jól játsszad a szereped!

Bandi: Ezt nem lehet elrontani, ne félj! Jobban élvezem, mint a bordélyt, amit egyszer kibéreltünk csak mi ketten, egy hétre!

Kumra: Mondasz valamit! Ennyire még nem éltem ki magam! Hát még, ha a bárókisasszonnyal fogok cicázni! Hajajj!

Bandi: Nekem megint csak az idősebb marad?

Kumra: Meg akit csak akarsz! Készen állnak az emberek?

Bandi: Készen hát! Ezek most tényleg használhatóak!

Kumra: Na, akkor kell még négy balek, meg egy örömlány abból a bordélyból, amit említettél az előbb! Válogathatsz az ottani lányok közül! A lényeg, hogy egy héten belül itt legyen! Most menjünk, mert folytatódik az örömnép!

Bandi: Csíplek, Kumra! Az agyad mindig az események előtt jár! Kivéve a múltkori sajnálatos esetet...

Kumra: Olyan többet nem lesz! Mától erre lesznek nekünk a balekok! Mi ketten aratunk, őket meg agyonverik! Na, gyerünk!

(Nevetve kimennek.)

4. szín

Ugyanott, a dohányzószobában. Kumra ül baloldalon, szivarral a szájában.

Kumra: *(Nagyot pöfékel, fújja a füstöt. Elégedetten néz utána, ahogy felszáll. Jobb lába keresztben van téve a bal combján, hanyagul hátradől a fotelben.)*

Olyan egyszerű az élet! Csak okosan kitalálom, hogyan akarok meggazdagodni, és csupán a képzeletem szab határokat a megvalósulásnak! Zseni vagyok, ez nem kétséges!

Briliáns elme! Lángész! Hehehe!

(Megint nagy füstfelleget ereget.)

Ez a Konrád gyerek szépen belesétált a csapdába! Szorul a hurok a nyaka körül! Három hét múlva lesz az esküvője, ha hagyom!

Nem is tudom, talán inkább nekem kellene megházasodnom! Hehehe!

(Feláll, szivarját a hamutartóba teszi. A szekrényhez megy, italt vesz elő és poharat. Tölt magának, majd visszaül, kezében a pohárral.)

Ez a polgármester nagyon szeretné, ha a fia báró lenne! Mindent megtett annak érdekében, hogy kitegyen magáért! A teljes vagyonát egy lapra tette fel... Öreg hiba volt ez, szegény kis Konrádom! Végzetes hiba! Mit lehet tenni? Tálcán kínáld fel nekem a megoldást!

(Kortyol a borból.)

Nekem jobban állna a cím: báró Csala Kumra... Igen, ez így egész jól hangzik... Albinusz jut az eszembe, szegény kicsi Albinusz! Meg a hosszú név elmélete...

(Kiegyenesedik ültében, nagy ötlet fut át az agyán.)

Hogy is hívják az emberek azt a szellemfalut ott a bárónő kastélya lábánál? Halya... Hályi... Persze, Hályog! Igen, igen! Nagyszerű! Tökéletes!

(Megint kortyol egy nagyot, és elégedetten hátradől.)

Báró Hályogi Csala Kumra! Ez az! Ettől a névtől kirázza majd a pórnépet a hideg! Hehehe!

(Nyílik az ajtó, az inas lép be.)

Inas: A polgármester úr megérkezett, a nappaliban várja, hogy bejöhessen!

Kumra: Persze, persze! Engedd be... Várj csak egy pillanatot! Tudsz te számolni?

Inas: Hogyne, uram!

Kumra: Akkor számolj el százig, és csak utána engedd be! Fel kell magamat készíteni!

Inas: Vagy úgy! Két perc elég lesz?

Kumra: Mondom, számolj el százig! Ne okoskodj, nem áll jól neked!

Inas: Bocsásson meg, nem akartam okoskodni! Számolok...

(Kihátrál, becsukja az ajtót. Kumra fogja a poharat, kiissza a tartalmát, aztán a poharat visszateszi a szekrénybe.)

Milyen gyorsan elszemtelenednek ezek az inasok! Hallatlan! Nem bírják felfogni, kivel beszélnek!

(Visszaül az előbbi helyre, és elnyomja a szívart.)

Még jó, hogy akkor cserélem le ezeket, amikor csak akarom! Tiszta szerencse!

(Elkalandoznak a gondolatai.)

Látod, látod anyám, a szolgálakat senki nem tartja számon! Sosem értetted ezt meg... Bezzeg én nem szolgának születtem, mégis azt akartál nevelni belőlem...

(Felpaprikázódva felpattan a helyéről.)

Velem számolnia kell a világnak! Én vagyok valaki! Mi több! A valaki én vagyok igazán!

(Nyílik az ajtó, az inas lép be megint.)

Inas: Uram, a polgármester! Félreáll, beengedi az érkezőt, és az ajtóban marad.

Kumra: Jöjjön beljebb, drága barátom! Jöjjön!

(A polgármester berobog.)

Polgármester: Adjon isten, patikus uram!

(Huncutul rákacsint.)

Mi az a nagy dolog, ami miatt mindenképpen beszélni akart velem?

Kumra: A kápolna ügyében kellene fontos döntést hoznom, de az ön segítsége és beleegyezése nélkül nem lehetséges ezt megtennem!

Polgármester: Mondja csak, ne kíméljen! Sajnos, nem tudok sokáig maradni, mert szorít az idő: a fiam menyegzője itt van a nyakunkon, és még annyi a tennivaló...

Kumra: Igazán nem akarom feltartani, sőt, köszönöm önnek, hogy egyáltalán időt pazarol rám egy ilyen fontos esemény előkészítése közepette! Nos, nem is szaporítom a szót; a lényegre térnék!

Megtaláltam a legideálisabb helyet, ahova építhetnénk...

Jaj, de milyen figyelmetlen vagyok! Megkínálhatom egy kis Tokajival? Tegnap érkezett! Garantálom önnek, ez Európa legjobb bora! A termelői gyógyszerként kínálják! Hát most mondja meg! Ezt meg kell kóstolnia!

(Felnéz, szól az inasnak.)

Liblik, hozz nekünk a tokajiból, de hamar!

Inas: Igenis, uram!

(Az inas kimegy.)

Kumra: Négy hordóval hozattam, ha nem sértem meg vele, egyet szívesen felajánlok a násznépnek, no meg az ifjú párnak! Persze, csak ha ízlik majd önnek is!

Jaj, de nem akarom rabolni az idejét! Mutatom a terveket!

(A szekrényhez megy, ahonnan összesodort rajzokat vesz elő. Az asztalhoz viszi őket, kiteríti. Mindketten belemerülnek a rajzokba.)

Polgármester: Kumra, ez gyönyörű! Látom, a város kútja mellé tervezte! Valóban a legjobb helyre oda kerülhetne egy kápolna... Nagyon jó választás!

(A tervek elbűvölik a polgármestert: mosolyog. Elragadtatásában vállon is veregeti Kumrát.)

Milyen szépnek ábrázolja a mi régi jó kutunkat ez a rajz!

(Kumrára néz, kissé meglepetten.)

Aki tervezte a kápolnát, biztos nem látta az eredeti helyszínt...

Kumra: Nos, ez a másik fontos kérdés. A tervező járt itt, látta a kutat. Tudja, ezek a tervezők a fellegekben járnak! Azt mondta, kész téboly, hogy egy ilyen építkezés mellett a környező teret nem újítyák fel... Ebben én ugyan nem dönthetek, azért megkértem, rajzolná le, mire gondolt. Így lett a kút is belefoglalva a tervbe.

Polgármester: A terv gyönyörű! Sosem láttam szebbet. Csak egy bökkenő van: itt a városban nincs több kút! Amíg felújítyák, honnan vesszük a vizet?

Kumra: Ha megbocsát, én erre is kidolgoztattam egy tervet! Abba már azonban üzletet is kell vigyünk! Mert az építkezés, és a vízellátás bizony hatalmas összegeket emésztene fel...

(A polgármester arcát nézi, fürkészve a reakcióit.)

A vizet onnan lentebbről a forrástól hordaná öt szekere, a Bertalan-féle kalyiba alól. Öt kocsisnak lenne dolga a friss víz szállítása, amíg a kút el nem készül. S hogy a kúttal se legyen semmi hiba, én magam felügyelném az építést!

Polgármester: Nem tudom, Kumra! A kút dolga mindenkit érint ebben a városban... E kérdésben nem tudok csak magam dönteni! A kápolna helyében biztos vagyok: minden várostatya bele fog egyezni, hiszen mi magunk is valami hasonlót terveztünk oda!

Legjobb lesz, ha a tanács elé visszük a kérdést! Ott majd döntünk a kút dolgában is, de csak az esküvő után. Addig az egész város el lesz foglalva, ki-ki a maga vállalta dologgal...

Kumra: A város védőszentjének ünnepe a következő vasárnapon lesz, újholdkor éppen! Ennél jobb alkalmat az alapkő letételére keresve sem találhatnánk! Én azt mondom, kezdjünk bele! Várom a felhatalmazást!

Polgármester: Meglátom, mit tehetek. Talán egy tanácsulást össze tudok hívni mához három napra. De csak a kápolna ügyében tudunk dönteni! A kút esete más! Azt át kell gondolnunk, mert víz nélkül nagy bajban lennénk... Ebben a kérdésben még a saját álláspontom is ingatag!

(Hozza a bort az inas, felkínálja tálcán. Koccintanak.)

Kumra: Kóstolja csak meg! Ilyet még nem ivott!

(Kóstolgatják, a polgármester nagyot csettint a nyelvével.)

Polgármester: Szavamra, ilyen jót még tényleg nem ittam! Varázsa van ennek a bornak! Elfogadom a felajánlást, és ígérem, nem maradok adósa!

(Kumra int az inasnak, töltsse meg újra a polgármester poharát.)

Ó, igazán köszönöm! Egészségére, barátom!

Kumra: Egészségére, polgármesterem!

(Kiisszák utolsó cseppig a poharakat.)

Polgármester: Szolgálatára lehetek még valamiben?

Kumra: Látott mindent, amiről beszélni akartam önnel. Gondolkodjon a terveken, s meglátja, a város gazdagabb lesz, s ékeesebb egy kúttal!

Polgármester: Egy kápolnával egész biztosan! Köszönöm a finom bort! Most mennem kell, bocsássa meg! Terveiről beszélek minden döntéshozóval, és értesítem, mire jutottunk! Isten áldja, barátom!

(Kezet nyújt Kumrának, elköszönnek. A polgármester kiviharzik.)

Kumra hosszasan néz utána. Az inas is kihátrál, becsukja az ajtót. Kumra egyedül marad.)

Kumra: Várj csak, vén bolond! Még nem terítettem! Bedobod a saját lapjaidat, mielőtt lemegy a nap!

(A szekrényhez megy, kivesz egy újabb szivart. Rágyújt, leül ugyanoda. Elégedetten fújja a füstöt, és hosszasan nézi az eregetett kékes felhőket. Nyílik az ajtó. Bandi, azaz Andreász lép be, vigyorogva.)

Kumra: Csak jó híreket akarok hallani! De a szemedben látom, sikerült a csel!

(Feláll, közelebb lép az érkezőhöz, helyet kínálja.)

Ülj le! Szivart? Italt?

Bandi: Egy pohár borocska a tegnapiból, bizony jól esne! *(Leroskad szembe, a fotelbe.)*

Lenyűgöz, ahogy megvalósulnak a terveid, de igazán!

(Kumra közben előveszi a szekrényből az italt, és hozzá két poharat. A poharakat megtölti, majd visszaül a helyére, és figyelmesen hallgatja a beszélőt.)

Kumra: Ezek nem csak amolyan tervek, Bandi! Többek holmi terveknél, elhiheted! Ez már szemfényvesztés, varázslat! Mi több, művészi alkotás! Járd körbe, csodáljad! Mire megérthetnéd, szint vált, meglásd!

Bandi: *(Nagyot nyel, kényszeredetten elvigyorogja magát.)*

Azt mondd, biztos vagy a megvalósulásukban? Úgy értem, más kimenetele a terveidnek eszedbe sem jut, mint amit elképzelsz?

Kumra: Az isten nem gondolkodik azon, hogy amit teremtett, esetleg nem működik! Nem így tanultad?

Bandi: Vigyázz az istenkáromlással, Kumra! Ezt azért mégsem szabad...

Kumra: *(Felnevet, hosszan, hangosan. Aztán hirtelen komolyra vált.)*

Magamról beszélek, apafej! Az egész, amit csodálsz, nem más, mint bűvölet! Olyan varázslat, melyből aligha szabadulhat emberfia! Mert ne felejtsd: minden emberben ott lappang a sötétség! Mélyen befedve, mindenféle lelki lommal, s e lomok alatt erjed a félelem! Félelem az ismeretlennel szemben: hatalmas mozgatórugója az emberi tetteknek! Csupán ezt a gyenge pontot kell megtalálni: a sötét, érzékeny pontot! Így készülnek a marionett figurák!

(Kezével mutatja, ahogy képzeletben egy marionett bábut mozgat.)

Akarsz játszani?

(Kéjesen felnevet, aztán összegyűri a képzeletbeli madzagokat, és mímeli, hogy elhajítja.)

De vigyázz! A mozgatott szálakat és a mozgató kezét meg ne lássa senki!

(Felemeli mutatóujját, oktatólag mondja.)

Hozzáértő kezekben szabad a színjáték, két kézre komponálva, ízlés szerint!

(Bandira néz, szinte szuggerálja, ahogy mondja a szavakat. Szemöldökeit összehúzza, majd haragos képpel elfordul tőle.)

Ne játszd túl a szereped! Még csalódnom kell benned, és azt nem szeretném! Ilyen társat nem találok még egyet! Becsüld meg magadat...

Bandi: *(Arcára megilletődött vonások ülnek.)*

Jól van, na! Nem is mondtam semmit... Te tudod, mi hogy legyen! Csodállak, milyen érzéssel találod meg az emberek gyengéjét! Mint a szabóét például, akit az italozása tett kiszolgáltatottá...

Kumra: Apropó: a szabó a szekérével elvégezte a dolgát?

Bandi: Épp el akartam mondani! Habár, nehéz volt kitalálni, hogy a lovait hogyan vadítsam meg, de szegény feje, ő maga árulta el a megoldást! Nincs még tíz perce, hogy a kút kávéját megrogyasztotta, amikor a megvadult lovak nekihúzták a frissen vett kelmékkel megrakott szekerét! Öröm volt nézni a felfordulást! Csodálkozom is azon, hogy itt nem lehetett hallani a nagy kiabálást, amit az összecsdült sokaság rendezett!

Kumra: *(Gondolataiba merülve.)*

A szabónak mi baja lett?

Bandi: Nem volt szerencséje... Lovak közé esett az ütközéskor, s azok keresztül húzták rajta a megrakott szekeret...

Kumra: Él még?

Bandi: Nem tudom. Nem fogadnék rá...

(Kumra a fejéhez emeli egyik tenyerét, lehunyja a szemeit, összpontosít.)

Kumra: Meghalt. Biztos vagyok benne. Keveset ért ez az ember: alig használhattam valamire!

(Bandi szava elakad; csak nézi meredt szemekkel Kumrát.)

Most fordult a kocka, beláthatja a polgármester úr!
Pedig, még dél sincsen... Hosszú nap lesz ez a mai!
Hehehe!

(Kumra a fotelhoz megy, elterpeszkedik rajta, mint aki jól végezte a dolgát.)

Konráddal hogy ment a dolog?

Bandi: *(Az imént beleborzongott a hallottakba, és nem jönnek szájára a szavak. Kiszáradt a torka. Nagyot krákog, s csak azután felel.)*

Csökönys egy fiú ez a Konrád! Bár a hír letaglózta, mégsem vette komolyan eleinte Jonász szavait!

(Nagyokat gesztikulálva mesélni kezd.)

Még ez a Jonász gyerek a leghasznavehetőbb! Erre rá lehet bízni az ilyesmit: érzéke van a maskarákhoz... Úgy beöltözött, hogy én is alig ismertem fel!

Kumra: *(Bosszúsan.)* Nem érdekelnek a részletek! Meg tudtad zsarolni azzal a lotyóval, vagy sem?

Bandi: *(Összeszedi magát, határozottan próbál válaszolni.)*

Végül sikerült! Bár Konrád eleinte le akarta rázni Jonászt, aztán szóba került, hogy a polgármester is megtudja: a fia a saját esküvője előtt egy hónappal teherbe ejtett egy idegen lányt! *(Elvigyorodik)*

Nagy dumás ez a Jonász! Úgy belejött! Egyre csak azt hajtogatta: nem tud megnyugodni, míg a bárókisasszonynak is el nem mondja, mi történt! Ezzel aztán végleg megrémítette! Teljesen begőzölt a fiatalúr! Mindent megígért, csak maradjon titokban a dolog... Még reggel történt mindez, Konrád ezután elhagyta a várost. Azóta még nem láttuk.

Kumra: *(Elmosolyodik.)*

Csak valami ostobaságot el ne kövessen! Akkor, rendben lesz ez is! Most még azt áruld el nekem, visszatért-e már a futárunk a megyétől?

(Bandi zavartan kutat a kabátja belső zsebében, aztán egy tekercset húz elő.)

Bandi: Teljesen kiment a fejemből! Még tegnap este megérkezett. Tessék, itt a papíros!

(Kumra sietve kiragadja Bandi kezéből a tekercset, gyorsan kibontja, olvasni kezdi.)

Kumra: Zegréti dúlót, a hozzá tartozó erdővel... igen, a két tóval és az azokat tápláló forrással egyetemben... bla bla bla... nevezett naptól birtokolja Csala Kumra, dátum, aláírás... hivatali pecsét. Nagyon jó!

(Felnéz Kumra a papírból, vállon veregeti Bandit.)

Nagyon jó! Épp a legjobbkor!

(Összegöngyöli a papirost, zsebre teszi, közben elégedetten vigyorog.)

Kumra: Ha mondasz nekem még egy jó hírt, esküszöm, elintézem, hogy te legyél majd a polgármester ebben a városban! Mit szólsz?

Bandi: Jó hírem éppenséggel van még... De polgármester nem szeretnék lenni... Semmiképp!

(Nagyot nyel, megint.)

Az a hivatás nem nekem való...

Kumra: Hallgatlak?

(Karjait összefonja mellkasa előtt, és mosolyogva figyeli Bandi arcát.)

Bandi: A szabó balesete előtt néhány perccel megérkezett a várva várt szállítmány a patikába is! Épp nekiállítottam az embereket behordani az árut, amikor megvadultak a szabó lovai. Azt is ez a Jónász gyerek

intézte el! Értelmes gyerek ez, csak kicsit törekvő! Ezt az egyet nem szeretem benne!

Kumra: Lehet. Hát... a mézes madzagot nyugodtan húzogathatod az orra előtt, had kapjon vérszemet. Aztán, ha már megtette a dolgát, rád bízom, mit kezdesz vele...

Bandi: *(Ezeztől a szavaktól felbátorodva.)*

Értem! Ha egyetértesz, jó lesz baleknak... Majd figyelek rá, mennyire lehet behúzni a csőbe!

Kumra: Eddig megvagyunk! Most még a kovácslegényt, meg a Konrád gyereket kell valahogy egymásnak ugrasztani!

(Bandira vigyorog.)

Kitalálsz valamit, tudom... Nem féltetek!

Bandi: Nem lesz nehéz! Lelkük mélyéig ellenségek lettek egy lány miatt...

Kumra: Ha tudnák: az nevet, aki a végén nevet... Hehehe!

Volna itt még valami! Értesz-e a pletykaterjesztés áldásos tudományához?

Bandi: Ha kell, a rézkakast is hírbe hozom a kispap előtt!

Kumra: Azt azért nem kell! Egyszerűbb a feladat: a polgármester büszke arra, hogy a városban négyféle felekezet van, meg három templom. Aztán, háromféle nemzetiség.

A te dolgod semmi több nem lesz, csak annyi, hogy ezeknek elmondod, miben különböznek egymástól, és kit miért lehetne kikezdeni közülük. Amire büszkék magukban, az lesz az egymás iránti gyűlölködés alapja! Odafigyeljete! Óvatosan terjesszétek az álhíreket, észre ne vegye senki, mi történik!

(Gondolkodik, mit is felejtett ki a mondanivalói közül.)

Á, megvan! Tudom már! Ha kirakodtak a patikában, keresd meg azt a csomagot, ami piros bőrbe van csomagolva! Abban kell, hogy legyen három fiola! Nem javaslom, hogy összetörd, hacsak jobblétre nem akarsz szenderülni!

(Bandira vigyorog megint. Bandi mindjárt kapcsol, már mondaná is, mire gondolt.)

Az van benne, amire gondolsz, igen. Nos, ebből az anyagból önts egy fiolányit a kút vizébe ma éjszaka!

(Bandi megrezzen.)

Bandi: Mérgezzem meg a kút vizét?

Kumra: Annyi vízben csak tüneteket okoz, ne aggódj. Halált nem!

(Tölt a poharakba újra. Felemeli a sajátját, Bandi követi a példát. Koccintanak.)

A városunkra, Bandi!

Bandi: A városunkra!

(Bandi értetlenül néz Kumrára, gyorsan lehajtja az italt, hogy elterelje Kumra figyelmét magáról. Lerakják a poharakat. Kumra Bandi vállára teszi a kezét.)

Kumra: Tudod, itt van ez a frissen meszelt patika, tele orvossággal. Fűves ember meg sehol. Megjegyzem, megspórolt némi munkát azzal, hogy önszántából elkotródott!

Híre-hamva sincs, aminek igencsak örülök! Minden elő van készítve, hogy beindítsuk a boltot! Érted?

Bandi: Hihetetlen vagy! Csak ámuldozok!

(Kumra megveregeti Bandi vállát.)

Kumra: Tedd a dolgod, és látni fogsz még különbet is!

5. szín

A város kútja. Jobb oldala be van omolva. A kút fölé emelt tető a tartóoszlopokkal együtt összedőlt. Konrád és a polgármester állnak mellette ketten. Este van, kezd szürkülni.

Polgármester: Ezt jól elintézted, János! Bocsássa meg az Isten minden vétkeidet... Most aztán feladtad a leckét nekünk... Éppen, amikor a város dolgai a legjobb irányba fordultak; éppen akkor kellett ennek történnie... Temetnünk kell a barátot, és a kút, mely az életet adja nekünk... Nap, mint nap... a kút romokban...

Konrád: Nagyot sóhajt.

Romokban a kút is, s az élet is, apám...

Polgármester: *(Felriadva a sopánkodás mélabújából.)*

Annyira azért nem rossz a helyzet, fiam! Némi javítani való ugyan keletkezett, de összetartóak a polgárok, s hamar rendbe hozzák, ami elromlott!

Konrád: Ami elromlott, azt már nem lehet...

Polgármester: *(Rosszat sejt, mert ahogy fia arcát kémleli, az elfordítja tekintetét.)*

Már hogyan lehetne? Mi akadályát látod annak?

Konrád: Akadálya éppen én vagyok. S a szerencsétlen körülmények, melyek áldozattá tettek engemet...

(Ellép apja mellől oldalra, hátat fordít az apjának.)

Polgármester: Ugye, nem gondoltad meg magad a cél előtt? Ugye, megtartod ígéretedet, amit apádnak s anyádnak fogadtál?

(Fia felé lép, kémleli minden mozdulatát. Mintha sírna, remeg a válla.)

Felejtsd el Júliát! Neked többet tartogat a jövő! A szerelem merő káprázat, s ha néhány év múlva lehullana

a rózsaszín lepel, nem maradna más számodra, csak a csalódás keserű íze! Nekem elhiheted, én tudom!

(Konrád továbbra is háttal áll, nem mer apja fele fordulni.)

Az élet ajándékát nem utasíthatod vissza, fiam! Ha ötven évig dolgoznál, éjt nappallá téve, akkor sem érhetnéd el azt, amit most ajándékuul megkaphatsz: nevet, rangot, s jövőt a ranggal! Az unokáid unokái is áldani fognak, annyi bizonyos! Legyen eszed, te gyerek!

(Konrád hirtelen megfordul. Arcán könnyek csorognak, szólni még nem tud, csak nézi az apját, remegő ajkakkal. A polgármester arca elszürkül; rossz megérzés suhan át a gondolatai között.)

Konrád: Apám... Én mindenkit elárultam! Júliát, Irmát, téged és anyámat; a várost... Végzetes dolgot követtem el...

(A polgármester csak bámul. Elképzelése sincs, miről beszél a fia. Nagyon rosszat sejt, s nem érti, mi történhetett.)

Én együtt háltam valami nővel... Fogalmam sincs, ki lehet az... Ma reggel megkeresett a testvérbátyja... Meg akart verni, mert gyermeket vár a húga tőlem... Mindenféle aljasnak elmondott... Végül fenyegetett, hogy kötelességemet el ne felejtsem, különben... Mindenkinek kitálal...

(A polgármester először szólni sem tud. Aztán elvörösödik, és üvöltözni kezd.)

Polgármester: Te szerencsétlen! Hát nem tudtál még egy pár hetet várni? Ennyire nem bírtál magaddal?

(Őrjöng, jön-megy, a fejét fogja, káromkodik.)

Mégis, ki az az ember? Legalább azt tudod-e, hova valósi?

(Konrád elfordul megint, elcsuklik a hangja, úgy válaszol.)

Konrád: Fogalmam sincs...

Polgármester: De ő csak ismer téged valahonnan, hogy megtalált! Egyáltalán: hogyan történt ez a dolog?

Konrád: Nem emlékszem... Andreással találkoztam a városkapuban, ő behívott egy pofa sörre a Bástya-fogadóba... ott mulattak valami idegen ifjak, akik maguk mellé ültettek minket... nagyon jó kedvük volt, még énekeltek is... aztán a negyedik korsó után nem emlékszem semmire... reggel egy lány feküdt mellettem meztelenül... a hordárfiú menekített ki onnan, hogy meg ne ismerjenek... ő küldte haza a lányt is.

Azt ígérte, senki sem tudja meg, mi történt. Csak a mulatozó ifjak láttak bennünket szobára menni a lánnyal, de ők másnap reggel tovább utaztak. Tíz aranyat adtam a hordárnak a hallgatásáért... Nem is értem, ez az ember hogyan találhatott rám...

Polgármester: Nem érted? Te mafla! A lány biztosan nem volt részeg! Te meg elhencegtél neki, ki vagy, mi vagy! Ó, te szerencsétlen!

(Mérgeződik, fel s alá járkal, egyik keze a homlokán, másikat csípőre teszi. Gondolkodik erősen a mentő megoldáson. Hirtelen megáll.)

Bizonyítsák be, hogy ágyba bújtatok! Bizonyítsák be, ha tudják!

Konrád: *(Halkan.)* Öt tanút is állított... Beszéltem velük... Akár bíró előtt is kiállnak az állításuk mellett...

Polgármester: *(Legyint egyet, haragosan, és folytatja a járkálást.)*

Megint eszébe jut valami.)

Valamit csak követeltek tőled, nem így volt?

Konrád: De. Így volt... Ötszáz aranyat, a hallgatásukért cserébe...

(A polgármester megdermed. Levegő után kapkod. A kúthoz tántorog, és lerogy az épen maradt kávéra.)

Polgármester: Ötszáz arany... Az egy vagyon!

Konrád: *(Alig hallhatóan.)*

Megadtam nekik az ígéretet. Mához három napra le kell számolnom nekik az utolsó fillérig a teljes összeget...

Polgármester: *(Alaposan megrágja a hallottakat. Mérlegel, és megítél. Jelentősen enyhül haragja; valami furcsa megértés veszi át a harag helyét lelkében...)*

Nem tehetél mást... Ebben a helyzetben időt nyerni: az egyetlen lehetőség! Csak még három nappal el tudnánk húzni a kifizetést... Valahogy titokban kell tartani az esküvőig, mi történt! Utána szavad lesz már, de addig... Addig mindent meg kell tennünk, hogy a titok: titok maradjon!

(Konrád nagyot sóhajt, és apja mellé ül.)

Konrád: Már csak azt kellene tudni, miből fizetünk... Az esküvő előkészületei felélték apám vagyonát, szinte teljesen...

Polgármester: *(Konrádra bámul, karjait széttárja, nyakát behúzza. Rangján aluli grimaszt vág.)*

Majd a város kasszája segít!

Konrád: *(Meglepi apja könnyelmű reakciója. Ijedten felugrik ültéből.)*

Azt nem tehetjük, apám! Nem lehet! A becsület többet ér!

Polgármester: *(Merengve.)* Nincs más út! Így is, úgy is megmérettetik a becsület... Három hét multával vagyonos ember leszel, ne feledd! Akkor visszatesszük a városi kölcsönt! Talán még többet is. Meglehet...

(Felderül, mint aki látja az alagút végén a fényt.)

Néhány hétig kell nagyon okosnak lennünk, utána minden rendben lesz!

(Hátba veregeti a fiát.)

Semmit sem adnak ingyen, mégsem! Ötszáz arany az ára tehát a rangnak... Az idő meg úgyis elkoptatja e néhány hét keserű emlékezetét! Végül csupán a szép emlékek, s a nagyinak, sorsfordítónak ítélt tettek maradnak az emberrel!

(Konrád arcán is megenyhülnek a ráncok. Halk szóval az apjához.)

Konrád: Köszönöm apám, hogy mellettem állsz, s nem gyalázol földig!

Polgármester: *(Mosolyog, pedig fáj a szíve.)*

Egy apának kötelessége, hogy óvja a családot! Ezt ne feledd el soha!

Konrád: Nem fogom...

Polgármester: *(Nagyot sóhajt, feláll a kávéáról, megmozgatja kicsit magát.)*

Most már csak azt kellene tudni, mihez kezdjünk ezzel a kúttal.

(Visszalép a kúthoz, belenéz.)

Szerencsére csak kövek estek bele! A víznek nem lesz baja!

(Konrádhoz fordul.)

Így azért mégsem maradhat, nem gondolod? Még beleesik valami baromfi, vagy egy kisgyerek! Mielőbb helyre kell állítani... Talán, mégis érdemes lesz megfontolni újdonsült patikusunk terveit!

(Konrád érdeklődve.)

Konrád: Miféle terveket?

Polgármester: *(Komolyan.)*

Oda terveztetett Kumra egy kápolnát, ahogy ígérte, ni!

(Mutat jobb fele karjával.)

Egyúttal a kutunkat is fel szeretné újítani! Még tervet is készített róla az építésmester. Bevallom, nagyszerűen sikerült az a terv! De nem volt időm foglalkozni vele...

Konrád: Most itt az alkalom, hogy patikusunk is tegyen a városért! A város rászolgált jóindulatára!

Polgármester: Igen! Azt hiszem, igazad van! Három nap múlva megvitatjuk a városatyákkal, mit tehetünk.

Konrád: A kút azonnali figyelmet érdemelne apám! Tegyenek ez ügyben mielőbb valamit! Még azt mondják az emberek, hogy a polgármesterük nem foglalkozik a város dolgaival!

Polgármester: *(Felhorkan.)*

Csak az kellene! Igazad van, fiam! Rendkívüli tanácsülés összehívására ad okot minden vis major! És én e helyzetet ezennel vis majornak ítélem meg! Mégis csak én vagyok a polgármester!

(Int Konrádnak, elindul bal fele.)

Gyere, menjünk! Cselekedjünk, most, azonnal!

(Konrád utána siet. Kimennek. A színpad üres. Éppen lemegy a nap; a háttér lassan elsötétedik. Egy perc csend.)

Szellem: *(Csak a hangja hallatszik.)*

Minden ember gonosz. Ezt mondtad. Most is így gondold, ugye?

Agg: *(Neki is csak a hangja hallatszik. Nyöszörögve mondja.)*

Bizonyították ezek is...

Szellem: E két ember hitt valamiben! Másokért cselekedtek, hogy másoknak is jobb legyen! Rosszul mérték azonban fel helyzetüket, s nem figyeltek a belső hangra, mely figyelmeztette őket: rossz utat választottak... De ők másokat is védve cselekedtek mégis. Áldozatot hoztak!

Agg: Áldozatot? Miért? Kiért? Önzésből cselekedtek!
(*Nehézkesen lélegzik, erőt, és levegőt gyűjt, hogy folytathassa.*)
Ezek sem voltak különbek!

Szellem: Emberek voltak. Akiket korlátozott a névtelen félelem, melyet te szabadítottál rájuk! S a félelem súlya alatt összerogytak, mert kívül keresték azt, amit csak önmagukban találhattak volna meg: a fényt, mely mindent megtisztít, s felemel...

IV. Felvonás

1. szín

A kút. A romokat eltakarították, Konrád, a polgármester, a szűcs és a lámpagyújtó álldogálnak a kút előterében. A háttérben szekér áll, melyen hat nagy hordóban víz van. A bakon üldögél egy fiatalabb forma férfi, kalappal a fején, és céltalanul nézelődik. Közben egy-egy asszony jön vödörrel, megáll a szekér mellett, a férfi komótosan lemászik a bakról, telemeríti a vödört, amit az asszony kifizet. A férfi a kapott pénzt egy ládikóba teszi, ami a bakon virít, majd felmászik újra, és nézelődik tovább. A polgármester kezében terorajz van, azt nézegetik valamennyien. Méricskélük, vajon hogyan is fog kinézni az a kút.

Lámpagyújtó: Én nem is tudom... Szerintem túl csicsás az a rajz, ha szabad szólanom...

Polgármester: Ne mondj ilyet, Máté! Ez a város, megérdemli, hogy ilyen ékes kútja legyen! Hidd el, megérdemli!

(Fiára sandít, várja a megerősítést tőle.)

Konrád: *(Két lépést hátrál, nézi a kutat, aztán messzebb az épülő kápolna helyét.)*

Szinte már látom magam előtt a mi kis terünket, megújulva!

Ez a kút olyan fejlődést indít el ebben a városban, meglássák, ami megváltoztatja Békekiassiget életét! Végre, megkaphatja e város, az őt megillető rangot!

Polgármester: *(Elégedetten bólogat; jobban nem is szólhatott volna a fia. Ki is húzza magát, és két kezét a csípője mögött összefonja, úgy hintázik egy sort.)*

Úgy van! Úgy bizony! Jól beszélsz, fiam! Ez a város megérett a fejlődésre! A megújulásra!

Lámpagyújtó: Sok mindenre megérett már ez a város, polgármesterem... A fejlődésre is, szent igaz! Arra is, hogy ilyen csicsás kútja legyen... Én magam mégis azért vagyok kissé kétkedő, mert ezt a fejlődést mégsem a város lelke akarta így! Jött egy idegen, akiről a mai napig nem tudjuk pontosan, ki fia borja? Gondolt egyet, és építeni, felújítani akar egy olyan helyen, ahol nincsenek gyökerei...

(A polgármester a szűcs és Konrád hallgatják figyelmesen, mert tisztességtudó emberek. De arcukon tükröződik, hogy nem értik a problémafelvetést, és már-már közbeszólnának, csak még nem találják a megfelelő szavakat.)

Békekisszigetnek minden zugához emlékek fűznek... Minden kavics: jelentéssel bír a számomra, mert az ősök hagyták ránk még azokat is!

(Szembefordul a polgármesterrel és Konráddal, mélyen a szemükbe néz.)

Engemet személy szerint semmi sem ösztönöz a változtatásra. Igaz, én lassan rigolyás vénember leszek csupán, hiszen csak a szemem cselekszik, és az agyam dolgozik! Mert maholnap a lámpagyújtó rudat sem bírja kezem... De Békekissziget éppen attól ilyen gyönyörű és békés, mert hű tudott maradni önmagához: azokhoz az értékekhez, melyeket az őseink teremtettek meg! Mély alázattal, egymás tiszteletével és segítségével érték el mindazt, ami most körülvesz bennünket! E mostani

kérdésben pedig, nem egyezik az emberek véleménye. Már megbocsássanak nekem...

Szűcs: Nem mondj ilyet, Máté! Habár, az öregek ellene vannak minden változásnak, azért ne gondold azt, hogy az ősök nem így tennének most a helyünkben, ahogy mi teszünk!

(Szenvedélyesen.)

Mert mit hoz a fejlődés? Rosszat semmiképp! Híresebb lesz a városunk, nagyobb és erősebb, mint valaha! S mi, akik felelősek vagyunk itt mindenért, mi minden erőnkkel azon leszünk, hogy így is legyen!

Polgármester: *(Helyeslően bólogat.)*

Így van, Egon! Szívemből szóltál! Szebben én sem mondhattam volna!

Konrád: *(Kissé elgondolkodva az öreg szavain.)*

Fejlődés nélkül nincs előrelépés! Habár az ősök útját elhagyni nem szabad, és egyetértésben kell élnünk itt továbbra is egymással, azért nekünk is hozzá kell tennünk a magunkét, Máté bátyám! A világ is változik körülöttünk, s a változással lépést kell tartanunk nekünk is! Nem gondolja?

Lámpagyújtó: Akkor tud a közösség értékeihez hozzátenni az egyes ember, ha képességeit, amiket az Úristentől kapott, a közösség érdekeinek alárendelve kamatoztatja! Így tesz a jó szabó, amikor valakinek az öltözetét becsülettel megvarrja, vagy a pék, aki ízletes élelmet ad a kezünkbe, amit jó szívvel készített! Ha mindenki megteszi a maga ereje s tudása szerint valót: a másikon s persze magán ezzel segíteni tud! Valahogy így képzelem én el a fejlődést.

Szűcs: *(Értetlenkedve.)*

Ugyan már, badarság! Attól még nem épül fel egyetlen város sem, ha az emberek egymást segítik! Több kell egy város felépítéséhez is, fejlődéséhez is!

Polgármester: *(Elgondolkodva vakargatja a tarkóját.)*

Nem vagyok abban biztos, hogy ennyi elég, amit az imént elmondtál, Máté... Nem tudom... Valahogy több kell annál...

Konrád: Mindenekelőtt sok-sok pénz! Mert pénz nélkül semmire se megy senki!

Lámpagyújtó: A pénz csak játékszer! Amivel egyre többen gonoszul játszanak! Ha a kéz nincs, amely megteszi, amit kell: nincsen haladás! A pénz még semmit sem épített fel! De egy napon mindent lerombol majd, ha istenné emelik, s imádni fogják az Isten helyett! *(Elfordul, megemeli a kalapját.)*

Na, de nem sokra mennek már egy öreg szavaival... A Jóisten áldja meg magukat! Én elmegyek. Pihennem kell még, mert este várnak a lámpások! Erőt kell gyűjtsek, hogy ne hagyjam cserben őket...

(Kicsoszog a színről. A társaság figyeli, ahogy távozik. Hosszan, csendben nézik, arcukon halvány sejtelve látszik az öreg szavainak, de nem tudatos ez a sejtelem. Hirtelen Kumra viharzik be a színre a másik oldalról, s köszönése megtöri a lámpagyújtó utolsó szavai-keltette csendet.)

Kumra: Adjon Isten jó napot mindenkinek! Látom, a terveket nézegetik!

Szűcs: *(Igyekszik elsőként megszólítani Kumrát, gyors szavakkal, szinte hadarja.)*

Adjon Isten, Kumra! Csak azt tudom mondani, hogy igazi mestermű lesz! Igazi mestermű! A város éke! Nagyszerű!

Polgármester: Isten hozta körünkben, barátom!

Konrád: Szép jó napot!

Polgármester: Nagy szerencse a minket ért szerencsétlenségben, hogy kész tervekkel állt elő a minap, mert most bajban lennénk! Bizony, nagy bajban!

Kumra: Végre lehetőségem nyílt meghálálni mindazt a sok segítséget, amit e város jó lakosaitól kaptam! Boldog vagyok, hogy most én tehetek önökért valamit!

Konrád: Bizony, jó, hogy városunkban tudhatjuk! Sokat segít, hogy saját birtokáról hordatja nekünk a forrásvizet! Így hamar elkészülhet a kút is, és tisztulhat a vize!

Szűcs: Igen, reméljük tisztulni fog... Ki tudja, mi volt János kocsiján, ami a kútba esett? Minden esetre szinte bizonyos, hogy valami a vízbe került! Csak én harminc embert tudok, aki lázat kapott a baleset utáni napon! S mind ittak a kút vizéből! Letagadhatatlan az összefüggés!

Kumra: *(Megértő képet vágva.)*

Igen, igen. Tudom. Szerencsére, éppen aznap érkezett meg az első szállítmány a patikámba! Sokan hasznát vették a lázcsillapító szereknek... Soká ért ide Itáliából a szekér, és bizony sokért adta csak a kereskedő! De legalább kéznél volt az orvosság, amikor segítségre volt szükség! Ilyenkor büszke a patikus igazán a hivatására: amikor segíthet a rászorulókon!

Polgármester: Maga jó ember, Kumra! Jó bizony!

Konrád: Még sokra viheti itt minálunk! Hiszen már most becsülik az emberek!

Kumra: Igazán zavarba hoznak... Csak teszem, amit tennem kell!

Szűcs: Csak így tovább! Bizony! Csak így tovább!

Konrád: Hallom, letelepedik itt, minálunk? Nagyon örülök!

Kumra: Igen! Jobb helyütt nem is lehetnék, mint itt, Békekissziget városában! Nagyon megszerettem itt, ezért döntöttem: letelepszem, végleg! S mivel otthonra találtam a város segítségének köszönhetően, úgy gondoltam, vásárolok mellé földet, hogy megvalósítsam az elképzeléseimet!

Polgármester: (A szűcsnek.) Egon, te még nem is tudod, hogy a saját birtokáról hordatja a mi jó Kumránk a forrásvizet!

Szűcs: Csak nem a Medve-forrásról van szó?

Polgármester: De! Arról, bizony!

Szűcs: (Értetlenkedve.) Az a birtok ott nem Bertalan apóé?

Polgármester: Sosem vásárolta meg. Csupán ott lakott! Hiszen, tudjátok: Bertalan apó nem adott a világi dolgokra! Mindig azt mondta, hogy úgyis vigyáz rá a Jóisten...

Kumra: Teljesen véletlenül tudtam meg, hogy az a terület a megye tulajdona... Olyan sokat köszönhetek Bertalan apónak! S mivel a megmenekülésemre emlékeztet, ragaszkodom ahhoz a helyhez... Hiszen, tudják: ha az öreg nem segített volna rajtam...

Konrád: Megérttem, miért fontos önnek, hogy ott kezdje újra az életet!

(Kumrára mosolyog.)

Ön tele van ötlettel! Nem csodálnám, ha már arra is lennének tervei, mihez kezd azzal a birtokkal...

Kumra: Valóban, miután bejártam személyesen, több terv is született bennem, amit majd szeretnék megvalósítani! De ha megbocsátanak, ezekről még nem beszélnék...

Polgármester: *(Ő is mosolyog.)*

Megértjük a hallgatását! Egyszer csak úgyis előáll valami tervvel, aztán állunk majd, s nézzük, ahogy a tervei kinőnek a földből!

Kumra: Ne túlozzon, Polgármesterem!

(Megjátssza, hogy zavarba hozták a hallottak.)

Azért, köszönöm a bizalmat!

Szűcs: Várjuk kíváncsian a fejleményeket!

Kumra: *(A szűcsre vigyorog, aztán a polgármesterhez.)*

Ha megbocsátanak, beszédem volna Jonással, akit a vízosztáshoz fogadtam fel.

Polgármester: Persze, persze! Menjen csak nyugodtan! Még egy félóra van az ünnepségig! S az alapkövet úgyis Ön rakja majd le!

(Kumra hátramegy a szekérhez, és a fiatal férfivel kezd el beszélgetni. A jelenlévők hosszasan utánanéznek. Ekkor váratlanul a kovács fia toppan a beszélgetőkhöz. Rendesen részeg, jobb kezében két kardot markol. Egyenesen Konrádhoz lép.)

Endre, a kovács fia: Elérkezett az igazságtevés órája, te ficsúr!

(Vadul lóbálja a kardokat, s bal tenyerével Konrád arcába csap. A férfit hanyatt vágódik a porba. Meglepi e viharos megnyilvánulás. Értetlenül dörzsöli az ütéstől égő arcát, miközben a földön ül, és a kovács reakcióját próbálja megérteni.)

Most légy legény, te bitang!

(Durván Konrád mellé vágja az egyik kardot, ami nagy csörömpöléssel megállapodik a földön. A jelenet annyira meglep mindenkit, és olyan gyorsan történik, hogy mozdulni sincs idejük, s a kovács fia már rá is rontott Konrádra, kivont karddal. Konrádnak éppen csak arra marad ideje, hogy

öszönösen maga elé rántsa a földön fekvő kardot, és elhárítsa vele Endre vad csapásait; félig a földön kúszva próbál hátrálni.)

Konrád: (Ijedten.)

Megőrültél, Endre! Mi végre esel így nekem?

Endre, a kovács fia: Tudod te azt jól! Te mocskos szoknyavadász!

Konrád: (Miközben védi magát az irdatlan csapásokkal szemben.)

Te megőrültél! Bolond vagy!

Endre a kovács fia: Még én vagyok bolond? Megöllek, te álnok dög! Megöllek!

(Elsőként a szűcs tér magához. Rákiált Endrére.)

Mit csinálsz, te szerencsétlen! Azonnal hagyd abba!

Endre a kovács fia: (Lecsap megint, és ahogy emeli újra a kardot, félvállról visszakiált.)

Ne szólj bele, mert téged is kettéhasítalak!

Szűcs: Mit képzelsz, ki vagy te, hogy így beszélj velem?

Majd megmutatom én! Részeg disznó!

(Nagy léptekkel ráront pusztá kézzel a vagdalkozó férfira, aki éppen újra lesújtott. Elkapja a derekánál fogva, és földhöz vágja. De a kovácslegényben iszonyú düh izzik; ahogy földet ér, már el is rugaszkodik, és úgy vágja gyomorba a szűcsöt, hogy az, nagyot nyekkenve hátraesik, és ott is marad. Összegörnyedve. A kovácslegény közben már megint karddal a kezében üvölt.)

Endre a kovács fia: Ha még valaki okoskodik, itt helyben engedem ki a vérét!

(A polgármester is észbe kap, és teli torokból kiabálni kezd.)

Polgármester: Tedd le azt a kardot, te senkiházi! Azt hiszed, a pusztá erőddel mész valamire? Az eszed, az a maradék, mind elveszett! De vigyázz: az én fiam képzett

kardforgató! Ha tovább erősködsz, kilyukasztja a koszos bőrod!

Endre: Taníthattad a város pénzén, öreg! Most eldől, érdemes volt-e pazarolni rá a pénzt!

(Ezek a szavak Konrádban is felhorgasszák a haragot.)

Konrád: Az apámmal te ne beszélj így! Mert megbánod, Isten lássa lelkemet!

(Konrád szavai megteszik a hatást: Endre felbőszült bikaként ront rá. Kezében a kard, akár a cséphadaró, suhog.)

Endre a kovács fia: Utolsó mocskok vagytok apáddal együtt! Hogy pusztulnátok el! Urat akartok játszani, és elvennétek a másét! De most megkapjátok!

Konrád: Miről beszélsz, te nyomorult?

Endre a kovács fia: Bárónőt veszel el, s a polgárleányt mellé akarod! Mit képzelsz, te utolsó rongy? Engedem én ezt? Képmutatók! Élősködők!

(Konrád felbőszül a hallottakon, visszatámad. Endre éppen csak ki tud térni. Endre Konrád támadásától még inkább feldühödve újra nekiesik a polgármester fiának, olyan erővel, hogy a kardot kiüti Konrád kezéből. A kard éppen a polgármester lábai előtt köt ki, aki fel is kapja, rögvest. Közben Konrád kitér két hatalmas csapás elől, és a kardját kutatja fél szemmel. Egyre hátrál, mert Endre megállás nélkül vagdalkozik. Néhány csapás után Endre aztán megáll Konráddal szemközt, és méregeti a fegyvertelent.)

Endre a kovács fia: Most legyen nagy a szád, te mitugrálsz! Most megfizetek neked! Más asszonyával kezdj, amit akarsz! Nem bánom! De túl messze mész, amikor Júliát kerülgeted!

Konrád: *(Értetlenkedve.)* Miről beszélsz, te nyomorult?

Endre a kovács fia: Tudok rólad mindent, te álnok! Ágyba viszed, akit csak megkívánsz, mert úgy képzeled,

több vagy bárkinél? Mi? Aztán a város pénzén eltünteted a nyomokat? Mit képzelsz, ki vagy te? Én nem engedem, hogy Júliámmal is ezt tedd!

Konrád: *(Megtorpan egy pillanatra, s rémült arccal, érdes hangon Endréhez.)*

Miről beszélsz? Ki mondott neked ilyet?

Endre a kovács fia: Most megijedtél, igaz? Nem szereted, ha az igazságot a fejedhez vágják? Mondok még többet is!

(A polgármester fele fordulva, aki zavarában csak áll, s pengéjénél fogva tartja a kardot a kezében.)

A fiaddal együtt mocskos tolvajok vagytok!

Polgármester: *(Megdermedve áll, elakadt lélegzettel hallgatja Endre szavait, szinte megsemmisülten. Alig talál szavakat.)*

Részeg vagy, nem tudod, miket beszélsz!

Endre a kovács fia: Dehogynem! Nagyon is jól tudom! Majd veled is számolok, de először kettéhasítom ezt a nagyképű mitugrálszt!

(Mialatt Endre a polgármesterhez beszél, Konrád közelebb férkőzik az apjához. Endre észreveszi, és újult erővel csapásra emelve a kardot, Konrádra tör. A polgármester hirtelen mozdulattal fia kezébe dobja a vasat; Konrád elkapja, s emelné védekezésre, de a kovács fia megbotlik, és Konrádnak esik. Estében a Konrád kezében lévő kard keresztül szúrja. Endre nagyot kiált, miközben Konráddal együtt a földre zuhannak a lendülettől. Hirtelen hozzájuk rohan mindenki, hogy szétszedjék őket, de már csak Konrád áll fel a földről. Keze véres. Endre a földön marad, végignyúlva, összegörnyedve, háttal a nézőtérnek. Riadt csend támad. Kumra is odaér, és a földön fekvőhöz térdel. Megnézi a pulzusát, hallgatja, lélegzik-e. Aztán tenyerét Endre homlokára téve lezárja szemhéjait.)

Kumra: *(Színpadiasan.)*

Meghalt! Ennek vége van...

(A többiek döbbsen állnak, félkörben. A szűcs lopva a polgármestert méregeti, a polgármester rémsen bémul. Konrád nézi a jobb tenyerét, amivel a kardot fogta. Nézi rajta a vért, aztán Endrét a földön. Nagy a csend. Kumra szólal meg, miután feláll a test mellől. Hangjában tetetett ijedséggel.)

Valaki szóljon a kovácsnak!

(Nem mozdul senki. A szűcs lassan legombolja köpenyét, a földön fekvőhöz lépdél, kimeren, és letakarja a halottat. Asszonyok, és emberek gyűlnek meg Endre teste körül, halkan suttogva érdeklődnék, mi történt.)

Többen látták messziről a jelenetet, valaki hallotta is. Sugdolódzás támad, egyesek méregetik a polgármestert, és a fiát. Kumra használja ki a pillanatot, és eltessékeli az embereket.)

Kumra: Menjenek innen! Nincs itt semmi látnivaló! Kérem, menjenek arrébb...

(Körül néz, megpillantja oldalt a színen túl két emberét, magához inti őket. A két férfi oda is siet.)

Kumra: Fogjátok meg a testet! Csavarjátok bele a köpenybe, és vigyétek be hozzám! Én megyek, szólok a kovácsnak.

(A két férfi engedelmesen nekilát, és kiviszi a színről Endre holttestét. Kumra a polgármesterhez fordul, aki még mindig döbbsen áll, és a történeteket próbálja felfogni.)

Polgármesterem! Legjobb lesz, ha most hazaviszed a fiadat! Zárjátok be a kaputokat jól! Nem tudhatjuk, mi fog történni ma még...

Polgármester: *(Riadva néz fel Kumrára.)*

Nem tudhatni? Azt gondolod?

(Kumra bólint. Konrád sápadtan leül a földre, és meredten bémul maga elé. A gyilkos kard ottmaradt a helyszínen. Amint megpillantja, iszonyodva felugrik, és hátrál néhány lépést.)

Konrád: Mit tettem! Uram atyám... Mit tettem!

(A polgármester Konrádhoz lép, megfogja a karját.)

Polgármester: Gyere, menjünk fiam... Menjünk most haza... Most haza kell menjünk...

(Kivezeti a színről. A szűcs Kumrához lép.)

Szűcs: Elkísérem a kovácshoz! Én, mégis, ismerem azt az embert. Jobb, ha ketten megyünk a szörnyű hírrel... Hiszen tudja: ez az egy fia volt... Ki tudja, miként fogadja majd a hírt...

Kumra: Igaza van, barátom. Azt hiszem, így lesz a legjobb...

(Körülnéz, nézi az emberek arcát, közben a háttérben a kocsin ülő Jonász felé biccent.)

Szűcs: Induljunk, mielőtt más ér oda a hírrel. Még menthetünk a dolgokon valamit...

Kumra: *(A szűcs arcát kémelve.)*

Igaza van! Itt már nem tehetünk semmit...

(Kimennek, csak a néhány összeverődött asszony, és férfi marad a színen. Jonász, miután Kumráék elmentek, leszáll a bakról, és előrejön az emberek közé. Széles mozdulatokkal közéjük lép, és beszélni kezd.)

Jonász: Én láttam mindent! Itt álltam hátul, végig! Én elmondhatom, mi történt, ha érdekel valakit!

(Az asszonyok és férfiak a beszélő felé fordulnak, elhallgatnak. Lassan Jonász köré gyűlnek, hogy megtudják, mi történt. Mindenki hallani szeretné az igazságot.)

2. szín

Kumra dohányzósobája. A polgármester, Kumra, és Konrád ülnek a fotelokban. Nagy a csend. Kumra szivarozik, eregeti a füstöt, és néz a füst után, elmélázva. Vár valamit, tisztán látszik rajt. Konrád előtt pohár, félig borral töltve. Megsemmisülve mereng, a semmit bámulja maga előtt. A polgármester agya lázasan dolgozik, mérlegeli a kialakult helyzet kimeneti lehetőségeit. Előtte is pohár, benne bor. A pohár tele van. Hozzá sem nyúlt még. Késő délután van.

Kumra: Valami történt ma az emberekkel... Mintha átkot hozott volna a hajnali szél...

Konrád: *(Ugyanúgy bámul, s csak mellékesen.)*

Az átok itt ül a nyakunkon rég. Talán nem is átok az... Talán csak az eltévesztett sors árnyéka... Ha másként rendeztük volna a dolgokat... Ha elfogadtuk volna a megvalósult kívánságainkat... Talán... Talán... Most már úgyis mindegy.

(A pohár után nyúl, lehúzza a maradék italt.)

Polgármester: *(Mintha meg akarná győzni saját magát.)*

A város érdekeit tartottam mindig szem előtt... Utána a családomét, s aztán csak a sajátomat... Valami hiba volt ebben, ami nem is rajtam múlt?

(Kumrára emeli a tekintetét, de továbbra is magával társalog.)

Múltott egyáltalán rajtam valami? Valaha az életben: értelme volt a kínlódásnak? Ha most mégis csak ide jutottunk...

(Ő is a pohárért nyúl, de csak egy kortyot iszik belőle, és visszateszi az asztalra. Becsapódik az ajtó. Andreász vágódik be rajta, feldúltan.)

A bent ülők rögtön felé fordulnak mind. Konrád félig feláll, indulásra készen. A polgármester előredől a székében.)

Andreász: Lenni nagyon nagy bajok! Szörnyűség! A postakocsi van sehol!

(Kumra erre feláll, kezeivel az asztalra támaszkodva előredől.)

Kumra: Mi van a postakocsival? Mondd már!

(Színleli az aggódást, erősen túlzásba esve a gesztusokkal.)

Andreász: Megtámadni bandita sok! Lelőni kocsis, meg a kísérő!

Minden elvinni!

Polgármester: Békekissziget közelében rablótámadás? Képtelenség! Az nem lehet! Nálunk nem! Mondd, hogy nem igaz!

(Kumrához fordulva.)

Az nem lehet!

(Konrád a fotelbe rogy. Arcát kezeibe temeti, hatalmasat sóhajt.)

Konrád: A baj csőstül jön! Ennek már csak így kell lennie...

Kumra: Honnan tudod te mindezt, Andreász?

Andreász: Az volt egy szemtanú, aki látni nagy ramazuri! Er ist vándorköszörűs! Aus Brückber. Az volt mesélte fogadó!

Kumra: Miért nem hoztad ide? Ki kell faggatnunk! Mielőbb! Azon a postakocsin volt a pénz, amit a bécsi bankom küldött az építkezésekre!

(Andreász mellé lépve.)

Gyere! Menjünk! Vezess ahhoz az emberhez!

Andreász: Ő van takácsnál lenni! Feje betörni, amikor menekülni rablók elől. Takács kötni a seb... Takács ellátni seb, utána jönni zu Kumra, mit vándorköszörűs!

Kumra: Jó... De mondd csak, mit kerestél te a fogadóban? Hiszen már úton kellene lenned Prága felé!

Andreász: Kovács szervezkedni a fogadó! Bolondít sok ember! Üvöltöz, akar gyilkolni Konrádhoz!

(Az utolsó szónál Konrádra mutat. Konrád beleborzong, összehúzza magát a fotelban.)

Engem nem ismerni kovács annyira, nem figyelni rám!

Én maradni: akar tudni figyelmeztetni mindenkit!

Kumra: Jól van, Andreász! Jól tetted! Gyere, töltök egy kis szíverősítőt, hogy megnyugodj! Ül le itt a körünkben! Megvárjuk a takácsot, meg azt az idegent.

(Kicsi üveget vesz elő, apró poharakkal. Mindenki elé tesz egy-egy poharat, teletölti őket, egyet a kezébe vesz.)

Ez most jót fog tenni! Át kell gondolnunk, mit tegyünk!

(Lehúzza az italt. Példáját követi Andreász, majd - vonakodva bár - a polgármester. Végül Konrád is megissza a magáét. Feszült hallgatás következik. Várnak az érkezőkre. Kumra töri meg a csendet.)

Polgármesterem, itt az idő, rendet tenni! A zűrzavar csak bajt terem! Történt, ami történt: a kovácsot vissza kell tartani minden olyan tettől, ami nem méltó hozzá! Meg kell szervezni az őrseget, akik vigyáznak a város rendjére! Most azonnal! S mihelyt megtudjuk, mi is történt a postakocsival, a rablók után kell eredni, hogy elnyerjék méltó jutalmukat, s visszaszerezni, ami a miénk!

(A polgármester szemében tűz gyullad, felugrik helyéről, kiáll az asztal elé.)

Polgármester: Amíg Békekissziget polgármestere vagyok, nem hagyhatom, hogy káosz legyen a városomban! Megyek, megszervezem az őrseget, most azonnal!

(Visszalép még az asztalhoz, átnyúl a poharáért, és kiissza a bort mind egy csöppig.)

Konrád, te itt maradsz!

(Konrád a nevét hallva felriad gondolataiból. Szemében rémület. Andreász bejelentése megtette a hatását.)

Kumra otthonában jó helyütt leszel! Itt nem fog keresni az az átkozott kovács!

(Kumrához fordul.)

Tegye meg, barátom, hogy vigyáz a fiúra! Nagyon lekötelezne, ha elrejtene, amíg csitul a vihar...

Kumra: *(Megértést színelve.)*

Vigyázok rá, ne aggódjon semmit! Vagyunk itt elegenden az embereimmel, hogy akár meg is védjük, ha szükséges!

(A polgármester nézi Kumra arcát, aztán bólint egyet, és kimegy.)

Konrád, miután kint becsapódott az ajtó, feláll az asztaltól; kilép az asztal elé. Kumrához.)

Konrád: Nem bújhatok el... Nem vagyok menekülő vadállat! Én nem tehetek semmiről, ami ma történt!

(Kihúzza magát, nagy levegőt vesz, kifújja.)

Áldozat vagyok csupán: a körülményeké! Kiállok bárki elé, hogy igazamat megvédjem! Ezt követeli tőlem a büszkeség! Hagyjanak elmennem, és én rendet teszek a városban, hamar! Az igazság szabaddá tesz! Engedjen, Kumra! Mennem kell!

(Kumra kénytelen-kelletlen elé áll, halvány próbát tesz, hogy visszatartsa Konrádot. A férfi félrelöki egy mozdulattal, és mint az alvajárók, kimegy az apja után. Kumra és Andreász maradnak a színen. Fél perc némaság után Bandi felröhög.)

Kumra: Mit röhögsz, Bandi?

(Szigorúan néz a férfire.)

Bandi: *(Röhögése vigyorra enyhül.)*

Ekkora balekokat! Be sem hívom a köszörűst! Még elrontja a jókedvemet a megdagadt fejével! Szegény ostoba! Megrendeztük neki a rablást. Minden úgy sikerült, ahogy elterveztük, csak be kellett várni ezt a késes gyereket. Te, ez úgy betojt, hogy ijedtében beugrott a bokrok közé! Ott törte össze magát, de cudarul!

(Megint elröhögi magát.)

Kumra: Helyes! A sérülést ki kell magyaráznia! Biztos nem akarja, hogy mások is kinevessék! Szép kis mesét kerekít majd, ebben biztos vagyok!

(Elvigyorodik ő is.)

Már csak Konrádot kell összehozni valahogy a kováccsal...

(Bandira néz, utánozni próbálja Konrád utolsó szavainak tónusát.)

Ezen segít a büszkeség... Hehehe! Szegény Konrád fiam, nem tudja, mibe sétál bele... Kész háború lesz ebből, Bandi! Az acsarkodáson pedig, megint megszédhetjük magunkat! Majd mindenkinek segítünk egy kicsit: segítünk, egyesével, hogy legyen fegyverük, meg egy kis gyűlöletet is elültetünk a szívükben egymás iránt... Mi meg, szép csendben kimaradunk az egészből, és kaszálunk! Na, hogy tetszik?

(Bandi alig állja a nézését. Elkomorodik, kicsit el is fordul.)

Bandi: Baj lesz ebből, Kumra! Attól félek, elszabadulnak a dolgok, és magukkal rántanak bennünket is...

Kumra: *(Mérgesen Bandi arcába, miután szembe állt vele.)*

Szedd össze magad! Ne akarj a gyengék közé állni, Bandi! Ha azt mondom, miénk ez a város, akkor az úgy is van! Azt teszek vele, amit csak akarok! Megértetted? Minden úgy történik, ahogy nekem a legelőnyösebb!

(Felnevet.)

Te nem látod, hogy ami látszólag rosszul alakul a számunkra, végül mégis a mi érdekeinket szolgálja? Nem ismered az emberek alaptermészetét! Hehehe!

Az embereket minden konfliktus a leggyorsabb megoldás felé tereli, ami megszünteti a konfliktus helyzetet! Olyankor hajlamosak arra, hogy elfelejtsenek gondolkodni is! Te nem látod ezt? Nem látod, hogy végig mi irányítunk? Bármilyen történjék is?

Bandi: *(Krákog egy nagyot.)*

Valóban! Mi irányítunk! Igazad van! Teljesen megzavart ennek a két Konrádnak a viselkedése... Egy percre azért tényleg elbizonytalanítottak!

Kumra: Ne forduljon elő még egyszer!

(Mégiesen a szekrényhez lép. Italokat tölt ki. Elkortyolgatják. Miután kiürültek a poharak, újra a szekrényhez lép, szivarokat vesz elő. Kínálja Bandit is, aki gyorsan meg is gyújtja a kapott szivart. Eregetik a kékes füstöt. Várnak. Néhány perc telik így.)

A méhazásból hirtelen felriadnak, amikor az ajtón berohan a szűcs. Szakad róla az izzadság. Liheg, levegő után kapkod. Az asztalban megkapaszkodik; próbál megszólalni, de tüdeje levegőre szomjas. Egy fél perc is elmúlik, mire sikerül neki.)

Szűcs: Hol... van... a... polgár... mester? Hol... van? Iszonyú... dolog... történt...

A fia... a fiát... agyon... ütötte... a kovács... és... és... és... szörnyű...

(Szavait elszívja a légszomj; lihegése fokozódik, amit a szűcs arcára kiülő iszonyat érzése egyre fokoz. Közel áll ahhoz, hogy elsírja magát. Kumra próbál együttérzést színlelni, de leginkább elégedettséget tükröz az arca. Bandi meg úgy néz Kumrára, mint egy mágusra, aki eltüntetett épp egy várost. A

szűcs végre levegőhöz jut, és szinte nyögve mondja ki, amit az imént nem tudott.)

Szűcs: Bedobta... az össze... zúzott... testet... a... kútba!
(A szűcs leroskad abba a fotelba, amelyikben még nem is olyan régen Konrád ült. Kumra szúrós tekintetétől felébredve megszólal Bandi is.)

Andreász: Szörnyűség! Gyilkosság! Keresni meg hamar a polgármester! Gleich! Kommen zí!
(Ebben a pillanatban belép a bárókisasszony, és a báróné a szobába.)

Báróné: Uraim, bocsássák meg merészségünket, de az inast sehol sem találtuk: bátorkodtunk bejönni...

Kumra: *(Közelebb lép az érkezőkhöz.)*

Nagyon örülnék a megtisztelésnek, tisztelt báróné, kedves bárókisasszony, ha más körülmények között fogadhattam volna önöket! De sajnos, nem így van...

(Arcára szomorú vonásokat erőltet. A hölgyek összenéznek, elfogja őket valami ismeretlen, mély félelem.)

Báróné: Mégis, mi történt? Tájékoztatna, kérem? Olyan feszültek itt, valamennyien!

(Közben a szűcs is próbálja összeszedni magát, és feláll. Meginog, szédül. Gyorsan megtámaszkodik az asztalban, és csak egy szerencsétlen bólintást tud megengedni a hölgyek fele, amolyan köszönésképpen. Andreász is közelebb lép, kezét csókol az érkezőknek, arcán szinte gyászos szomorúság gyűrődik. Oldalra néz, Kumrára, akinek azonnal ért a tekintetéből, és meg sem szólal egy ideig. Kumra viszi tovább a szót.)

Kumra: Néhány órája történt a városban egy sajnálatos baleset, melynek következtében a kovács fia meghalt. Szomorú eset: nekitámadt a mi jó Konrádunknak, karddal. Részegen! Védte magát a polgármester fia, a

másik meg nekiugrott, de megbotlott... Szerencsétlenül esett: Konrád kezében a védekezésre emelt kard végzett vele...

(A hölgyek elsápadnak. A báróné megfogja lánya vállait, nehogy összeessen.)

Báróné: Édes jó Istenem! Szörnyű! És Konrád? Vele mi lett?

Kumra: *(Lehajtja a fejét, úgy meséli tovább.)*

Konrádot fojtogatta a lelkiismeret... Miután az eset történt, hazaindultak a polgármesterrel. Azonban kicsit később eljöttek hozzám, mert a polgármester asszony rosszul lett, elájult. Átkozta a család férfitagjait; látni sem akarta őket. Ezért jobbnak látták, hogy átjöjjenek hozzám... Itt újabb rossz hírek érkeztek: kirabolták a postakocsit a város határában! Megölték a kocsisokat, elvitték a kocsit, a pénzzel együtt, melyet bécsi bankomtól kértem néhány hete, a kápolnaépítés ügyére...

Báróné: Rablás történt? Nálunk? Hiszen ez lehetetlen! Hosszú évek óta nem volt ilyenre példa! Épp a mi jó polgármesterünk érdeme, hogy a közbiztonság helyre állt! De hát, mégis: hol van az ifjú, és az idősebb Konrád? *(A bárónő feszülten figyeli Kumra arcát, lánya ajka remegni kezd.)*

Kumra: A polgármester, amikor a rablásnak hírért vette, azonnal elsietett, hogy őrséget szervezzon. Fiát rám bízta, hogy vigyázzak rá. Azonban Konrád, amikor egy pillanatra nem figyeltem, felugrott a helyéről, és kiszaladt az este szürkületébe! Mire feleszméltem, már csak a hátát láttam... Olyan gyorsan szaladt, hogy utol nem érhettem...

Talán egy negyed órát vártunk, hogy a polgármester visszatérjen, de helyette még szörnyűbb hírt hozott szegény Egon barátom... Konrádot a kovács...

Báróné: Jézusom, segíts! Ugye, nem?

(A bárókisasszony megtántorodik, a báróné éppen hogy meg tudja tartani. Kumra ugrik oda gyorsan, karjába veszi az eszméletlen női testet, és szemközt, a hosszú díványra fekteti. Andreász közben a báróné mellé lép, és a legközelebbi fotelhoz támogatja. Kumra a szekrényhez siet, két üveget vesz ki onnan. Az egyik kisebb: abban pálinka van. A másik nagyobb, átlátszó. Leteszi az asztalra az üvegeket, majd poharakat tesz melléjük.)

Kumra: Most minden bizonnyal jót tenne mindkettejüknek egy kis szíverősítő! Tölthetek, báróné?

Báróné: Nekem szabad! A lánynak csak vizet! Nem bírja az erős dolgokat, hiszen láthatja...

(Kumra tölt a bárónénak, tálcán nyújtja neki. A báróné megragadja a poharat, és egy húzásra eltünteti a pálinkát. Andreász közben a bárókisasszonyhoz lép a kitöltött vízzel, és néhány cseppnyit itat vele.)

Báróné: *(Nézi a lányát, elrövedve, szomorúan.)*

Na, te szegény! Te még rosszabbul jártál, mint én... Még férjhez sem mehettél, s már özvegy vagy... Átkozott átok! Mit vétettünk...

(Sírva fakad. Kumra melléje lép, vigasztalja.)

Kumra: Nyugodjon meg! Ami megtörtént, megtörtént! Ellene tenni már nem lehet...

(A bárókisasszony is felnéz, nagy nehezen felül a díványon. Őt is kerülgeti a sírás, végül mégis szárazak maradnak a szemei. A báróné feláll, megtörli szemeit. Lányához lép, felsegíti. Elindulnak az ajtó fele. Félúton megfordulnak.)

Báróné: Tudja, a lányom nagyon izgult az esküvő miatt... Csak azért bátorkodtunk felkeresni önt, hogy valami gyenge nyugtatót ha adna... Most azonban valami erős szerre lenne szükség! Mindkettőnknek! Tudna ajánlani valamit?

Kumra: *(Sajnálkozó ábrázattal méregeti a hölgyeket.)*

Azt hiszem, tudok segíteni... Most azonnal megtenném szívesen, de sajnos a következő szállítmányunk csak holnap érkezik. Ha nem tartják tolakodásnak, személyesen keresem fel önöket a kastélyukban, és vinni fogom magammal a szükséges drogot...

Báróné: Nagyon köszönöm, kedves Kumra! Sokat segítene most, hogy így alakultak a dolgok... Nagy szükségünk volna a gyógyszerek segítségére... Igazán köszönjük! A viszont látásra...

Kumra: Viszontlátásra!

Andreász: Auffiderzén!

Szűcs: Isten önökkel...

(A hölgyek kimennek. Bandi megint leesett állal bámul Kumrára.)

Kumra: *(A szűcshöz, aki végre újra kap levegőt, igaz erősen szuszog a felindultságtól.)*

Egon, barátom! Megint nagy áldozatot kell hoznia! Meg kell keresnünk a polgármestert! Legjobb lesz, ha mi tudatjuk vele, mi történt! Különben még olyat tesz, amit valamennyien meg fogunk bánni...

Szűcs: *(Könnybe lábadt szemekkel.)*

Öreg vagyok én már ennyi megpróbáltatáshoz, Kumra! Azért, ezt az egyet még megteszem! Kötelességem megtenni...

3. szín

Kumra dohányzósobája ismét. Üresen áll. Az asztalon kardok, puskák sorakoznak. Kumra lép be, öntelt mosollyal a képén. Mögötte Bandi jön, vigyorogva. Kumra kinyitja a szekrényt, italt vesz elő: pálinkát megint. Poharakat tesz az asztalra, és tölt kettejüknek.

Kumra: A városomra!

Bandi: A városodra! Na és a rangodra, bárókám!

Kumra: Ezt az egyet még el kell rendezni! De azért, ihatunk erre is! Már nem kell soká várni rá!

(Lehúzzák. Kumra elrakja az italt és a poharakat. Az asztalhoz sétál, és a fegyvereket nézegeti. Vagy tíz embert fel lehetne velük fegyverezni, annyi van belőlük. Kézbe veszi egyiket a másik után, nézegeti, simogatja őket. Andreász is az asztal mellé áll, de csak messziről csodálja a szebbnél szebb kardokat, puskákat.)

Kumra: Hogy állunk?

Bandi: Kifosztottak mindent a falakon kívül, amit csak lehetett. Most a városban teszik ugyanezt.

Kumra: Rendben lesznek? Bírsz velük?

Bandi: *(Büszke öntudattal.)*

Én vagyok a legjobb, ha ilyesmiről van szó! Hiszen tudod! Majd, ha minden elmúlt, kapnak néhány hordó bort, a mi termésünkéből!

(Kacsint Kumrára, vigyorogva.)

A balekok, ha leszerepeltek, csendben megpihennek, mi pedig élvezzük a példás szervezés gyümölcseit... Ahogy még a múltkor említetted...

Kumra: *(Elvigyorodik.)*

Helyes, Bandi! Tetszik, amikor így beszélsz! Remek!

Na! De mire vársz? Tapsra? Vedd magadhoz, amelyikre csak szükséged van! Mert szükséged lesz rá, abban ne kételkedj!

(Éppen egy veretes, könnyű lovassági kard kerül a kezébe. Megállapodik annál: felcsatolja a derekára. Mellé az övébe beletűz egy közepes nagyságú tőrt, a másik oldalra meg egy kétsövvű pisztolyt.)

Bandi: *(Kicsit meglepődve.)*

Akármelyiket?

Kumra: Szerinted? Nem szeretek semmit kétszer elmondani! Vedd már el, ami kell! Tényleg szükséged lesz rá, ha mondom!

Bandi: Talán verekedni megyünk?

Kumra: Nem! Csak verni! Nem szeretem a felesleges kihívásokat!

(Nyílik az ajtó. Az inas lép be.)

Inas: Uram, Jonász úr megérkezett! Kint várja, hogy fogadják!

Kumra: Ereszd be! Már vártam.

Bandi: *(Halvány meglepetés ül ki az arcán.)*

Jonász? Itt?

Kumra: Jön a végjáték, Bandi öcsém! Kapaszkodj, és figyelj jól! Ha a lapokat megfelelően kevered, Jonász lesz a nyerményed! Mondtam már, hogy végül rád bízom: azt teszel vele, amit csak akarsz!

(Bandi kezében ékesen berakott, ezüstös tőr csillan.)

Kumra: Á, ez éppen jó lesz neked! Kis helyen elfér, csendben gyilkol... Van érzéked a gyors megoldások eszközeihez!

Bandi: Van hát! Volt időm tanulni!

Kumra: Persze, lehet, hogy most a durvább megoldások szavatolják a sikert... Én a helyedben választanék magamnak még valami komolyabbat is!

(Bandi kézbe vesz egy gyönyörű, szintén berakott markolatú, csillogó, arannyal futtatott hüvelyű kardot.)

Bandi: Ezt lehet?

(Kumra mérgesen néz rá. Nem válaszol.)

Bandi: Jó, jó! Értem én!

(Már csatolja is a másik helyett derekára a kardot, csillogó szemekkel.)

Belép Jonász, az inas bezárja mögötte az ajtót.)

Jonász: Itt vagyok, Kumra. Hívattál.

Kumra: *(Kissé összeszűkül a pupillája a tiszteletlen hangra, de hamar túlteszi magát a dolgon.)*

Igen! Elrendezted a fogadóban a dolgokat, amire kértelek?

Jonász: *(Elvigyorodik. Flegma hanglejtéssel.)*

Mind részegek, mint a csap! A pénz is ott van náluk!

Minden rendben! Még valami?

Kumra: *(Sokallja Jonász viselkedését, legszívesebben arcon ütné, de türtőzteti magát. Gyorsan lehiggad.)*

Csak ennyit kértem! Most menj az asztalhoz, és válassz magadnak a maradékból, ami tetszik! Eredj!

(Otthagyja Jonászt, aki az asztalhoz megy, és nekilát a fegyverek böngészésének. Kumrának eszébe jut az inas. Az ajtóhoz lép, kiállt.)

Kumra: Liblik! Gyere ide!

(Az inas néhány másodperc alatt az ajtóban terem.)

Inas: Igenis?

Kumra: Liblik! Tudsz te bánni a fegyverekkel?

Inas: Hogyne, uram! Kardban extra kiképzést kaptam a huszároknál! Igaz, ott volt alattam ló is...

Kumra: *(Felcsillan a szeme.)*

Nagyszerű! Éppen rád van itt szükség! Gyere, végy magadhoz egy kardot! Meg kell védenünk magunkat!

Inas: Megvédeni? Ugyan, kitől?

Kumra: Mindenkitől, aki mást akar, mint én! Hehehe! Na, végy magadhoz egy kardot! Fogy az idő!

(Liblik az asztalhoz lép, nézegeti a kínálatot. Célirányosan felmarkol egy egyszerű, de szépen kidolgozott fegyvert.)

Inas: Ezt lehet?

Kumra: A tied! De használd is, ha szólok!

(Az inas nagy boldogan felcsatolja a kiválasztott kardot. Nézegeti, kihúzza a hüvelyből, forgatja, suhint vele néhányat. Közben Jonász is magához vesz egy veretes, aranyozott szablyát. Bandi mérgesen figyeli, Kumra mit szól hozzá, hogy meg sem kérdezte, szabad-e. De Kumra el van merülve éppen a gondolataiban.)

Kumra: Üljön le mindenki. Várunk.

(Leül az asztalhoz, szokott helyére. Laza mozdulattal elővesz az asztalon lévő dobozból egy szívart, és meggyújtja. A többiek értetlenkedve összenéznek, aztán nem kérdezik, miért, egyszerűen csak leülnek. Egyedül az inas ácsorog.)

Kumra: Ül le, te is, Liblik!

(Csendben ülnek valamennyien a szobában. Eltelik egy perc. Mindenki feszengve ül a helyén, kivéve Kumrát. Ő higgadtan dől hátra a fotelben, és szivarozik. Kintről zaj támad. Az inas kiszalad körülnézni. Néhány pillanattal később nyílik az ajtó, Liblik hátrálva nyitja az érkezők előtt. A báróné és a bárókisasszony lépnek be. Kumra gyorsan feláll, elébük megy,

kezet csókol. Ekként tesz Bandi is.)

Kumra: Hála Istennek, épségben ideértetek! Már nagyon aggódtam önökért!

Báróné: *(Körbetekint, biccent a jelenlévőőknek. Arcán a meglepetést rémület váltja fel.)*

Mi történt itt, kedves Kumra?

Kumra: *(Egyszerűen.)*

Készülünk az önvédelemre, asszonyom! Nem véletlenül kértem, hogy jöjjenek el hozzám! Banditák garázdálkodnak a város falai előtt! Ki vagyunk szolgáltatva, hiszen teljes a zűrzavar idebenn! A védelmet nem sikerült megszervezni; polgármesterünknek elvette a józan eszét fia halálának híre. Hazavitette a halottját, felravatalozta a házában; azóta ki sem mozdul onnan. A kovács még tegnap meghalt: Konrád hívei végeztek vele, és mindazokkal, akik a gyilkosságnál jelen voltak... Bosszú bosszút szült az éjjel... Megvadultak az emberek...

Báróné: *(Miközben a bárókisasszonyt az ájulás környékezi, hitetlenkedve kérdezi.)*

Ha ekkora a zűrzavar, miért hívatott ide bennünket a biztonságos kastélyból?

Kumra: *(Bocsánatkérően.)*

Igazán nem akartam feleslegesen felzaklatni drága jó báróném önöket, de híre ment, hogy a banditák, akikre utaltam az imént, egyre többen vannak! Fosztogatnak a városon kívül mindenütt! Attól tartottam, hogy önökhöz is betörnek, és... belegondolnom is szörnyű, mi történhetett volna...

Báróné: *(Elszörnyed.)*

Erre nem is gondoltam! Milyen jó hozzánk, hogy nem hagyott magunkra! Hiszen mire is mentünk volna a cselédséggel? Azok nem kardforgatók! De nem ám!

(Kintről lábak dobogása hallatszik ismét: valaki futva érkezik az ajtóhoz. Kopognak. Az inas kinyitja az ajtót, majd hátrébb

lép egyet, és beereszti az érkezőket: a takács az, és a köszörűs. Mindketten szuszognak a futástól. Kumra álmos érdeklődéssel közelebb lép az érkezőkhöz.)

Kumra: Isten hozta, Apró uram! Mi ez a nagy sietség?
(A takács arcán most kezd el igazán csorogni az izzadság. Hebegve kezdi mondandóját.)

Takács: Fel... Felgyújtották a... polgármester uram... házát! Banditák! Haramiák! Gyilkosok! Betörték a házba... lemészároltak... mindenkit! A polgármestert! A... feleségét is! Meg a két... szobalányt... Aztán felgyújtották... a... házat...

Kumra: *(Dermedt iszonyatot színlelve hátralép.)*

Uram, Jézus, segíts meg! Hát, már betörték a városba is! Hogy lehet ez?

Takács: A kapukat senki sem őrzi... Az emberek behúzódtak házaikba... Mindenki csak a sajátját védi... Mi lesz velünk így?

Kumra: Itt az ideje, hogy ennek véget vessünk! Andreász! Te szolgáltál a seregben! Ugye?

Bandi: Javól! Persze! Én lenni száz embernek parancsol! De az ám! Javól!

Kumra: Segítesz-e kiverni a hitvány banditákat? Vállalod-e, hogy embereimnek élére állva kisöpörd a szemetet városunkból?

Bandi: Javól! Indulhatunk!

(Nagy mozdulattal, teljesen beleélve magát a szerepébe, előrántja a kardját, és felkiált.)

Gyerünk! Rablók lesz kaput! Minden rabló: kaput!

(Erre a szóra megmozdulnak a többiek is: készülődni kezdenek. A báróné is izgalomba jön, és vadul tapsolni kezd.)

Báróné: Ez az! Mutassák meg nekik! Irtsák ki őket! Vasat a testüknek! Ez az! Rajta!

(A bárókisasszony megszédül a sok hírtől, meg kiabálástól. Kumra észreveszi, hogy az ájulás környékezi szegénykét. Odalép hozzá, és a díványhoz támogatja, ott segít ledőlni neki. Aztán gyors léptekkel a szekrényhez siet, egy pohárba vizet tölt, zsebéből apró papírcsomagot vesz elő, amit hamar belekever a vízbe. A pohárral odaül a bárókisasszony mellé, és megkínálja vele. Irma örömmel elfogadja az orvosságot; megissza az utolsó cseppig. Miután végzett, visszaadja Kumrának a poharat, és lehunyja a szemét. Már mindenki áll, indulásra kész, mire Kumra leteszi a poharat az asztalra. Megint jön valaki. Nyílik az ajtó, a szűcs támolycog be rajta. Meg sem várja, hogy kérdezzenek tőle, beszélni kezd.)

Szűcs: Most megvannak az átkozottak! Reméltem, hogy itt

segítségre találok! Ott vannak mind, a Városkapu fogadóban! Ha most meglepjük őket, megfogjuk mindegyiket! Indulás! Ne késlekedjünk!

(Vad mozdulattal ki akarja rántani az oldalán fityegő kardot a hüvelyéből, de elsőre elakad. Másodikra azért sikerül.)

Ki tart velem?

Kumra: *(Elszántan.)*

Menjen mindenki! Liblik, te maradj itt! A hölgyekre is vigyázni kell!

(Nagy kardcsörgés közepette kirohannak a szobából mindannyian. Csak az inas kezében viszket a kard. Kumra észreveszi, hogy Liblik is menne.)

Kumra: A legjobb kardforgató ide kell, a házba! Eredj, állj őrt a bejárati kapunál! Ha valami ismeretlen akar bejönni: vágd le!

Inas: Értettem!

(Nagy lendülettel a többiek után robog. Hárman maradnak: Kumra, a báróné, és a bárókisasszony.)

Báróné: Ön aztán határozott ember, drága Kumra! Nem győzőm csodálni a lélekjelenlétét! Nagyszerű férfi, ha meg nem sértem! Az én kicsi Irmámnak éppen ilyen férj kellene! Aki elbír a pórnéppel!

(Kumra a szekrényhez ballag, megint előveszi a kicsi üveget, két pohárral. Az asztalra teszi a poharakat, tölt.)

Kumra: Üljön ide, kérem, az asztalhoz! Már régóta beszélni szerettem volna önnel!

Báróné: *(Nem kéreti magát.)* Egyezséget érzek a hangjában. Hogy őszinte legyek, örülök ennek! Tudja, nem könnyű a gazdaság terhét hordoznom a vállaimon. A parasztok meglopnak, a kereskedők átvernek. A rangom béliek kerülnek. Átkozott babona! Mennyi keserűséget okozott már a családomnak... De nem panaszkodom! Hisz elég a baja, kedves Kumra, önnek is! Beszéljen, mit akar?

Kumra: *(Mézes-mázasan.)*

Drága báróné! Amióta megláttam az ön kedves lányát, szerelem költözött a szívembe! Amikor megtudtam, hogy néhai Konrád barátom jegyese, majdnem a szívem szakadt bele... Sajnos, Konrádot elveszítettük, s vele a békét is, ebben a kicsi városban! Mély fájdalom volt látnom, mennyit szenvedtek önök a történetek miatt! S bár rangban nem érek fel önökhöz, mégis kötelességemnek tartom, hogy önt, és leányát megóvjam ezentúl mindentől, ami ellenükre van! Ha elfogadna vejeének, én lennék a világ legboldogabb embere! Ha nem, akkor is betartom vállalt kötelességemet!

Báróné: *(Egyáltalán nincs meglepve. Sőt, boldog mosoly virít az arcán.)*

Örülök a leánykérésnek! Hogy őszinte legyek: régóta nem érdekel a rang... Belefáradtam a nevembe, és a

sorsba, ami vele járt... Szívest örömet átadom magának mindenemet, ha felvállalja a babona veszélyeit, drága Kumra!

Kumra: *(Magabiztosan.)*

Én, teremtem a babonákat, és leszámolok velük! Rám bizony nem hat átok! Ne féljen!

Báróné: Bárcsak biztos lehetnék abban, amit mond! Nem akarok özvegyet a lányomból, megint!

Kumra: *(Mosolyogva.)*

Biztos lehet a szavamban! Én legalább száz évig fogok élni! Ha akarja, várjon addig, s meglátja!

Báróné: *(A pohárka után nyúl, könnyedén felnevet.)*

Isten őrizzen! *(A poharat felemelve.)*

Megegyeztünk! A lány az öné! Én cserébe nyugalmat akarok! Semmibe sem fogok beleszólni, megígérem! Nem túl nagyok az igényeim sem: egyszerűen el szeretnék utazni néhány helyre! Ami ezekhez az utazásokhoz kell, csak annyira van szükségem! A többi a maga dolga. Egészségünkre!

Kumra: Egészségünkre, kedves mama!

Báróné: *(Kedélyesen mosolyog az iménti kijelentésen.)*

Éljen soká az ifjú pár!

(Mindketten nevetnek, hosszasan.)

4. Szín

Üres díszlet, körben mindenhol sötét, fekete falak. A mennyezet is fekete. Halvány fény dereng a színen. Középen elől az agg: eltűntek életének szereplői, s nem érti a hirtelen jött csendet. Próbál állva maradni. Szívét fogja, összegörnyedten tántorog. Mögötte a szellem áll, csendben. Az agg felnéz, nem tudja, hol vannak. Megijed, keres valami tárgyat, amin szemét meg tudná nyugtatni, de nincs ilyen. Csak a fekete falak, semmi más. Jobbra tesz néhány erőtlen lépést, aztán bal fele próbál kiutat keresni. Az egyformaságtól megrémül. Légzése gyorsul, szuszogása erősödik. Fogalma sincs, hol lehet. Tekintetével keresi a Szellem tekintetét, de az, minden próbálkozásakor elfordul tőle. Még inkább összegörnyed, szívébe egyre erősebb szorítás markol...

Agg: Hol vagyunk, te Szellem? Mi ez a hely? Miért nincs itt senki?

Szellem: *(Háttal áll neki.)*

Ez itt a gondolkodás helye! Az érzelmekből, melyeket életedben keltettél másokban, itt még csak annyit kapsz, amennyit el tudsz viselni! Gondolkodhatsz kedvedre, mikor, kinek és miért okoztad... Egyesek kivirulnak ezen a helyen! De körülötted sűrű a sötétség!

Agg: Meghaltam? Talán ez már a halál?

Szellem: Nem! Te még mindig élsz! Emlékszel? Száz évet ígértél a bárónénak, s lassan három éve letelt a vállalt időd... Nem! Te nem mersz meghalni!

(A szellem elindul, körbe-körbe az agg körül, nagyon lassan.)

Agg: Erős szervezet éltet, ennyi az egész!

Szellem: A testedet szellemed tartja életben. Semmi köze a szervezetnek ehhez! Megint felcseréled az okot, és az okozatot!

Agg: Mindegy... Igazán nem fontos...

Szellem: Mint mondtam, itt megértheted, kiben milyen érzéseket keltettél...

Agg: Hogyan?

Szellem: Egyszerűen átéled azokat az érzelmeket! Sok jóra ne számíts! Segítek, hogy emlékezni tudj!

Agg: Nem értelek! Megint miről beszélsz?

Szellem: Kezdjük talán Andrissal.

(A Szellem megáll, az aggra néz; egyenesen a szemébe.)

Az agg összegörnyed hirtelen. Még levegőt sem tud venni.)

Agg: Megint kínozni akarsz, ugye? Nagyon fáj a szívem! Mintha forró parázssal hintették volna körös-körül... Jaaaj!

Szellem: Saját magadnak okozod a fájdalmat, most is, mint akkor! Édesanyád de sokszor figyelmeztetett erre, de te nem hallgattál rá! Pedig egy szent volt ő! Szeretetével szárnyakat adott neked! S te visszaéltél a feltétel nélküli szeretet áldott csodájával. Még azt sem tudod, miért kaptad a Kumra nevet! Pedig, de hányszor megtudhattad volna, ha figyelsz önmagadra egy kicsit... Csak éppen egy mustármagnyit!

Agg: A nevemet sohasem szerettem! Mindig csúfoltak miatta, mert ilyen neve senkinek sem volt! Csak nekem! Persze, a félelem mértékévé tettem hamar a Kumra nevet, hogy az emberek legalább tiszteljék, még ha félelemből is!

Szellem: Andris szeretett téged, mint jó barát! A neveddel együtt szeretett! Még csak sejtet, mit érzett,

amikor lelökted odafentről! Andrissal magadat lökted le!
Jól jegyezd meg!

Le, a sötét mélységbe! Andris már megbocsátott neked,
de te még nem tudtál magadnak megbocsátani tetted
miatt!

Agg: Nem értem, miért mondod ezt megint!

Szellem: *(Újra az agg tekintetét keresi.)*

Mert tudom! Viselem a súlyát; egész eddigi életedben én
viseltem...

Agg: Én túltettem magam hamar az eseten.

Szellem: Igen, így hiszed! Mindegy, lépünk tovább!
Erzsike meggyalázása és megölése volt az a tett, amikor
teljesen letértél az utadról. Az eset lelked mélyéig
átformált! Az egyetlen lány volt ő, aki téged a jó útra
visszavezethetett volna! S te tudtad ezt! Mégis, gyilkoltál
utóbb, hogy erőd fitogtatásaként Albinusznak
hencegness vele: megkaptad a lány testét! Feláldoztál
egy tiszta embert, pusztán hogy bizonyítsad, erős vagy!
Uralkodásra termett... Mit érzel, mondd?

Agg: *(Elönti hirtelen valami nagy forróság. Térdre rogyva
nyöszörög.)*

Forró vassal égetnek itt belül, esküszöm!

Szellem: Feláldoztad a saját tisztaságodat, hogy
bizonyítsad, amit bizonyítani sem kellett volna soha: az
erődet, melyet a végtelen szeretetből kaptál... Csak
félreértetted az erő jelentését! Amid maradt végül,
csupán a forma nélküli félelem mozgatóereje! A saját
erőd elenyésző töredéke!

Aztán a segítő mestered következett. Emlékszel, mit
érezte akkor?

*(A Szellem csak járkal, körbe-körbe az agg körül. Az agg
megrándul, a földre borul fájdalmában. Homloka a talajt*

érinti. Görcsösen vonaglik, halkán nyöszörög. Közben a háttérfény ereje egy kevéssé tompul.)

Agg: Csak fájdalmat éreztem, mint most is! Szörnyű fájdalmat: mintha ezer eb tépné cafatokra a szívemet...

Szellem: Ha tudnád, nekem mennyire fáj! Ha tudnád: e fájdalmat is magadnak okoztad!

Agg: Most fáj, nagyon! De honnan tudhattam volna, hogy egyszer majd ide jutok?

Szellem: Honnan tudhatod, hogy este lemegy a Nap?

(Az agg csak nyöszörögni képes. Válaszolni nem tud.)

Onnan, hogy törvény az! Az ember oly sokszor felülbírálja tudatlanságával az isteni törvényeket! S végül mindig mentségeket keres, ami mögé elbújhat.

Agg: Nem... keresek... mentségeket...

Szellem: Szenvedsz-e most, vagy sem?

Agg: Láthatod... magad... is! Bele... pusz... tulok!

Szellem: Látod, látod! Benne forogsz az előbbi mentséged-keltette örvényben, s letagadod! Amíg fel nem ismered, sehová sem jutsz...

Agg: Mit akarsz tőlem?

Szellem: Mit akar az ember a karjától?

Agg: Megint... a... rébu... szok...

Szellem: Bár értenéd, amit mondani akarok!

(Megint halványodik a színen a fény.)

Az ember gondolkodik, hogy cselekedni tudjon. Mindig a jelentés keletkezik először: a valódi formák. S csak utána ölt testet minden dolog! Az agy, aki tervez, s ismeri magát a tervet. A kar pedig megvalósítja, amit az agy kigondolt...

Agg: Meg... akarom... érteni... amit... mondasz! De... nem... tudom...

Szellem: Albinuszt még kik követték? Először is, az úrfi, akit külhonba kísérhettél! Mindenféle droggal kábítottad, hogy szolgálóddá váljon... De elszámoltad magad, hiszen nem bírta a szíve az örökös terhelést! Tudta már, a lelke mélyén, hogy minden elveszett: tovább nincs értelme folytatni. Az akaratát ölted meg! S te magad sem akartál felfele nézni többé, csak a sárba; az anyagba...

Agg: *(Elfekszik a földön, összegörnyed.)*

De! Akartam! Mindent...

Szellem: Csupán a látszatvilág kincsei maradtak neked! Mást többé nem tudtál akarni...

A sornak még közel sincs vége! Bár, megijedtél az úrfi halála után! Egy pillanatra kinyílt a halló füled! De becsuktad hamar. S csupán annyi maradt meg benned, hogy nem te öltél, a saját kezeiddel... Találtál a gyilkolásra mindig balekokat... Így öletted meg a kovács fiát, Konrádot, a kovácsot, magát, a polgármestert, szolgálóstud, feleségestül; s majdnem egy egész várost... Megmérgezted a kutat, ami az élet alapja volt, leromboltattad, majd teleszórattad halottakkal, s végül betemettetted! Akik életben maradtak, attól a naptól kezdve, pénzért vették tőled a mérgezett vizet; még azt is elfeledtetted velük, hogy valaha saját kútból végtelen mennyiségben állt rendelkezésükre az éltető, tiszta víz! S végül, amikor teher lett, Bandit is megöletted!

(Az agg eközben szinte hangtalanul fetreng a földön. Vinnyogó hangfoszlányokat képes csak hallatni néha. A szín megint sötétedik; már csak formák láthatóak a félhomályban.)

Elhagytad az Istent, Kumra! Elhagytad, mert te magad akartál az Isten lenni! Hiába segítettek annyian, hiába kaptál annyiszor jelet! Hiába imádkozott utolsó

pillanatában is érted édesanyád... Nem értetted meg, hogy a legapróbb lángocska is egylényegű a hatalmas tűzzel! Nem fogtad fel, hogy a lélek benned Istentől való láng, aki örökké lángol, végtelen tűzében a szeretetnek... Elfelejtetted, hogy te és az Isten: ti már egyek vagytok! Hisz öröktől fogva, valamennyi kis láng egy az eleven tűzzel!

Gonosz utakon jártál eddig!

De a tékozló fiú végül mégis visszatér!

Mikor az út végén nem találja az áhított célt, vissza kell, hogy forduljon. Vissza, a fény felé...

Ugye, érzed: erőd fogy, ahogy fogy benned a félelem? Bár úgy tűnik, egyre nő még a sötétség körülötted, mégis a gyógyulás jele ez! Már a halálra készülsz, pedig nem is tudod, mi az! Várod a menekülést a fájdalom elől, pedig a fájdalom te vagy magad! Mert fájdalom temploma lettél, a szereteté helyett! S önmagadtól soha nem menekülhetsz! Míg világ a világ!

Amikor letértél sorsod útjáról: elválasztottad magad a fénytől, Kumra! A fényt, a szeretet fényét elnyelte benned a félelem sötétje, mert így akartad! Pedig, a sötétségnek nincs hatalma a fény felett! A legapróbb gyertya lángja is bevilágít bármilyen hatalmas templomot, ha kell! Halványan ugyan, de a sötétség testét feloldja, megtisztítja, mégis!

(Az agg test alig zilál a földön. Szinte mozdulatlan, néma.)

Most még elmondom, honnan a neved. Hisz, a neved: a sorsod!

Kumra.

Ősi időkbe kell visszatérni, mely időkből már csupán kevesek rendelkeznek ismeretekkel. Egykor, régen, egy bölcs nép mondájában szerepelt egy kicsi kígyó. Őt nevezték Kumrának. A sárban csúszott, mocsokban és szennyben élt, valahol egy elhagyatott mocsárban. A fényt eltakarták előle a növények, de ha felnézett az égre, olykor láthatta a Napot! Annyira vágyott a Naphoz közelebb jutni, hogy egy reggel elhatározta: szárnyakat növeszt. Vágyát e szárnyak iránt egyre jobban érlelte magában, s egyre többször képzelte el, ahogy szárnyra kap, és az égbe száll... A Nagy Szellem meghallotta óhajának könnyörgő hangjait, s egy reggel a lehulló harmattal a kis kígyó testére hullatta a vágyva vágyott szárnyakat! Amikor a kígyó felébredt, hatalmas boldogság töltötte el szívét, hiszen kívánsága teljesült! Nem várt egy pillanatig sem, hogy a szárnyait kipróbálja: felkapott a szellők szárnyán egészen a kék ég tetejére! Szíve megtelt hálával és szeretettel a Nagy Szellem iránt. Minden pillanatot kihasználta, hogy az ajándéku kapott szabadsággal éljen.

Békében és boldogságban teltek a hónapok.

Egy napon aztán csúnya, fekete madár jelent meg a mocsár felett. Ismeretlen, károgó madár, akit hamarosan zavarni kezdett Kumra boldog, önfeledt szabadsága. A sötétség madara gonosz tervet eszelt ki, hogy megszüntesse a számára elviselhetetlenné váló szárnyalást.

Amikor módjában állt, dicsérgette a kicsi kígyó ügyességét. Mézes-mázás szavakkal bolondította, formálta Kumra gondolatait. Addig-addig suttogott a fülébe, míg a kicsi kígyó szívében észrevétlenül el nem ültette az önteltség magvait. Hosszasan, aprólékos

munkával, elhitette a csúnya fekete madár ezzel a kicsi kígyóval, hogy mindent, amit elért, saját erejéből ért el! „Semmiféle ajándékról nincsen szó! Egyszerűen teremtetél magadnak saját szárnyakat! Te, magad!” - káromta mérgesen.

Kumra pedig, minél többször hallotta e szavakat, annál inkább hitt a fekete madárnak. Egyre ritkábban tekintett a fény fele. Figyelmét mind többször az alant elterülő világ kötötte le. Elhatározta, hogy uralni fogja mindazt, ami alatta terül el. Addig jutott, hogy szentül hitte: képességei mindenek fölé emelik.

A Nagy Szellem először csóválta a fejét, és bízott abban, hogy a kicsi kígyó észhez tér. De nem így lett. Egyre dölyfösebben szállt jobbra-balra, és magát dicsérte a vizek felett. A Nagy Szellem szomorkodott. Nem tudott segíteni a kicsi kígyón, hogy újra az a régi, tiszta szívű gyermek legyen, mert az meg sem hallotta féltő szavát!

Aztán a Mindenek Ura egy napon megsokallta a kicsi kígyó egyre durvább cselekedeteit, és visszavette szárnyait.

Kumra nagyon megijedt, amikor eltűntek a szárnyak! Egyre sebesebben zuhant a mocsár felé. A Nagy Szellem vigyázva utána nyúlt, nehogy összetörje magát a szárnyavesztett. A mocsárba csúsztatta, nehogy megsérüljön. Amikor az ijedtségből a kicsi kígyó magához tért, megint a mocsárban csúszott-mászott. Szemét között, szennyben. Sokáig rejtőzködött ezután, mert szörnyen szégyellte magát, amiért elvesztette a szárnyait.

Telt-múlt az idő, s a kicsi kígyó egyre többször nézett megint fel az égre, s tekintete egyre többször kereste a Napot a levelek felett. Elhatározta, hogy ha még egyszer

esélyt kapna a Nagy Szellemtől, nem követné el újra azt a hibát, ami miatt elvesztette a szárnyait...

Hát, erről a kicsi kígyóról kaptad te a nevedet, Kumra. Mert édesanyád a születésedkor pontosan látta, kit hozott a világra! Ő most is odafent szárnyal az égen, és sóhajtozik utánad...

(A fény teljesen kihuny. Teljes sötétségbe borul a szín. Az agg felriad arra, hogy a Szellem hangja elnémult. Először szólongatja. Aztán egyre hangosabban hívja, végül már üvölt.)

Agg: Hol vagy? Miért hagytál itt egyedül? Nem látok! Mi történt?

(Motoszkálás hallatszik a színről: mintha fel akarna állni az agg, de nem sikerül neki. Kínlódik, nyöszörög, végül halk zokogásban tör ki.)

Most mihez kezdjek? Hát én is visszazuhantam a mocsárba? Minden elsötétült! Hol a fény? Könyörgöm! Csak egy kis fényt had lássak! Az Istenért! Szólj valamit! Már tudom, ki vagy! Megismertelek, végre! Halványan már az arcod is ismerős! Akkor láttam utoljára, amikor anyámmal a szomszéd kislány gyógyulásáért imádkoztunk! Már emlékszem! Segíts felállnom, kérlek! *(Csend. Néma zokogás elenyésző nesze hallatszik a sötétségben.*

Végül megszólal a szellem.)

Szellem: Hiszel nekem?

(Az agg abbahagyja a zokogást; remény gyúl a szívében, és teljes erejéből a hangra koncentrál.)

Agg: Hiszek neked! Már emlékszem a hangodra! Már pontosan tudom, ki vagy!

Hiszen, te: én vagyok! Vagy hogy mondhatnám másként? Te vagy a hang, aki mindig figyelmeztetett, amikor nem azt tettem, amit kellett volna... Te voltál a

fény bennem, aki megvilágította a belső utat, amin járnom kellett volna... Igen, hiszek benned! Mert most már értem: te vagy bennem az Isten! A legnagyobb egység egységnyi része! Veled vagyok egy a mindenséggel!

Igen. Most már csak benned akarok hinni! Elég volt a sötétségből!

Szellem: Akarod a fényt?

Agg: Mindennél jobban!

Szellem: Nem lesz egyszerű elérni!

Agg: Most már látom!

Szellem: Újra kell kezdened; újra meg újra, meg újra!

Agg: Ha kell, ezerszer újra kezdem!

Szellem: Minden parányi kis részedet meg kell tisztítanod a fénnel!

Agg: Megtisztítom!

Szellem: Akarod hát?

Agg: Legyen!

(Az agg előtt nagyon halvány fény kezd derengeni. Egy gyufa fényénél is kisebb.)

Szellem: Akkor hát, kezdjünk újra neki!

Agg: Vezess!

V. Felvonás

1. szín

Megegyezik az első felvonás, első színnel. Jobbra az ágyon alszik az agg Kumra. Mellette áll a Szellem, nézi az alvó ember arcát. Lassan felemeli tekintetét a mennyezetre, közben ingatja a fejét.

Szellem: Valami égő tűz kell ide! Istenről csak eleven láng mellett lehet beszélgetni!

(Az asztalhoz megy, meggyújtja a gyertyákat.)

Legyen végre fényesség! A sötétség ideje immár lejárt...

(Az Agg felé fordul, merengő ábrázattal nézi az alvó testet. Majd lassan az ágyhoz lépdel; mintha a föld felett járna. Pár pillanatig újra az Agg arcát nézi. Az mocorogni kezd. Lassan felnyitja a szemeit, mint aki nagyon mély álomból ébredt. Körültekinget, hunyorog. Megdörzsöli a szemét, aztán felnéz a Szellemre. Megismeri. Vékony mosoly jelenik meg a szája szegletében. Felül az ágyon.)

Agg: Hát, te vagy az!

Szellem: Én vagyok... Megérkeztünk!

Agg: Furcsa álmom volt az éjjel... Különös álom!

Szellem: Hogy érzed magad?

Agg: *(Szomorkás mosollyal az arcán.)*

Erről nehéz beszélni. Szavakkal talán leírni sem lehet...

Szellem: Beszélj mégis róla!

Agg: *(Nagyot sóhajt.)*

Összetörten. Megsemmisülve...

Meggyőződéseimből alkottam egy világot, s az éjjel minden összedőlt! Gyenge, süppedős talajra építettem életemet, most már látom jól... Méreg voltam a világnak, s csak megmérgeztem mindent, és mindenkit, amivel, vagy akivel dolgom lett volna... Mindvégig abban a tudatban éltem, hogy teremtettem valami nagyot! S eközben még azt is leromboltam, amit mások fáradságos jóakarattal megőriztek...

(Feláll, előre lép, a szellemnek kissé oldalra fordulva, a közönség fele.)

Eltékoztam az életemet! Alkotni érkeztem e földre: adottságokkal, képességekkel. Olyan útravalóval, ami keveseknek adatik meg! De úgy cselekedtem, mint az a kicsi kígyó, a mesédben, Szellem! Szem elől tévesztettem a fényt... És csak most látom, ennyi sötét év után, hogy már nagyon rég visszazuhantam a mocsaramba... Talán épp csak egy rövid pillanatra kaptam a szárnyaimat, mert tudatlanságom miatt el is vesztettem nyomban őket...

(A Szellemhez fordulva.)

Mondd, mitévő legyek most?

Szellem: Amit tettél, vissza már nem fordíthatod! A színjáték végéhez közeledik, s a színész elkopott... Negyven éven át, minden éjen jöttek, rajtad segíteni, akikkel leszámoltál életed során! Szemükben a megbocsátás meleg fénye csillogott, de te nem tudtad elereszteni őket! Ragaszkodtál hozzájuk, mintha fájdalmaikon keresztül hozzád tartoztak volna...

Agg: Úgy érted, e negyven év alatt miattam kellett minden éjjel visszajárniuk?

Szellem: Azért jöttek, hogy segíthessenek! De képtelen voltál elfogadni a szeretetet, amivel közelítették

hozzád... Mert úgy érezted, s még mindig úgy érzed: nem érdemled meg sem a segítségüket, sem a szeretetet...

Agg: *(Megtörten.)*

Nincsen remény, ugye? A poklok poklára jutok...

Szellem: Betekinthettél, mi vár rád. Tetteid következményeit nem kerülheted ki! Nem fogadtad el az isteni törvényt! Tehetted. Attól még meg nem változtathatod e törvényeket! Minden, amit elvettél, most visszajár! Minden, amit adtál, visszatér hozzád! A szerep végén következik a leltár...

Agg: Akkor elvesztem... Félek attól, ami vár rám!

Szellem: Hogy mi vár rád, azt majd meghatározod magadnak! Emlékszel még a beomlott, szeméttel és minden egyébbel teleszórt kútra? Eljött az idő, hogy vizét ihatóvá tegyed! Meg kell tisztítanod, és újra szárnyakról álmodhatsz azután...

Agg: Azt hiszem, értem már, mit akarsz ezzel mondani! Negyven éven át, gyötörtek az éjszakák... Negyven éven át, hittem azt, hogy a pokolra akarnak vinni... Úgy féltem a haláltól, hogy nem mertem átlépni küszöbét... Pedig csak meg kell tisztulnom, hogy ne legyek többé méreg a kút vizében! Mondd csak! Dolgom van még, s azért kellett itt maradnom?

Szellem: Dolgod van, bizony! Te szabta magadnak, mielőtt a tisztulás tűzébe lépnél! Igen!

Agg: *(Elgondolkodik. Téblábol. Hajába tűr, és sóhajtozik.)*

Albinusz jutott eszembe... Azt mondtam neki, hogy találkozunk majd a pokolban... Akkor cinikus búcsúnak szántam e kijelentést! Most félelem önti el a szívemet, ha erre gondolok...

Szellem: Minden szavadat lejegyezték, és a jegyzőkönyvet még úgyis felolvassák neked, mielőtt továbblépsz!

Agg: Látom már, hova juttattam magamat... Megmérnek majd, és súlytalan leszek! A kincseimet evilági ragyogásból gyűjtöttem össze, és üres lesz a kezem, mégis, odaát... Mert e ragyogás csupán sok színes kacat! Ami itt marad... Az igazi kincseket eltékoztam, akár egy bolond... Hiszen bolond is voltam! Valódi semmirekellő!

(Merengve.)

Amikor itt lesz a pillanat, bizony könnyű leszek...

Szellem: Ne feledd! Az Isten: szeretet! Keresd a fényt, és megtalálsz újra, a legsötétebb mocsárban is! Én most megyek. A bilincsek, melyekről beszéltem, kinyíltak benned! Megkaptad hozzájuk a kulcsokat! Bánj velük bölcsen, és nyisd meg a szívedet is!

(A Szellem lassan kihátrál a színről, és kimegy az ajtón. Az Agg csak nézi, ahogy távolodik, de szólni nem tud. Csendben áll, kissé imbolyogva. Tízet üt az óra. Az éles hangtól megrázkódik, és az óra fele fordul.)

Agg: Tíz óra? Hát ez meg hogy lehet?

Hiszen... Talán eltelt egy egész nap?

(Az asztalhoz csoszog. Megnézi a papirost, amit nem oly rég olvasott. Felderül az arca.)

Furcsa egy éjszaka ez a mai! Furcsa, de annál tanulságosabb...

(Leül az asztalhoz, elolvassa megint a levelet. Meglepődik, mert egészen más van benne, mint amire emlékezett. Újraolvassa, hangosan.)

Kedves Kicsi Kígyó!

A helyzet nem reménytelen! Emlékezz: a szeretet határtalan! Csupán rajtad múlik, fel akarsz-e oldódni benne! Nyisd ki a szívedet, és a fény felemelhet újra! Addig persze nagyon hosszú lesz az út, és tudod jól: van mit törlesztened! Szép hosszú a lajstrom; még úgyis számba veszed... De amíg a Napodra figyelsz, érjen bármilyen megpróbáltatás, nem fogsz lezuhanni! Tartsd mindig a Napodon tekintetedet!

Kázmérral vigyázz! Utódod ő, minden tekintetben, s már igazán útban vagy neki! Ha rá bízod, saját módszereddal segít neked pokolra jutni...

Tiszta szívű ember táborozik erdőben, de holnap száz harang csendül gyászra, ha tétlen maradsz! A királyból uralkodót faraghatsz, csupán papírra kell írnod a neved!

Még van néhány órád! Sokat tehetsz!

(Hitetlenkedve leereszti kezét, benne a levéllel, és maga elé bámul.)

Érdekes! Nem így emlékeztem a szövegre!

(Megint felemeli, olvassa.)

Tekintetes Hályogi Csala Kumra Báró Úr!

Bocsássa meg, hogy alázatosan mély tisztelettel...

(Leereszti a levelet, és ha lehet, még bambábban néz maga elé.)

Pedig, ez áll itt! Nem értem! Hogy lehet? Ha csak...

(Elvigyorodik. Felemeli tekintetét a mennyezet fele.)

Köszönöm! Azt hiszem, értem mit akartál üzeni!

(Leteszi a levelet az asztalra. Téblábol, jár az agya. Terv ölt testet gondolataiban. Határozott mozdulattal megfordul, és az ajtó fele indul. Kinyitja az ajtót, és kikiált rajta.)

Rebeka! Rebeka!

(Néhány pillanat múlva halk dobogás hallatszik, ahogy a lány szalad az ajtóhoz. Az Agg visszalép a szobába, gondolkodik. Rebeka esik be az ajtón, remegő ajkakkal. Látszik a szemén, hogy halálra van rémülve.)

Rebeka: Hívatni mé... méltóztatott, báró... úr?

Agg: Igen, Rebeka! Nagyon fontos dolgot szeretnék rád bízni! Sok múlik azon, hogy szóról szóra azt tedd, amit mondok!

(Rebeka rémülten hallgatja az Aggot, hiszen nagyon régóta egy szót sem szólt már őhozzá. Minden erejét összeszedi, hogy figyelni tudjon a szavakra. Nagyon fél, mi következik.)

Rebeka: Igenis, báróúr!

Agg: *(Ingerülten.)*

Ne félj tőlem, te lány! Már az is baj, ha az embernek megjön a józan esze? Na!

Rebeka: *(Csaknem szipogva.)*

Igenis, báró úr, figyelek!

Agg: Jól van! Szóval: kerítesz valami bátor legényt, és elküldöd az erdőbe! Valahol ott a patak felett, áll a királyi követ tábora! Az a legény megkeresi ezt a Gergőffy-t, aki a király követe, és átadja neki a következő üzenetet. Figyelsz?

Rebeka: Igenis, báróúr!

Agg: Reggel, pontban hét órakor jelenjen meg a teljes kíséretével udvaromban! Beszédem van vele! Értetted?

Rebeka: Igenis, báró úr!

Agg: Akkor jól van! Még valami! Keresel még egy fiatal legényt, aki gyors lovas! Őt meg elküldöd Doktor Zobor

Roduvac úrhoz, aztán Doktor Benedek Antal János úrhoz, és végül a város főbírájához, Doktor Szteniczky Imréhez! Nekik hármójuknak azt üzenem, hogy reggel hatra fáradjanak ide hozzám, életbevágóan fontos ügyben!

(Elvigyorodik.)

Halálra fognak rémülni, ezért tegye hozzá még az a legény, hogy vastagon megjutalmazom őket, ha sikerül a tervemet megvalósítaniuk!

(Rebeka szemébe néz. A lány szinte remeg, de nem fordul el.)

El tudod intézni, amit rád bíztam?

Rebeka: Igenis, báró úr! El tudom intézni! Van két bátyám; itt a kastélyban szolgálnak ők is. Igaz, mára már elengedte őket Kázmér báró úr, de még nem mentek el. Ha ön úgy akarja, azonnal indulnak!

Agg: Akkor, rajta! Ne csalódjak bennük!

(Eszébe jut a szavainak egykori hangsúlya, és elhallgat egy pillanatra.)

Akarom mondani, bőséges jutalom vár a legényekre, ha teljesítik a kérésemet, és mindenki időben itt lesz! Küldetésük titkos! Senkinek másnak egy szót se!

(Halvány mosolyt erőltet az arcára, amit Rebekának szán. Rebeka elkapja a tekintetét, pukedlizik gyorsan. Ijedten mondja.)

Igenis, báró úr! Azonnal szólok nekik!

(Kihátrál, mint a villám.)

Agg: Ez a lány fél tőlem... Mindenki fél tőlem... Eddig én is félttem magamtól! Miért is?

(Gondolataiba merülve.)

Mert üres volt a szívem! És sohasem éreztem talán még azt, amit most: hogy adni akarok!

2. Szín

Ugyanott, az Agg szobájában. Az asztal körül négy szék. A gyertyatartóban új gyertyák égnek. Az egész szín világosabb, rendezettebbnek tűnik. Az Agg ül az asztalnál, szorgalmasan körmöl. Arca néhol tintás. Előtte rengeteg teleírt papírlap hever, rendezetten. Lendületesen írja a sorokat; csak ritkán áll meg gondolkodni.

Agg: *(Írás közben, morogva.)*

Kevés lesz az idő! Most fáj igazán a negyven év, amit eltékoztam!

(Körmöl tovább, szorgalmasan, szinte kapkodva.)

Azért, a nagyja rendbe van! Félek, sok név mégis lemarad majd, akiket mindenképpen fel akartam volna írni... Eltékoztolt idő!

(Kopogtatnak.)

Tessék?

(Nyílik az ajtó, Rebeka lép be.)

Rebeka: *(Alázatosan.)*

Megjöttek a doktor urak!

Agg: *(Abbahagyja az írást, felpattan a helyéről. Izzadságcseppeket töröl le a homlokáról; mosolyogva köszönti az érkezőket.)*

Jöjjenek be!

(A három férfi, sorban, hajlongva bemutatkozik. Nagyon óvatosan közelítenek az Agghoz, mintha attól félnének, hogy rájuk ugrik, ördög képében. Köszönnek, alázatosan.)

Foglaljanak helyet az urak!

(Mutat a székekre. Az érkezők riadt tekintettel várják a fejleményeket.)

Kezdjük el! Azért hívtam ide önöket ezen a korai órán, mert nagyon komoly lépésre szántam el magamat! Az önök segítsége nélkül azonban cselekvésképtelen vagyok! Első dolguk az lenne, *(végigméri a jelenlévőket)*, hogy írásban meg kellene állapítaniuk: igenis beszámítható vagyok! Ebben természetesen megadom önöknek a kellő segítséget, hogy túl nagy terhet ne tegyek vállaikra! Személyesen a királyi követ lesz az élő tanú, aki ellenjegyzí majd megállapításukat.
(Nyomatékosan ejtve minden szót.)

Ugye, nem kell mondanom, hogy ő a királyt képviseli itt körülünkben, személyesen!

(A jelenlévők hevesen egyetértve bólogatnak. Az Agg az ágyhoz sétál, és a takaró alól három kicsi zsákocskát vesz elő. Ezeket az asztalhoz viszi, és a doktor urak elé rakja egyenként. Mindenki elé egyet-egyet.)

Hogy a fizetiséggel baj ne legyen: ötszáz aranyat fizetek mindhármuknak fejenként, a szolgálataikért!

(A jelenlévőknek leesik az álla az összeg hallatán. Összenéznek értetlenkedve.)

Elfogyott az időm, ezért az asztalon lévő papírokat kérném majd, hogy nézzék át! Persze, először meg kell írni az igazolást, hogy teljes szellemi és értelmi képességeimnek birtokában vagyok... Ennek a kis igazolásnak a megfogalmazására, ha megengedi, főbíró uramat kérném fel!

Dr. Szteniczky Imre: *(Kissé megemelkedik ültében, és mosolyog.)*

Megtiszteltetés számomra, báró úr, hogy rám gondolt! Máris nekilátok a fogalmazványnak!

Agg: Köszönöm szépen!

(A főbíró arcán megráncolódik az előző mosoly; nem tudja mire vélni a kellemes hangsúlyt. Az Agg a másik két úrhoz fordulva.)

Megköszönném, ha összegeznék ezeket a listákat, és lajstromba vennék a neveket, az összegekkel, hogy végül egy hivatalos végrendelet részeként funkcionálhassanak!

Dr. Zobor Roduvac: *(Erőltetetten mosolyogva.)*

Valamennyi papírost listázni szeretné, ha jól értem! Ugye?

Agg: *(Laza kézmozdulattal.)*

Természetesen! Sőt, ha még eszembe jut valaki, annak a nevét is hozzá kell írni!

Dr. Benedek Antal János: *(Összenéznek Roduvaccal.)*

Rendben, báró úr! Azonnal neki is látunk!

Dr. Zobor Roduvac: *(Felső zsebébe nyúl az íróalkalmatosságért.)*

Már neki is látunk! Nem látom akadályát, hogy neki kezdhezzünk!

(Rebeka jön be. Kávét gőzölög a tálcán, amit hoz. Az asztalra teszi, óvatosan, nehogy a papíroknak baja essen.)

Agg: Köszönöm!

(Rebeka szája tátva marad. Egy pillanatra megáll, arcán meglepettség bizsereg.)

Van itt még egy apróság! Kázmérről el is feledkeztem! Kéretem a szobámba!

Rebeka: Kázmér báró úr az imént hajtattott ki a hintóval, báró úr!

Agg: Ennek nem örülök! Itt van még a jó lovas bátyja?

Rebeka: Igen, báró úr! Még itt van.

Agg: Azonnal menjen a báró után, és adja át az üzenetemet: 20 perce van, hogy megjelenjen előttem!

(Gondolkodik egy sort.)

Nem! Inkább azt üzenem: hét órákor fontos pénzügyi megbeszélésre várom a szobámban! Ezt az üzenetet adja át neki a bátyja!

Rebeka: Azonnal szólok neki, báró úr!

(Rebeka kiszalad. Az asztalnál ülők szorgalmasan készítik a listákat. Kopognak.)

Agg: Uraim, egy pillanatra álljanak meg a munkával! Még van itt valami, amiért hívtam önöket: szemtanúi lesznek most egy nagyon súlyos árulásnak, amit időben lelepleztem.

(A három férfi összenéz; meglepetés éri őket meglepetés után. Bólogatnak, hogy a dolog részükről rendben van.)

Jöjjön be!

(Jóska lép be. Meghajol, miközben erőst meglepődve summázza magában, hogy az Agg mozog és beszél. Meg is ijed, mert eszébe jut az előző esti beszélgetése Rebekával. Megilletődve.)

Jóska: Méltóságos báró úr, az orvos van itt!

Agg: Engedd be!

(Belép Enrikó. De mihelyt a szobában körülnéz, és meglátja a jelenlévő urakat, ijedtében - akaratlanul is - hátrébb lép egy lépéssel. Már nincs visszaút, be kell jönnie. Kezében óvatosan aranykupát szorongat.)

Enrikó: Szép jó reggelt, méltóságos báró úr! Kérem, bocsássa meg, hogy zavarom, de az orvosságát hoztam, amit a tekintetes Kázmér báróúr külön kérésére kevertem! Igazi életelixír! Ha megengedi!

Agg: Jómagam is foglalkoztam korábban ilyen életelixírekkel! Köszönöm a kedvességét! Sok bajtól megszabadítja az embert, ugyebár!

Enrikó: *(Zavartan hadonászik a szabad kezével.)*

Igen, igen! Majdnem minden bajtól, ha szabad így mondanom, méltóságos báróúr!

(Megint kopognak. Rebeka jön, pirospozsgásan.)

Rebeka: Itt van a királyi követ, és kísérete, báró úr!

Agg: Remek! Nagyszerű! Éppen időben! Jöjjenek be!

(Belép három férfi, huszárruhában. Gergőffy, Zoltán, és Tusnád.)

Megállnak az Agg előtt, szalutálnak, ahogy kell.)

Agg: Isten hozta önöket, vitéz urak!

(Dr. Zoborhoz fordul.)

Na, ezt is írja fel, hamar: az itt jelen lévő vitéz urak, tanúskodásukért ezer aranyat, a kíséretük minden tagja ötszáz aranyat fejenként! Jegyezte? Ja, persze! A kastély cselédségének minden egyes tagja: fejenként ötszáz aranyat kapjon! Őket csaknem elfeledtem!

Dr. Zobor Roduvac: Jegyeztem, báró úr!

Agg: Remek!

(A huszárok felé fordulva.)

Köszöntöm önöket, ezen a jeles napon! Hellyel most nem tudok szolgálni, ezért, ha megbocsátják, állniuk kell... De ígérem, nem tart soká a színjáték, és mindenki mehet békességgel útjára!

Gergőffy: Mindenekelőtt, köszönöm a megtisztelő figyelmét, hogy időt szánt miránk! Ha meg nem sértem, báró úr, engedje megkérdenem, mi okból kéretett bennünket épp e korai órán ide?

Agg: Választ vártak tőlem, és én ezúttal sokkal többet adhatok!

Az urakat az asztal körül talán ismerik: Doktor Zobor Raduvac, és doktor Benedek Antal János, az ország legjobb ügyvédei! Valamint városunk híres és tisztelt főbírája, Doktor Szteniczky Imre főbíró úr!

(A huszárok összecsapják bokájukat, és bólintanak a doktor urakat köszöntve.)

Végrendeletet írnak a számomra, ebben a percben is! Kicsikét hosszúra sikeredett a lista, ezért sok dolgot adtam így e reggelben önöknek. Nagy ügyet szolgálunk ezzel mindannyian, higgyék el nekem! De még várunk valakit: Báró Hályogi Csala Kázmér személyében, aki a dédunokám...

(A háttérben felcsillan Enrikó szeme.)

Agg: Nos, hogy állnak a papírokkal?

Dr. Szteniczky Imre: Az igazolás csupán egy kézjegyre vár, báró úr!

(Az Agg odalép, elolvassa a papírost. Elégedetten bólogat. Gergőffyhez fordul.)

Agg: Míg Kázmérom megérkezik, válaszolnék az iménti kérdésére, tisztelt követ úr: szavahihető, rangban megfelelő tanúra volna szükségem az elhatározásom szentesítéséhez. A végrendelet ugyanis mit sem ér, ha hivatalosan nincs bizonyítva beszámíthatóságom ez ügyben. Nos, arra kérném, tegye meg nekem azt a szívességet, hogy beszámíthatóságomat illetően nyilatkozik!

Gergőffy: *(Kihúzza magát.)*

Megtisztel a kérésével, báró úr! Állok rendelkezésére! E kérdésben fel sem merülhet az ön akadályoztatása!

Agg: *(A Dr. Szteniczky előtt fekvő papirosra mutatva.)* Köszönöm! Nos, rajta! Olvassa el az írást, és nyilatkozzon!

Gergőffy: *(Az asztalhoz lép. Kezébe veszi az írást, elolvassa, majd lendületesen aláír. A papirost visszaadja Dr. Szteniczkynek.)*

Nincs kétségem az ön beszámíthatóságát illetően, tisztelt báró úr!

Agg: Köszönöm! Akkor, ez rendben. No, és a lajstrom?

Doktor Zobor Roduvac: Készen is vagyunk! Ha nem lesz több, akár...

Agg: Az utolsó adat: minden fennmaradó vagyonom, halálom órájától szolgálja országunk királyának uralkodását! Azzal a fenntartással, hogy uralkodni fog, és nem hatalmaskodni! Hogy miként él az Istentől kapott trónnal, s a fenntartásomnak eleget tesz-e, azért már ő felel! Isten színe előtt!

(Gondolataiba merül néhány pillanatig, majd megkönnyebbülten sóhajt.)

Valamint ezennel minden krajcár adósságot elengedek, mindenkinek, aki e percben még tartozik nekem, Isten dicsőségére!

(Doktor Zobor Roduvac lekanyarítja az utolsó szavakat is.)

Doktor Zobor Roduvac: Így ni! Készen is vagyunk!

(Felnéz a papírokból, elégedetten. Az Agg odahajol, végigfut a listán. Még eszébe jut valami.)

Agg: Annyit még írjon oda, doktor úr, hogy a végrendelet végrehajtásáért a jelenlévő urak felelnek, becsületükkel!

(Doktor Zobor Roduvac bután néz az Aggra, de egy fejmozdulatból megérti, hogy nem egyeztetés tárgya e mondat. Le is írja gyorsan.)

Agg: Ezért a felelősséért fejenként kétezzer arany járjon, e napon kifizetendő! Pont.

(Nagyot néznek a jelenlévők, még a lélegzetük is eláll egy pillanatra. Az utolsó sort is leírja a doktor. Az Agg leellenőrzi még, hogy minden szó felkerült-e a papírra, majd hanyag eleganciával ellátja névjegyével a megfelelő helyen. Az asztalra készített pecséttel még egyszer lepecsételi a végrendeletet. Nyílik az ajtó. Báró Hályogi Csala Kázmér jön lendületesen, és mérgesen. De amint meglátja a sok embert, visszahőköl.)

Báró Hályogi: *(Dühösen.)*

Maguk meg mit keresnek itt?

Agg: Higgadj le, kisfiam! Törvényszéket hívtam egy súlyos esethez, mely büntetést érdemel, azonnal!

(Enrikóhoz fordul, miközben a Báró dédunokájának elakad a szava. Mi több, ledermed a bejelentéstől.)

Agg: Enrikó, kérem az orvosságot!

(Enrikó odalép az Agghoz, és félve átnyújtja neki a kupát. Kázmér arcára fagyos tekintet merevedik.)

E kupában méreg van, drága uraim. Az én jóságos dédunokám nem bírt tovább várni a halálomra; siettetni szeretne volna azt! Gondolom, terveik voltak, amikbe már nem fért bele az öregember árnyékától való félelem kockázata!

(Kázmér fele fordul.)

Így volt-e, fiam?

Báró Hályogi: *(Rémülten hebegve.)*

Nem! Ez hazugság! Alávaló rágalom!

Agg: Akkor hát, idd ki helyettem e kupát!

Báró Hályogi: Azt már nem! Felháborító ez a rágalom!

Agg: Nekem így is jó! Majd megiszom én!

(A doktor urak fele fordul.)

Rendben vannak hát, a papírok? Jogilag élő a végrendelet?

(Egyetértően bólogatnak a megkérdezettek.)

Gergőffy uram! Ha bebizonyosodik, hogy Kázmér engem meg akart mérgezni, utasítom, hogy tartóztassa le e hálátlan ivadékokat! Biztosítson erről, kérem!

Gergőffy: Biztosítom, báró úr! A szavam elég zálogul?

Agg: Éppen elég. Nos, akkor a végső pecsétet mielőtt rányomnám az életemre, még tisztelt Enrikó urat

kérdezem, a királyi kém, hogy a véremből való egyetlen örökösöm, báró Hályogi Csala Kázmér megbízásából tette-e e pohárba ama mérget?

Enrikó: *(Csodálkozó tekintettel.)*

Igen! A báró úr bízott meg ezzel!

Agg: Főbíró uram, ha én e pohárt követően elhalálozom, bizonyítást nyer-e, hogy ivadékomból bűnös, a király szolgájának meggyilkolásában?

Főbíró: Már bizonyítást is nyert az arra irányuló akarat, mindannyian látjuk!

Agg: Jól van. Azért, én mégis csak pontot tennék végre a történetemre...

(Kezébe nézegeti a poharat. Kázmér fele fordulva.)

Fiam, én most a pokolra megyek. Megérdemlem, mert sokat tettem érte! Tanulj a hibáimból, és több reménnyel fejezheted be a földi életet! Talán megérted egyszer, hogy csak a javadat akartam!

(Gergőffy fele.)

A királyhoz küldeném egyúttal önnek kegyelmi kérvényemet, hogy Csala Kázmért csupán a rangjától fossa meg. Száműzze, messzi északra, hogy a hosszú sötét éjszakák alatt megtalálhassa önnön mélységeit! De életét hagyja meg! Erre kérem!

Végeztem. Mindenkinek köszönöm, hogy segítettek életem egyetlen helyes cselekedetét megtennem!

(Hirtelen lendülettel megissza a kupa tartalmát. A kupát leteszi az asztalra. Méltóságosan elsétál az ágyig, lefekszik, betakarózik. Kezeit összefonja a mellkasán. Még szól, utoljára.)

Agg: Bocsáss meg nekem, Uram!

(Lehunyorja szemét. Egy percig csak áll a helyén mindenki. Végül Gergőffy lép oda az ágyhoz. Megnézi az Agg pulzusát, meghallgatja a légzését. A többiek felé fordul.)

Gergőffy: *(Csodálkozó tekintettel.)*

Meghalt!

(A jelenlévők arcára döbbenet ül. Zoltán és Tusnád két oldalról közrefogják Kázmért. Enrikó lép előre, elégedetten.)

Enrikó: Azért, ha csúnya életet élt is, szép halála volt!

3. Szín

Ugyanaz, mint a 2. felvonás 1. szín. Pirkad éppen. Az Agg támaszkodik a kút kávéjának épen maradt részén, szürkés, koszos ruhában, amely a földig ér. Fűtyörészik. Egyedül van, és ez láthatóan kellemetlenül érinti.

Agg: Ez hát a halál? Ki tudja? Most nincs mellettem senki, akitől választ kaphatnék... Észre sem vettem, hogyan kerültem ide! Megáll az eszem...

(Hanyag mozdulattal a kút fölé hajol. Nézi a sok szemetet, közben elégedetlenül rázza a fejét.)

Azt még értem, hogy a kúttal mit kell tennem! Na, de hogyan? Ez a nagy kérdés! Miként tisztítsam meg?

(Jobbról, fehér köpenyben belibeg egy nő alak, fiatalon, üdén. Kumra édesanyja az, Erzsébet. Az Agg, aki téblábol kínjában a kút mellett. Erzsébet lassan odaér mellé, miközben ő épp az ellenkező irányba bámul.)

Erzsébet: Drága fiam!

(Az Agg megijed, hirtelen megfordul, és térdre rogy a felismeréstől.)

Agg: Anyám! Édes, drága jó anyám! Tényleg te vagy az?

Erzsébet: Igen! Én vagyok az, valóban...

(Felsegíti az Aggot, és megöleli. Hosszan, szorosán. Az Agg zokogásban tör ki.)

Agg: Bocsáss meg nekem! Kérlek, bocsáss meg! Annyira szégyellem az életemet!

Erzsébet: *(Nyugtatja, szelíd hangon.)*

Elmúlt a rémálom... Most már csak előre nézz! Örülök, hogy újra megölelhetlek!

Agg: Nem érdemlem meg a jószágodat! Nem én!

Erzsébet: Csitt! Nyugodj meg, drága jó Kumrá! Nyugodj meg! *(Megcsókolja a homlokát.)*

Agg: Köszönöm neked, édesanyám, hogy soha nem mondtál le rólam! Csak neked köszönhetem, hogy magamra találtam végül! Köszönöm! Köszönöm!

Erzsébet: Sokáig tartott, míg végre engedté a Szellemednek! Démonjaid körbe fontak, szinte menthetetlenül... Mégis, maradt benned annyi akarat, hogy végül lerázd a sötétség bilincseit magadról! Mindvégig veled volt az Isten; Ő segített rajtad, s nem én.

Agg: Annyi szenvedést okoztam neked! S még szenvedéseid közepette is csak rám gondoltál! Nem tudom, mit tehetnék, hogy megbocsáss nekem!

Erzsébet: Fiam! Hiszen már elmondtam neked: a szeretet nem ítél meg! A szeretet: maga az Isten! A kifogyhatatlan, végtelen, éltető melegség! A szeretetnek nincsenek határai! Mindenre kiterjed, mindent átölel, ami létező!

Agg: Köszönöm! Bár, jobban figyeltem volna ifjúként! S most nem kellene a rám váró nehéz utat végig járnom; nélküled!

Erzsébet: Ne félj, én mindig veled leszek! Minden pillanatban! S amikor már azt hiszed, hogy mindennek vége, én átölellek! És megfogom a kezedet! Mert szeretlek! Nem is tehetek mást, hiszen egy vagy velem! Ugye, érted már, miért kiválasztott minden ember?

Agg: Igen. Értem... Már sejtem a kutam mélyén szunnyadó tiszta énem fényét, mely az egek fényét tükrözi! S e kettő mélység: az EGY! Amint odafent a magasságokban, ugyanúgy a mélyben!

Erzsébet: Látod, kicsi Kumrá, a Napod fénye már elő-elő csillan! Tisztítsd meg magadat, gyere! Hogy teljes pompádban találkozhasz azzal, aki az apád volt egykor! Az idő nem számít... Csak az út! A jelenlét tapasztalata!

Agg: *(Elragadják az iménti szavak. Majd felriad, mint aki valamit elfelejtett.)*

Apám? Úgy sajnálom, hogy nem ismerhettem... Találkozhatok valaha vele?

Erzsébet: Igen. Nemsokára. Már készíti az utadat... Tudod Kumra, apád nagy tudású füves ember volt. Ez volt a nagy titok, amit nem mondhattam el neked akkoriban. Sok emberen segített, sokakat meggyógyított. Nagyon szerették az emberek ezért! Népszerű volt. Bölcs tanácsaiért messziről eljöttek hozzá. Emiatt kezdték félni a hatalmasok; úgy érezték, veszélyt jelent rájuk nézve a népszerűsége... Apád tudta, milyen sors vár rá, de nem tagadhatta meg önmagát. Sem azt, amit képviselt. Az volt a sorsa, hogy egy felbérelt, részeg rabló megölje. Ennyi leróni valója volt még. Előrelátása mentett meg bennünket! Mi el tudtunk menekülni, ő bevárta a végzetét. Ezért nem tudhatta, soha senki, honnan jöttünk, és kik is vagyunk valójában. Veszélyben voltunk, Kumra! Nagy veszélyben!

Agg: Apám tehát gyógyító volt? Nem gróf, vagy báró, ahogy reméltem?

Erzsébet: Igen, gyógyító volt. S most is az!

Agg: *(Átszellemülten, mint aki mindennél nagyobb titkot értett meg e pillanatban.)*

Több volt hát annál, akinek gondoltam... Várom a találkozást vele! Végre, szeretném őt megismerni! Hiszen, mindig is ez volt a vágyam...

Erzsébet: Ugyan soha nem volt lehetőségem elmondani neked, de tudnod kell: mindig melletted volt ő! Még a rémtetteid után is... Minden pillanatban próbált rajtad segíteni. Sajnos, sohasem adtál erre lehetőséget. Megközelíthetetlen voltál számára a burok miatt, amit a démonjaid vontak köréd...

Agg: Most elszomorítottál, anyám... Erre nem is gondoltam, soha...

Erzsébet: Apád szeret téged! Ne félj! S most már ideje, hogy te is megtisztulj a szeretet fényében!

(Sokáig nézi, nézi a megviselt, öreg arcot. Majd megfogja az Agg kezét, simogatja. Hosszan sóhajt, átöleli Kumra vállát. Mélyen szemébe néz. Mosolyog.)

Gyere, vágj neki az útnak! Hallom, már szólítanak! Itt az idő... Elkísérlek, amíg lehet...

Várunk majd az út végén: ahol örökkévaló a szeretet!

(Erzsébet lassan kivezeti Kumrát a színről.)

Függöny

VÉGE.

Tartalom

I. Felvonás.....	6
1. szín.....	6
2. szín.....	17
3. szín.....	23
II. Felvonás.....	27
1. szín.....	27
2. szín.....	34
3. szín.....	48
4. szín.....	58
III. Felvonás.....	67
1. szín.....	67
2. szín.....	73
3. szín.....	81
4. szín.....	88
5. szín.....	100
IV. Felvonás.....	107
1. szín.....	107
2. szín.....	119
3. szín.....	129

4. Szín.....	138
V. Felvonás.....	148
1. szín.....	148
2. Szín.....	155
3. Szín.....	165

Mindannyian okkal, és céllal születünk erre a gyönyörű világra. Életünk: akár egy színdarab. Melyben a főszerepet mi magunk játszhatjuk el. Minden díszlet és kellék kezünkbe adatik, amire csak szükségünk lehet. Hogy miként felelünk meg a szerep elvárásainak; nos, ez már csak rajtunk múlik. Végezetül mérleget kell úgyis vonni, s el kell számolni a részletekkel.

Tapasztalataink, mint gazdag kincsek maradhatnak nekünk a játék végén, ha tanulni tudunk azokból. De súlyos, durva sziklaként húznak a mélységek felé, hogyha nem értjük meg az általuk hordozott tanításokat!

Kumra drámája is erről szól. Hiszen, olyan képességekkel kezdi szerepét játszani, melyek által igazán jó, boldog emberré, s végül másokon is segíteni képes bölcsé válhatna. Ő mégis más utat jár végig. Tudja a jót, mégsem cselekszi.

Döntése súlyával pedig, már csak akkor szembesül, amikor késő. Visszafordítani már nem lehet az eseményeket. Kumra az útján jár mégis, azonban mérhetetlen nagy kitérőt kell tennie, a végső célja felé haladva. S éppen akkor tapasztalja meg, mennyi segítője volt végig a játék során, amikor szerepében zsákutcába jut.

Csupán akkor veszi észre, hogy ragyog a Nap, amikor felemeli fejét, s felé fordul végre.